LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lambergs Eßlingen/N Breite Str 6—8 Printer: Ungeheuer & Ulmer, Ludwigsburg, Körnerstr. 16. Published twice weekly Circulation 11.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 24 (368)
Sestdien, 1950. g. 25. martā
Izmāk trešdienās un sestdienās
Izdevēja: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: V. Lambergs; galvenā redaktora vietnieks: M. Cullītis. Redaktori: A. Bolšteins, J. Jēkabsons, B. Kīselis, E. Raisters, L. Švarcs. Austrālijas redakcijas vad. A. Šmits (Lawley House, Canberra, A. C. T., Australia) Redakcijas adrese: Esslingen/N. Breite Str. 6—8, telefons 17339.

Seši ASV politikas veidotāji Romā spriež par auksto karu

Nobeiguma konference amerikāņu politikas saskaņošanai — Vai Vašingtonas diplomāti Vasarsvētkos ieradīsies Berlīnē?

Roma (A). — ASV vēstniecības namā Palazzo Margarita no ceturtdienas līdz sestdienai pulcējās 6 amerikāņu svarīgākie vēstnieki Eiropā, lai spriestu par Vašingtonas politikas turpmāko kursu Eiropā. Šajā konferencē piedalās ASV vēstnieks Londonā Luijs Duglass, Francijā — Dēvids Brūss, admirālis Kerks — ASV vēstnieks Maskavā, amerikāņu augstais komisārs Vācijā Mekklojs un Maršala plāna vēstnieks Everels Herimens. Konferences vadītājs ir Džordžs Perkins — ASV ārlietu ministrijas Eiropas nodaļas vadītājs. Par apspriežu gaitu un tematiem līdz šim nav publicēts ne vārda. Tā ir slepena konference un nav arī sagaidāms, ka bez oficiāla komunikē, kas nekā neizteiks, pasaule varētu uzzināt tūlīt kaut ko vairāk.

Neraugoties uz to, amerikāņu un angļu prese nododas minējumiem, kas šķiet visai loģiski un dod zināmu ieskatu, par ko īsti seši svarīgākie amerikāņu diplomāti pašreiz Romā spriež. Daily Mail Romas korespondents sanāksmi Palazzo Margarita nosaucis par aukstā kara konferenci. Pēc Ečesona pagājušās nedēļas runas Kalifornijā un krievu nepārprotami negatīvās atbildes uz ASV ārlietu ministra konstruktīvajiem priekšlikumiem tagad ASV diplomātiem esot jāizstrādā jauns kurss amerikāņu politikai Eiropā. Par sevišķi zīmīgu uzskata augstā komisāra Mekkloja klātieni. Vācijas jautājums arvien redzamāk kļūst par centrālo problēmu visai ASV politikai pret Padomju savienības tālāko ekspansiju.

New York Herald Tribune norāda, ka 6 vēstnieku konference iztirzās tos pašus 7 punktus, ko Ečesons pasludināja Berklejas universitātē. Galveno vērību veltīšot komūnistu aktivitātes mazināšanai Rietumeiropā un Rietumeiropas saimnieciskās stabilitātes atjaunošanai. Romas konference seko ASV diplomātu apspriedēm Londonā, Istanbulā, Kairo, Bankokā, Laurenco Markesā un Havanā. Tāpēc pašreizējā apspriede uzskatāma par svarīgāko nobeiguma konferenci, kurā varētu notikt ASV globālās politikas saskaņošana un pielaikošana. Trešdienas vakarā Romā ieradās arī ASV diplomāti no Belgrades un Vīnes. Tātad arī Balkānu problēmas būs darba kārtībā.

Pēc pirmajām apspriedēm ceturtdien amerikāņu vēstniecība Romā izdeva oficiālu preses komunikē, kurā paziņoja, ka diplomāti „apspriež politisko un saimniecisko stāvokli Rietumeiropā". Šis paziņojums preses birojos ienāca vienā laikā ar desmitiem citu telegrammu, kas ziņoja par nemieriem un asinīm sadursmēm no dažādām Italijas malām, kur komūnistu rīkotajos ģenerālstreika gājienos visspilgtāk izpaudās ASV globālās politikas nepieciešamība.

Nav šaubu, ka pašreizējās itaļu komūnistu partijas demonstrācijas, streiki un nemieri ietekmē arī Palazzo Margarita konferences dalībniekus. ASV vēstniecībā bijušas skaidri dzirdamas arī abas smagās detonācijas, kad trešdien uzsprāga gaisā kāds komūnistu partijas birojs un itaļu kristīgo demokratu nodaļas nams.

Pirms izlidošanas uz Romu, ASV augstais komisārs Mekklojs Frankfurtē teica, ka galvenais temats vēstnieku konferencē būšot „aukstais karš Vācijā". „Mēs parasti šādās reizēs lielāko laika daļu pavadām pārrunās par stāvokli Berlīnē un Vācijā vispār," viņš piebilda. Mekklojs arī informēja žurnālistus, ka nākošā ASV vēstnieku konference „droši vien, notiks Berlīnē". Varbūt, uzsvēris Mekklojs, ka Vašingtona būšot vienis prātis ar viņa ierosinājumu un amerikāņu vadītāji diplomāti ieradīšoties Berlīnē jau Vasarsvētkos, kad 500.000 komūnistiskās jaunatnes organizācijas biedri paredzējuši demonstrācijas Berlīnē.

Dr. Adenauers ierosina Francijas un Vācijas saimniecisku apvienošanu

RIETUMVĀCIJAS KANCLERA TREŠĀ INTERVIJA INS PĀRSTĀVIM — PARĪZE UN VAŠINGTONA APSVEIC JAUNO IEROSINĀJUMU — LONDONA REZERVĒTA

Bonna (D). — Rietumvācijas federālās republikas ministru prezidents Dr. Ādenauers otrdien deva trešo interviju amerikāņu ziņu aģentūras INS Eiropas daļas vadītājam Kingsberijam Smisam. Viņš ierosināja nekavējoties saimniecisku apvienot Franciju un Rietumvāciju, kas būtu pirmais solis uz abu valstu ūniju. Intervijas turpinājumā Dr. Ādenauers paskaidroja, ka šādu ūniju tad varētu uzskatīt par namatakmeni Eiropas savienotajām valstīm, kas pasargātu rietumu civilizāciju no sabrukuma. Intervija Parīzē radījusi lielu ievērību. Arī Vašingtona atbalsta Dr. Ādenauera [illegible]nājumu, kamēr Londona līdz šim to tieši nav noraidījusi, bet izrāda visai jūtamu atturību.

Rietumvācijas republikas ministru prezidents sarunā ar Kingsberiju Smisu savu ierosinājumu pamatoja ar politisko saspīlējumu, kas turpina aizvien pieaugt. „Daži Eiropas politiķi liekas esam akli pret draudīgajām briesmām" teica viņš. „Šī aklība atgādina to, kāda savā laikā valdīja pret Hitlera politiku. Ja mēs gribam mācīties no pagātnes, mums nepieciešami nekavējoties rīkoties."

Intervijas turpinājumā Dr. Ādenauers norādīja uz tām briesmām, kas draud no Padomju savienības puses. Daudzi domā, viņš teica, ka Maskava karu nevēlas. Bet tā būtu liela kļūda nesaredzēt briesmas. Padomju savienība riskētu ar jebkuru karu, ja tā rezultātā varētu iegūt varu pār Eiropu. „Ja gadījumā Maskava šo karu laimētu," teica Dr. Ādenauers, „Eiropas inteliģence un augsti kvalificētais darba spēks nonāktu verdzībā. Vai tādā gadījumā šādi iztīrītu Eiropu Savienotās valstis gribētu atbrīvot, ir ne vien liels jautājums, bet arī apšaubāmi." Eiropas stāvoklis pēc Dr. Ādenauera domām nav sevišķi spožs. Eiropas padome līdz šim sasniegusi tikai minimālo, un Maskava to ļoti labi zina.

Federālās republikas kanclers, runādams par sava ierosinājuma praktisko īstenošanu, domā, ka vispirms vajadzētu radīt tā saucamo saimniecisko parlamentu, kurā ieietu abu valstu vēlēti pārstāvji. Kad šī iestāde būtu nokārtojusi robežmuitu un saimnieciskās problēmas, tās funkcijas varētu paplašināt tālāk. Nākošais etaps varētu būt abu valstu ūnija ar mērķi radīt Eiropas savienotās valstis. Kingsberijs Smiss jautājis Dr. Ādenaueram, kāpēc viņš domā, ka ūnija abu valstu starpā varētu radīt tik ātri. „Atcerieties to stāvokli, kādā atradās Vācija Napoleona kara beigās," teica kanclers. „Vācija toreiz bija saskaldīta mazās valstiņās, ko vienu no otras atdalīja muitas valņi, naudas sistēmas un karaspēks. Pēc tam, kad muitas valņus nojauca, bija nodibināts ceļš uz vienas valsts radīšanu."

Vācu prese raksta, ka Dr. Ādenauera interviju INS pārstāvim pilnīgi akceptējusi Bonnas valdība. Uz žurnālistu jautājumu, kāpēc kanclers trešo reizi interviju devis amerikāņu ziņu aģentūrai, no oficiālas puses paskaidrots: tāpēc, lai saistītu Savienoto valstu ievērību. Dažos vācu laikrakstos bija parādījusies ziņa, ka Dr. Ādenauers lūdzis šo INS korespondendentam sniegto interviju uzskatīt par oficiālu piedāvājumu Francijai. Bonna vēlāk šo ziņu atsauca.

BBC korespondents ziņo no Parīzes, ka franču oficiālajās aprindās

(Turpinājums 8. lpp.).

ĢENERĀLSTREIKS UN KOMŪNISTU TERRORS ITALIJĀ

400 IEVAINOTO, 7000 APCIETINĀTO. — TANKI UN EKSPLOZIJAS ROMĀ — 48 ST. KAUJĀ SANSAVERIO PILSĒTĀ AR 5000 KOMŪNISTIEM

Roma (B). — Lai protestētu pret Degasperi valdības izdotajiem stingrajiem valsts iekšējās drošības un kārtības likuma papildinājumiem, komūnistiskās itaļu arodsavienības trešdien visā Italijā sāka ģenerālstreiku. Ceturtdien demonstrācijas un nemieri izbeidzās, bet arī tikai 24 stundas ilgušās nekārtības atstāja bēdīgu bilanci — vienu kritušo 400 ievainoto. 7000 apcietināto un 2 eksplozijās sagrautas mājas. Nemieru apspiešanā visā valstī piedalījās 144.000 smagi apbruņotu policistu un karabiņjeru vienības. Neraugoties uz ļoti izaicinošo demonstrantu izturēšanos, apmētāšanu ar akmeņiem un šāvieniem no pūļa, policija ieročus tikpat kā nav lietojusi. Vairāku tūkstošu lielu pūli, kas Romā uzbruka ārlietu ministrijas namam, policija izklīdināja ar šāvieniem gaisā un ugunsdzēsēju šļūtenēm; tās izšļāca krāsainu šķidrumu. Trešdienas rītā Romā notika divi sprādzieni — bumbas atentāts kristīgo demokratu partijas birojā, bet otrs dažas minūtes vēlāk kādā komūnistu partijas filiāles namā.

Pašreizējās demonstrācijas Italijā novērtē kā spēcīgāko komūnistu partijas izaicinājumu itaļu valdībai. Nekomūnistiskās arodbiedrības streikus apkaro. Trešdienas vakarā kristīgo demokratu partijas noīrētās lidmašīnas virs lielākajām Italijas pilsētām izmētāja proklamācijas, kas saturēja uzsaukumus un mudinājumus apturēt komūnistu piektās kolonnas vardarbību.

Smagākās sadursmes notika Dienviditalijas pilsētiņā Sansaverio. 5000 komūnistiski noskaņotu strādnieku izlaupīja divus ieroču veikalus un aplenca prefektūras namu. Tanī ieslēgtie 80 policisti izcīnīja 10 st. ilgu kauju, kamēr ieradās paligspēki ar tankiem un asaru gāzi. Vēl ceturtdienas naktī policijas un nemiernieku apšaudīšanās Sansaverio ārpilsētās turpinājās.

Piektdien BBC ziņoja, ka Italijā sācies sistēmatisks komūnistu terrors pret nekomūnistiem. Strādniekiem, kas nestreiko, uzbrūk ielās un arī privātdzīvokļos. Ārzemju korespondenti savos ziņojumos no Romas uzsver, ka tomēr skaidri manāma valdības apņemšanās šoreiz komūnistu pretestību salauzt.

ŠONEDĒĻ GAIDĀMA GALĪGA ATBILDE BIJUŠO KARAVĪRU JAUTĀJUMĀ

Vašingtona (L). — Redakcija saņēmusi no sūtņa J. Feldmaņa šādu Vašingtonā 22. martā nodotu telegrammu:

Sakarā ar daudzajiem pieprasījumiem paskaidroju, ka akcija par bij. karavīru ielaišanu Savienotajās valstīs turpinās. Pēc izsmeļošas sarunas ar Karusi, ka notika šodien, viņš man solīja galīgu atbildi šajā nedēļā. — J. Feldmanis.

Stāvoklis pasaulē ļoti nopietns, saka Filips Džesups

Vašingtona (D). — Amerikas balss ziņo, ka pirmdien senāta apakškomisijā runu teica Savienoto valstu īpašais sūtnis Filips Džesups. Kā zināms, pirms kāda laika republikāņu senātors Mekkertijs deklarēja, ka Džesups simpatizē komūnismam un ka šādu cilvēku ir diezgan daudz ASV ārlietu ministrijā. Džesups katēgoriski noraidīja senātora apvainojumus un paziņoja, ka tie ir ne vien nepareizi, bet arī neatbildīgi un kaitē Savienoto valstu interesēm. Tālāk viņš teica burtiski: „Man nav jāsaka senāta locekļiem, cik nopietns ir stāvoklis pasaulē. Jūs zināt, ka pretspēki ir ļoti spēcīgi. Mūsu ienaidnieks ir velnišķīgi gudra un labi vadīta komūnistiskā organizācija, kas vēlas iznīcināt demokratiju. Ja mēs gribam šai cīņā uzvarēt, mums jāaizmirst visas partiju nesaskaņas un domstarpības."

Pēc Džesupa runas senātori viņam jūsmīgi aplaudēja. Komisijas priekšsēdis senātors Taidings nolasīja agrākā ārlietu ministra Maršala un ģenerāļa Eizenhauera vēstules, kurās abi ievērojamie amerikāņu valstsvīri katēgoriski noraida apvainojumus pret Džesupu. Savā rakstā Maršals piebilst, ka Berlīnes blokādes laikā Džesups bija „spēka avots kritiskajās dienās".

Sesi simti jaunu FBI ierēdņu izsekos komūnistus

Vašingtona (D). — Tautas pārstāvju nama budžeta komisija par 4,9 milj. dolaru palielinājusi Federālā izmeklēšanas biroja (FBI) jaunā gada budžetu, asignējot tam pavisam 57,4 miljoni dolaru. Piešķirtos papildlīdzekļus starp citu izmantos arī 700 jaunu aģentu algošanai. FBI šefs Edgars Hūvers paskaidroja tautas pārstāvju nama komisijā, ka kopš pagājušā gada decembra viņa iestāde izmeklējusi pavisam 13.969 „iekšējas drošības" gadījumus. 600 jaunpieņemtie aģenti izsekos vienīgi komūnistu darbību.

Pārdomām un aizlūgšanām veltīta nedēļa

Latvijas ev. lut. baznīcas arhibīskapa tēvs aicina arī šogad tāpat kā iepriekšējos gados visu trimdinieku saimi Vācijā nedēļu no 26. marta līdz 1 aprīlim veltīt nopietnām pārdomām par Dieva gribu un mūsu dzīvi. Mūsu dzīves vainas, maldi, tumsa un posts visā pilnībā atklājas tikai tad, ja sākam to mērot mūžīgām mērauklām, ja vērojam un vērtējam to Dieva likumu un vārdu gaismā. Šie dievišķie dzīves likumi, šīs drošās, pārbaudītās normas mums dotas vispirms 10 baušļos, kas satur reliģiskās un tikumiskās dzīves pamatprasības. Archibīskapa tēvs tādēļ aicina pārdomu nedēļas svētbrīžos pieminēt un apcerēt šos senseno padomus un likumus, jo tie palīdzēs arī mums atrast īsto, taisno, paša Dieva rādīto dzīves ceļu.

Līdzās šīm pārdomām visas draudzes aicinātas aizlūgt par mūsu tautu, zemi, baznīcu, cietējiem un cīnītājiem. Pirms tām lielajām, dziļajām pārmaiņām, kas skārs mūsu draudzes un mūsu saimi, tautiešiem izceļojot, nometnēm likvidējoties, sanāksim vēlreiz vienuviet, pieminēsim Dievu kopā ar tiem draugiem, kurus ieguvām šajos grūtajos gados Vācijas nometnēs, nolieksimies visi kopā pie tiem strautiem, kas dzīvības ūdeņu pilni veldzēs arī mūsu sirdis. Prāvests Kr. Valters

Britu diplomātu maiņa

Londona (E). — Britu ārlietu ministrija paziņojusi dažas pārmaiņas savā diplomātu sastāvā. Sēra Kerkpetrika vietā, kas turpmāk veiks augstā komisāra pienākumus Rietumvācijā, par Vācijas nodaļas vadītāju ārlietu ministrijā iecelts līdzšinējais Lielbritānijas vēstnieks Varšavā sērs Donalds Geiners. Līdzšinējais britu delegācijas vadītājs Apvienotajās nācijās sērs Aleksandrs Kedogens aiziet pensijā. Viņa vietā britu delegāciju vadīs sērs Huberts Džebs, kas līdz šim bija apakšsekretārs ārlietu ministrijā. Viņa posteni ieņems līdzšinējais sūtnis Prāgā Pīrsons Diksens. Par vēstnieku Varšavā nozīmēts Čarls Bētmens.

ARĪ AUSTRĀLIJĀ APKAROS KOMŪNISTUS

Kanbēra (C). — Austrālijas ministru prezidents Menzijs paziņoja, ka valdībai iesniegts likumprojekts komūnistu aktivitātes ierobežošanai. Prasa arī nāves sodu par valsts nodevību. „Arodbiedrību streiki apdraud Austrālijas ārējo tirdzniecību un valsts drošību. Mēs pratīsim tam atbildēt," paskaidrojis Menzijs.

New York Times ziņo par Padomju savienības un Spānijas tirdzniecības līgumu

Nujorka (F). — New York Times korespondents Madridē Sems Brevers, atsaucoties uz labi informētām spāņu aprindām, ziņo sensācionālu vēsti, ka Spānijas galvaspilsētā šinīs dienās ieradusies īpaša Maskavas tirdzniecības delegācija, lai ievadītu sarunas par naftas, labības, mākslīgo mēslu un citu svarīgu preču piegādi. Tā kā krievu ierašanos tur lielā noslēpumā, amerikāņu žurnālistam tuvāku informāciju nav izdevies iegūt. Ziņojumam beigās Brevers tomēr piebilst, ka [illegible]ts fakts par padomju delegācijas atrašanos Madridē ir pilnīgi pareizs. To viņam apliecinājuši vairāki ļoti augsti spāņu ierēdņi.

So sensācionālo New York Times informāciju netieši apstiprina arī Spānijas valdības aprindas. Pirms dažiem mēnešiem Madride lika saprast, ka tā būs spiesta „saimnieciski sadarboties" ar Padomju savienību, ja rietumvaltis nemainīs savu nedraudzīgo izturēšanos. Spānija, izmantojot apkārtceļus, līdz šim jau izdarījusi dažādu preču ievedumus no Padomju savienības. Tā, piemēram, min gadījumu, ka Madride 1947. gadā saņēma caur Vidējiem austrumiem no krieviem lielāku sūtījumu rūpniecības ražojumu. Samaksa par šīm precēm izdarīta Buenosairesā.

Šī New York Times informācija radījusi lielu ievērību. Vairāki ievērojami amerikāņu politiķi izteikušies, ka Franko darījums ar Staļinu pielīdzināms zināmā mērā Padomju savienības un Vācijas neuzbrukšanas līgumam, ko parakstīja 1939. gadā, pārsteidzot visu pasauli.

Trešdien kāds spāņu valdības pārstāvis oficiālā paskaidrojumā atsauca ārzemju presē publicēto informāciju, ka Madridē būtu ieradusies Padomju savienības tirdzniecības delegācija. Viņš paskaidroja, ka valdība jau agrāk atsaukusi līdzīgas ziņas, kas ar augstu spāņu ierēdņu starpniecību nokļuvušas ārzemēs.

Staļina funkcijas parņem Molotovs

Maskava (C) — Ārzemju korespondenti ziņo no Maskavas, ka bijušā ārlietu ministra Molotova daudzajiem amatiem nāk klāt arvienu jauni, ko līdz šim bija pildījis pats Staļins. Šīs ziņas apstiprina arī kāda padomju pulkveža Nakivela Berlīnes austrumu sektorā teiktā runa, ka „Molotovs, būdams jaunāks, taupa Staļina spēkus un ieņem pašreiz svarīgākos amatus Padomju Savienībā."

IRO ieteic palīdzēt arī vācu bēgļiem

Ženēva (F). — Otrdien IRO ģenerālpadome vienbalsīgi pieņēma franču un amerikāņu iesniegumu, kas ieteic pārbaudīt iespējas, vai nevarētu palīdzēt arī tiem vāciešiem, kuri izraidīti no austrumu apgabaliem un politiskajiem bēgļiem no Austrumeiropas. Eventuālā palīdzība būtu sākama tad, kad atbildību par IRO darbu 1951 gada 1. janvārī uzņemsies Apvienoto nāciju ieceltais augstais komisārs. Pēc līdzšinējiem IRO statūtiem, kas pieņemti 1946. gadā, darbojoties līdz arī Padomju savienībai, šo abu ļaužu katēgoriju atbalstīšana nebija iespējama.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 24 (368) 1950. g. 25. martā
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņa redakcijas domas

JAUKTĀS LAULĪBAS

Arvienu biežāk cilātajā sarunājumā par asimilācijas draudiem galvenokārt pieminēta mūsu tautiešu dzīve ārpus Vācijas. Bet, lai gan tautieši Vācijā dzīvo ciešās kopībās, arī te šī problēma rada raizes; par to liecina jaukto laulību izplatība. Asimilācijas draudi tātad neskar vienīgi latviešu tautības bērnus, kas apmeklē cittautu skolas un augu dienu atrodas sveštautiešu vidē, bet arī pieaugušos. Pat neatsakoties no zināma optimisma, ka ne jau ikviena jaukta laulība nozīmē no tautas kopības atšķirtu ceļu, latviešu sajaukšanās ar sveštautiešiem rada smagas pārdomas.

LCK centrālā kartotēka kopš kāda laika kopojusi statistiskas ziņas par Vācijas un Austrijas tautiešu demografiju. Šī statistika pelni ievērību. 1947. g. no 994 noslēgto laulību kopskaita jaukto laulību bijis 120, kas ir 12%, bet 1948. un 1949. g. jaukto laulību skaits jau dubultojies, svārstīdamies no 23—25%. Vēl zīmīgāki kļūst šie skaitļi, tos apskatot pa joslām. Britu joslā 1947. g. starp latviešiem notikušas pavisam 387 laulības, bet tani pašā laikā latvieši saprecējušies ar sveštautiešiem 60 gadījumos. Amerikāņu joslā tanī pašā gadā noslēgtas 450 laulības starp latviešiem, un 35 laulības ar sveštautiešiem. Turpretim 1948. un 1949. g. jaukto laulību skaits pieaudzis abās joslās, lai gan britu joslā tas atkal parādās krasāk, un proti: 1948. g. noslēgtas starp latviešiem 223 laulības (gadu vēlāk 231), bet ar sveštautiešiem 117 (1949. g. — 92), kamēr amerikāņu joslā 1948. g. starp latviešiem notikušas 390 laulības (gadu vēlāk 394) un 76 ar sveštautiešiem (pag. gadā 67). Jāievēro, ka britu joslā izceļošana turklāt sākās ātrāk nekā amerikāņu joslā un iedzīvotāju skaits tur bijis krietni mazāks.

Runājot par jaukto laulību vairošanos, tātad īpaši jāapstājas pie abiem pēdējiem gadiem. Tie iezīmē vienaldzību sava laulības partnera izvēlē paša tautībai. Britu joslā 1948. g. katra trešā laulība noticusi ar sveštautieti. Ka tā nav nejaušība, bet ka līdzīgas tendences sāk parādīties arī citur, rāda franču josla. Tur latvieši pagājušo gadu noslēguši 45 laulības, no tām 20 ar sveštautiešiem, tā kā no piecām laulībām divas ir jauktas. Bet vislielāko pārsteigumu mums sagādā Austrija, kur pagājušo gadu noslēgts krietni vairāk jauktu laulību nekā laulības pašu latviešu starpā. Skaitļos tas izsakās šādi: 16 latviešu laulības pret 23 jauktām laulībām! Austrijā šī parādība jau pieturas gadu gadā, jo no 1948. g. tur uz vienu latviešu laulību reģistrētas divi laulības ar sveštautiešiem.

Ar ko tad latvieši dodamies jauktās laulībās, visvairāk precas? Sveštautiešu izvēlē par laulības partneru pastāv dažādība. Kamēr vīrieši apprecējuši visvairāk vācietes, un tām skaita ziņā seko igaunietes un lietuvietes, tikmēr latviešu sieviete visbiežāk saistījusi savu dzīvi ar amerikāņiem un poļiem. Latviešu sievietei par godu sakāms, ka tā, vērojot jaukto laulību izplatību Vācijā, devusies ievērojami mazāk jauktās laulībās nekā to darījuši vīrieši. Novērojumi rāda, ka bijušie karavīri un kara invalīdi ļoti daudzos gadījumos atraduši savu dzīves draugu ne savā tautietē, bet vācu sievietē. Kādēļ tie dažkārt bijuši spiesti to darīt, par to jau laiku pa laikam atskanējušas balsis.

Neapstājoties pie dažādām blakus parādībām jauktu laulību slēgšanā, kas, kā redzētām, savukārt ir zīmīgas, iākonstatē ka jaukto laulību problēma kluvusi patiesi akūta jau šeit pat Vācijā un Austrijā un ka tautiešu izklīšana tālākā svešumā to var tikai padziļināt.

Normālos laikos latvieši nemīlēja daudz jaukties ar sveštautiešiem. Jaukto laulību Latvijā bija ap 9%. Šinī ziņā tie atšķīrās no baltvāciešiem, kam bija 37% jaukto laulību, bet mums zināms, ka šī tautība Latvijā katastrofāli iznīka. Pretēja parādība bija ar Latvijas žīdiem, kuru jaukto laulību skaits grozījās ap 2%. Tieši žīdu nostāja spilgti rāda, ka, neskatoties uz savas tautības locekļu izklaidētību, ar spēcīgu nacionālu apziņu un stingru ticības priekšrakstu ievērošanu iespējams saglabāt savu tautisko vienpatstāvību jebkuras svešas tautas vidū, un turklāt ne vienā paaudzē vien, bet augumu augumos. Tāpat arī aizjūras zemēs, kur ikvienam ieceļotājam jāsaduras ar spēcīgu asimilācijas uzmācību, redzam, ka šī tautība sevi saglabājusi neskartu. Pie tam mums jāievēro, ka šīs tautības piederīgie tur nav radījuši pret sevi ne mazāko aizspriedumu, nedz kādus īpašus pārtautošanas spaidus.

Kas attiecas uz mums, tad gribētos izteikt pārdrošu uzskatu, ka ar jauktām laulībām vēl viss nav pazaudēts. Ja arī tās notikušas, modra nacionāla apziņa spēj saglabāt latvisko apziņu. Daudz smagāka problēma kļūst, rodoties pēcnācējiem. Tāpat kā pie šķirtām laulībām arī jauktās laulības galvenie cietēji ir bērni; tie ir garīgi sadalīti un nomokas neziņā, kam tie īsti piederi. Jaukto laulību problēma tādēļ nav tikai ārēji tveramā. Tā ir komplicēta garīga un dvēseliska problēma. Jo bieži tā izraisa vismazākos dvēseles konfliktus pašu laulāto starpā, nemaz nerunājot par vēl smagākiem jūtu sastrēgumiem bērnos. Tādēļ, vērojot jaukto laulību straujo pieaugumu, der pienācīgi apsvērt un iedziļināties tanī, jo tā skar cilvēka mūžu un nākamo paaudžu laimi. Kā pieredze rāda, vieglprātīga liktena sasaistīšana ar sveštautieti visskaudrāk piemeklē cilvēkus, kas stājas aprēķina laulībās. Bez gariga un morāla fundamenta šāda laulība viegli izirst, radīdama nedziedināmu dezertiera izjūtu un nedzīstošas rētas uz laiku apslāpētā tautiskā apziņā.

Jaukto laulību slēgšana prasa apdomu.

Ād. Silde

Plūst jaunas mašīnas un darba rīki

Uzkrājumi neaizkaramajā fondā strauji aug

Sekojot LCK un LPF valdes aicinājumam, daudzi tautieši, nometnes un organizācijas ziedojušas neizvietojamo aprūpei naudas līdzekļus un mantas. Latviešu pašpalīdzības fonds (LPF) pēdējā laikā saņēmis šādus ziedojumus: Lērtes koop. — DM 31,09, J. Brants Ventorfā — 25, J. Vigants Augustdorfā — 20, Grēvenes nom. — 560,54, Vircburgas nom. — 300, Eslingenas kolonija — 1000 DM, Z. Ogriņa Bucbacnā un S. Grasmane Manheimā — 1 saini ar apģērba pied. katra.

Ļoti iepriecinoša ir mūsu tautiešu atsaucība ārpus Vācijas. Tā, neizvietojamo aprūpei Vācijā ziedojuši: Z. Upenieks Anglijā — DM 7,87, Latvian Evangelical Lutheran Church, New York — 4 saiņus ar pārtiku, prof. A. Teikmanis Zviedrijā — 2 saiņus ar drēbēm, Kanadas latviešu nacionālā apvienība — 1 saini taukvielu, A. Riekstiņš Anglijā — 1 saini ar pārtiku. Latviešu ārstu kopas priekšnieks Venecuēlā Dr. J. Grebežs piesūtījis LPF valdei paziņojumu, ka kopa vācot līdzekļus Lieldienu dāvanām veciem cilvēkiem Vācijā un drīzumā tās nodošot LPF rīcībā. Venecuēlas latviešu ārsti piedāvā nosūtīt uz Vāciju tbc ārstēšanai streptomicīnu un pieprasījuši slimnieku sarakstus, ko LPF valde piesūtīs.

LCK pēdējā laikā saņēmusi vairākus mantu sūtījumus no likvidējamām nometnēm. Grēvene papildām jau iepriekš publicētām mantām vēl nodevusi LCK rīcībā šujammašīnu, aužamos stāvus, mēbeles, rakstāmmašīnas uc. Halendorfas nom. elektromotoru un darba rīkus, Vatenštetes nom. mēbeles, darba rīkus, Vircburgas nom. — darba rīkus, mēbeles, gleznas; rokdarbus un to izgatavošanas materiālus. Mantas turpina ienākt.

LCK un LPF valde visiem atsaucīgajiem ziedotājiem izsaka sirsnīgāko paldies. Likvidējamās un samazināmās nometnes sirsnīgi lūgtas visas mantas, kas būtu noderīgas neizvietojamo tautiešu aprūpei pēc IRO darbības izbeigšanas steigā nesaimnieciski un neizdevīgi neiekvidēt, bet nodot LCK rīcībā. Ja, nometnes likvidējot, paliktu brīvi līdzekļi, LPF valde lūdz tos iemaksāt LPF neizvietojamo aprūpei. LCK un LPF domātie ziedojumi un mantas jāsūta LCK saimnecības nozarei, adresējot J. Niedram (21a) Augustdorf b. Detmold, Lettenlager. Dzelzceļa gala stacija Detmold.

Kā jau paskaidrots, mantas tagad tiek savāktas LCK centrālā noliktavā, no kurienes, IRO darbībai izbeidzoties, tiks sadalītas pēc vajadzības visā Vācijā. LPF ziedotie līdzekļi pašlaik netiek aizskarti, bet tos uzkrāj aprūpes vajadzībām pēc IRO darbības izbeigšanas.

3000 DM VIENOTIEM MĒRĶIEM

Eslingen latviešu kolonija pēc padomes sēde lēmuma, reālizējot ar LCK noligto līgumu laikrakstu apvienošanas lietā, ziedojusi LCK ārējās informācijas fondam 2000 un veco ļaužu aprūpes fondam 1000 DM. Saskaņā ar līguma noteikumiem, ziedojums atliecīgajos fondos iemaksājams līdz š. g. 31. decembrim.

APRĪLĪ SĀKS DARBOTIES JAUNZĒLANDES KOMISIJA

Soreiz sīkāk pārbaudīs imigrantu nodabošanos, bet par karavīriem vēl nav skaidrības

Arvien vairāk jaunu, Eiropā palikošajiem DP patikamu ziņu sāk parādīties Jaunzēlandes presē sakarā ar gaidāmo 1000 pārvietoto personu transportu kam jaunās dzimtenes krasti jāsasniedz septembrī. Saskaņa ar dominijas valdības lēmumu DP pieņemšanas komisija sāks darboties Eiropā 1. aprīlī. Komisiju vadīs Jaunzēlandes galvenās darba pārvaldes departamenta direktors Pirss (Pearce). Viņš jau agrāk izrādījis sevišķu pretimnākšanu un apstākļu izpratni ar pirmo transportu ieradušos DP izvietošanā darbā. Vairākkārt tiekoties ar viņu personīgi, esmu pārliecinājies par šī jaunzēlandiešu ierēdņa sevišķi draudzīgo noskaņojumu pret baltiešiem. Cik var spriest pēc pašlaik pieejamās informācijas, arī otra transporta lielākā daļa būs baltieši.

Pagaidām nav zināma komisijas nostāja pret bijušajiem karavīriem, bet izdevies noskaidrot, ka pagājušajā gadā Jaunzēlandes valdība nebija devusi savai pieņemšanas komisijai rikojumu karavīrus neņemt. Domājams, ka tas tika tomēr darīts pēc pašas komisijas iniciātīvas, vai arī Kanadas pieņemšanas komisijas ietekmē, ar kuru jaunzēlandieši toreiz piedzīvojumu trūkuma dēļ sadarbojās.

Par piederīgo izsaukšanas kārtību departamenta pārstāvis Smiss paskaidroja, ka tuvākajā laikā katrs pieaudzis imigrants Jaunzēlandē saņems departamenta uzaicinājumu pieteikt savu piederīgo un draugu vārdus, kurus tie vēlētos uzaicināt uz Jaunzēlandi. Būs jāsniedz piederīgo vai draugu personāldati un precīza adrese, tāpat jādod garantijas uztura un dzīvokļa sagādei. Agrāk iesniegtie lūgumi līdz ar to zaudējuši savu nozīmi.

Šoreiz Jaunzēlandes komisija paredzējusi sīkāk pārbaudīt katra ieceļotāja nodarbošanos, jo ar pirmo transportu ieradušies daudzi DP, kas tagad, nokļuvuši jaunajā zemē, rada nepatikamas pārrunas šejienes presē un sabiedrībā. It īpaši tas attiecas uz ārstiem, zobārstiem un pārējo brīvo profesiju pārstāvjiem, kam Jaunzēlandē. tāpat kā citās zemēs, vajadzīgs par jaunu izturēt valsts eksāmenus. Protams, valodas grūtību dēļ tas pagaidām nevienam nav izdevies, un šos cilvēkus tādēļ vajadzētu novietot nepiemērotā darbā, par ko tad nu sacelti tik lieli putekļi. Īstenībā te vainojami galvenokārt paši ieceļotāji kas Vācijā slēpuši savu profesiju pieņemšanas komisijai un parakstījuši divu gadu līgumu katram valdības piedāvātam darbam. Lieta nebūtu pelama, ja līgume parakstītājs vismaz šos divus gadus savu solījumu turētu, bet pēc ierašanās Jaunzēlandē daudzi no tiem prasa darbu īstajā profesijā.

(Turpinājums 4. lpp.)

Vāc līdzekļus cīņai pret bolševismu

Baltiešu, ukraiņu, baltrutēņu, čehu, ungāru, rumāņu uc. tautu antibolševistiskais bloks ABN marta mēnesi izziņojis par ziedojumu vākšanas mēnesi cīņai pret bolševismu. DP nometnēm izsūtītas ziedojumu vākšanas listes un attiecīgi norādījumi. Katram, kam laimējies tikt šaipus dzelzs aizkara, svēts pienākums ne tikai vārdos cīnīties pret postu, kas piemeklē viņu dzimteni, bet arī darbos sniegt palīdzību ABN akcijai. Sava daļa šai cīņā jāveic arī latviešiem.

Bez materiāla atbalsta ABN aicina jaunus cīnītājus savās rindās, lūdz sniegt ziņas par bolševiku aģentiem un materiālus, kas iegūti no pārnācējiem vai sarakstīšanās ar dzimtenē palikušajiem.

A. Usiņš

EVW joprojām darba pārvalžu rīcībā

Anglijā ar 13. martu atcelta darba spēka kontrole un turpmāk darbu pieņemt un atrast var bez darba pārvalžu ziņas. Šie noteikumi tomēr neattiecas uz ārzemju strādniekiem — EVW, kuriem arī turpmāk vajadzīga darba ministrjas iestāžu piekrišana, darbu pieņemot vai to atstājot. Vispār EVW tiesisko stāvokli joprojām rēgulē atzīmes viņu personības dokumentos.

Darba ministrija gan paskaidrojusi, ka varētu nākt laiks, kad arī EVW noteikto kontroli atceltu, bet pagaidām tas atkarīgs no arodbiedrību nostājas, jo jaunas nozares EVW paveroties tikai tad, ja attiecīgā arodbiedrība neceļot iebilduma. Iespējams, ka arodbiedrības savus ieskatus groza sakarā ar notikušajām vēlēšanām, bet pagaidām tas vēl nav noticis un nav sagaidāms arī tuvākā nākotnē. Darba kontroles likums angļu tautā vispār nebija populārs, bet ar arodbiedrību nostāju, cik liekas, strādnieku valdība būs turpmāk spiesta vēl vairāk rēķināties nekā līdz šim.

Nometņu dzīve

ŠLEZVIGAS - HOLŠTEINAS DP nometnēs ieradušās Jaunzēlandes emigrācijas komisijas un uzsākušas līdz 40—60 g. v DP reģistrāciju, kas vēlas izceļot uz Jaunzēlandi. Komisijas pieņem sievietes darbam mājsaimniecībā un fabrikās, ģimenes ar 1 bērnu skolas vecumā darbam lauksaimniecībā un mājsaimniecībā, precētus bezbērnu pārus darbam būvniecībā un vieniniekus darbiem virtuvēs, dārzniecībā uc. Komisijas norāda, ka izceļotāju piederīgie, kas reģistrējamās grupās tieši neietilpst, varēs iespējami drīzākā laikā sekot piederīgajiem uz Jaunzēlandi.

LUTERĀŅU pasaules federācijas (LWF) britu joslas studiju centrs Imbshauzenā pašlaik cīnās par tālāku pastāvēšanu. Vācu valdības akcija — atgūt visus privātos namus, kas nodoti DP lietošanai, skāruši arī Imbshauzenas pili. Sai gadījumā tā izrādījusies pretēja pat īpašnieka viedoklim, kas labprātāk redz pili LWF nekā savās rokās, lai nebūtu jāmaksā lielie nodokļi.

SENGVARDENAS nometnē, ko nesen pamatīgi izremontēja, kā mums ziņo, pārvietošot žīdu DP no Bergenas-Belzenas nometnes Līneburgas silājā. Viņu pārstāvji nesen bija ieradušies apskatīt Sengvardenas apstākļus un telpas un atradā tās labas. Bet ko novietos Belzenē, kad to atstās žīdi? Vai Lineburgas silājā, kas tik skaists un meža smaržas pilns katru pavasari, līdzās Oerelas un Volterdingenas latviešiem ieradīsies vēl citi, to vēstis tuvākās dienas.

PĪNAS veco ļaužu latviešu kopa izsaka sirsnīgāko pateicību Daugavas novada skautiem par kopā dāvātajām 146 grāmatām un 100 žurnāliem, kā arī LCK kancelejai par pūliņiem grāmatu piesūtīšanā.

NEIŠTATES nometnes tautieša B. divi dēli jau 1947. g. izceļojuši uz Angliju, bet š. g. sākumā tēvs, pildot izceļošanai nepieciešamās formalitātes, saņēmis angļu iestāžu atbildi, ka viņa dēli Anglijā nedzīvojot . . . Tēvs tomēr tam netic un cer, ka „nozudušie" atkal atradīsies, jo dēli vēl nesen viņam rakstījuši.

AUGUSTDORFAS, Blombergas, Sengvardenas, Oldenburgas uc. britu joslas DP nometņu vecie laudis šinīs dienās pārvietoti uz veco ļaužu mitni Farelē, bet invalīdi uz invalīdu mītni Eversburgā. Vairākas nometnes savus vecos ļaudis izvadīja ar svinīgiem aktiem un gavadu balvām.

AUGUSTDORFAS latviešu skolas šinīs dienās sarīkoja plašu mantu loteriju, kas deva prāvu atlikumu izglītības darba turpināšanai. Loterijas sarīkojumā skolēni izrādīja ainas no Mērnieku laikiem rež. P. Ozola vadībā, dziedāja skolas koris utt. Nometnes drāmas kopa R. Blaumaņa No saldenās pudeles izrādi sniedza arī sardžu un darba vīru piederīgajiem Paderbornā un tuvākajā laikā viesosies invalīdu centrā Eversburgā.

VENTORFAS transitnometnes māc. A. Ernstsons 19. martā devās ceļā uz Kaliforniju. Aizbraucot un sveicinot savas draudzes locekļus, viņš paziņo jauno adresi: Rev. Arnolds Ernstsons, Berea Lutheran Church, Hilmar, California, USA.

MINCHENES DV nodaļas 70 biedru šinīs dienās ievēlēja valdi: māc. K. Kalngaru (priekšsēdis), V. Zāmuelu, P. Biezo, A. Maču un K. Detlavu. Nodaļas grāmatu galds ar bibliotēku baltiešu grupas kooperatīva telpās attīstījis sekmīgu darbību, četros mēnešos apgrozot 5500 DM un atlicinot ievērojamu peļņas tiesu aprūpes vajadzībām.

VĒSTULES REDAKCIJAI

VAI LAI PALIEKAM VECPUIŠOS?

Vairākkārt Latvijā esmu lasījis E. Aides uc. rakstus par DP laulību problēmām. Vienā ziņā tajos daudz taisnības, bet ari zinām, ka trimdā neprecēto viriešu daudz vairāk nekā sieviešu. Tātad dabiski, ka katram neizdosies iegūt sev tautieti par dzīves biedri. Ko lai dara „caurkritušie", to neatrisinās neviens gudrs rakstītājs un spriedējs, kas tik stingri uzstājas par laulību nevēlamību ar ārzemniecēm, ari vācietēm. Tāpēc saprotams, ka tā sauktie vieninieki tagad cenšas Vācijā nodibināt ģimenes dzīvi, precot vācietes, ja tautietes tos noraidījušas.

Milestība? Bieži vien tā nav laulību pamatā, jo viena puse cenšas panākt, lai to svešumā nepavaditu baigā vientulības sajūta, kas, kā Jaunsudrabiņš saka, briesmīgāka par badu un slāpēm, bet otrai pusei ar šīm laulībām rodas iespēja tikt ārā no sagrautās Vācijas. Tomēr liekas, vismazāk būtu iemesla vācietēm pārmest aprēķina laulību ar ārzemniekiem, lai iegūtu izceļošanas iespējas. Uz to vislabāko atbildi dos daudzi mūsu cīnītāji — invalīdi un citi izceļošanai nevēlamie, kas mūsu zeltenēm likušies nepatīkami.

A. Skudra, Anglijā.

DIVKĀRŠS ZAUDĒJUMS

Trimdā sieviešu ir mazāk nekā viriešu, un tāpēc latvietes, kas prec cittautiešus, rīkojas pret nacionālajām interesēm. Katra no tām liedz vienam latvietim iespēju precēt latvieti. Vai jel kāds var prasīt no karavīra, kas gājis no Volchovas līdz Cedelhemai, no kurmi latvietes no vērsušās, tā ka viņam sievietes sirdī un roku siltums jāatrod cita tautā, lai viņš tās glaudītu zīda cimdiņā. Arī ģimenē, kur tāds sarūgtinātājs vieninieks precēs sveštautieti, neaugs īsti latvieši un negribēs nest upurus Latvijas labā. Tā zaudējums iznāk divkāršs.

Ik dienas visās pasaules malās latviešu sievietes dodas mājās derībā ar sveštautiešiem. Par to viņas it kā lepojas un raksta avīzē: „Vienam meita apprecēs es ar angli, otram ar austrālieti." Vai par to nav jābrēc? Br. Krastiņš, Hamburgā

MANS GADĪJUMS

Izlasot Latvijas 98. numurā E. Šulca vēstuli „Mūsu pašu lielie" par ieprecēšanos sveštautā, gribēju pastāstīt savu gadījumu. Arī mans vīrs ir amerikānis ar angļu izcelšanos, bet četros gados iemācījies latviski. Mūsu meita runā latviski, valkā tautas tērpu un mājās valda latvisks gars. Savā vīrā esmu ieguvusi draugu savai tautai un cīnītāju Latvijas brīvībai, ja šis brīdis pienāks.

Ir netaisni rakstīt par jauktām laulībām vienmēr tikai ar nievājumu. Varbūt arī zinātnieku brāļu Slaucītāju znoti ir latviskojušies, tāpat kā to darījis rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa znots?

Erna Herimena, Ohio, ASV

JĀ VAI NĒ?

Esmu vienkāršs strādnieks. Dzīvoju Bambergā jau no 1945. gada visu laiku privāti. Vienīgās tautietes, ko esmu saticis, dzīvoja kādreiz šeit nometnē. To likvidēja. Bet viņas toreiz bija tik lepnas. Neviena nevēlētās man ne izmazgāt, ne salāpīt kreklu vai zeķes. Neesot laika. Tad atradu vācieti, kas man palīdzēja, neprasot atlīdzību. Viņa vēlāk kļuva mana sieva. Nu jau divi gadi, bet viņa nekad neraud, kad man nav markas kabatā. Viņa stāv man droši blakus. Un ja kāds prasa viņai, kas ir tūsu vīrs, tā atbild — latvietis. Un vācieši viņai nepārmet. Taisni otrādi, bieži esmu dzirdējis frazi: „Letten sind gute Leute".

Viss bija labi līdz brīdim, kad atbraucu uz emigrācijas nometni Šveinfurtē. Kad tautieši, ar kuriem bija jādzīvo vienā istabā, uzzināja, ka mana sieva vācviete, tie novērsās un kļuva mēmi. Vai tas ir pareizi? Kā padomāsim par šo problēmu: Bamberga-Šveinfurte. Vai es esmu pie tās vainīgs vai nē?

B. Murāns, Vācijā

Uzlabojumi sociālos likumos

Kanadas likumdevējas iestādes grozījušas noteikumus par bezdarba pabalstiem, to izsniegšanas tiesīgumam samazinot nostrādāto dienu minimu no 180 uz 90 dienām, reizē atceļot arī 9 nogaidīšanas dienas pēc prasības iesniegšanas. Paredzēts bezdarba pabalsts arī kokrūpniecības strādniekiem, kas līdz šim nebija apdrošināti. Arodbiedrību delegācija valdībai iesniegusi plašu plānu par sociālo nodrošināšanu un vecuma pensijām, jo šis jautājums kļuvis aktuāls sakarā ar ASV arodbiedrību līdzīgu akciju.

Sestdien, 1950. g. 25. m
GALVENĀS
Vēstule Lat
Tasmānijas sala ir mazāk
siem Austrālijas štatiem k
bas, tā iedzīvotāju skaita zi
ritorija nedaudz mazāka p
viju, bet iedzīvotāju tikai
pāri ceturtdaļmiljonam. T
pēdējā laikā Tasmānijā sā
ties rūpniecība, kam te
priekšrocību, galvenokārt

VIŅIEM IR JAU PAŠIEM
PAJUMTE!
Latviešu ģimene pie pašu
celtās mājiņas Hobartas
Tasmānijas salā.

lotā lētā hidroelektriskā
tad neatkarība no mūžīga
raču strelkiem. Pretī šim
rocībām stāv lielā neērtība,
saimnieciskā dzīve atkarīga
ņu transporta, un kad kom
ietas strādnieku arodbiedr
ņu izsludināt atkal strei

Lai tiktu amat
00 dolaru un

Kā klājas būva

VĒSTULE

Ierados Detroitā pirms
šiem ar fiktīvu galvojumu,
pirmā problēma bija — atra
bu. Vācijā tiku dažkārt d
ka katrs, kas prot iedzīt nag
strādāt. Savienotajās valstī
amatnieku. Tagad esmu pār
jies, ka tās bijušas tikai ten
vismaz attiecībā uz Detroitu
dams vēl DP, strādāju savā
par galdnieku pie vācu būvu
ju, īsā laikā kļūdams pat par
strādnieku. Tādēļ domāju, k
ilkts amatnieks neesmu. To
ierašanās ASV „atdūros kā
mieti". Vispirms jāievēro, k
nieka darbā gandrīz nav ie
tikt bez amatnieku biedrības
kartes. Uzmeklēju biedrības
un apvaicājos, kādā veidā m
imigrantam būtu iespējams t
stāties. Paskaidroju arī, ka
12 gadu prakse, un parādīju
ņu diplomus, starp citu V
amatnieku biedrības karti u
tāpēc aroda apliecību. Man n
pārbaudi kādā privātā amat
skolā. Tā kā teorētiski jau
ņu iepazinieg ar amerikāņu
pieņēmieniem un mašīnām, pārs
kurēju, bet tā maksāja 28 dol
kad nu arī mani uzņēma biedrī

ASV amatnieku biedrība sad
stādes, līdzīgi kā tas bija Lat
īpašās aroda skolās mācekļi
mācekļu laikā iepazīstas ar dažād
darba paņēmieniem un mašīn
Pēc tam divi gadi jānostrādā
mācekļiem pie kāda būvuzņēm
Iestāšanās maksa biedrībā ir
dol, ko var nomaksāt vairākās
šās ar pirmo iemaksu 40 dol.
pēdas iestāju maksas nokārtoša
kandidātu uzņem par biedru ba
mas kārtā. Uzņemšana saistās
ar svinīgu un noslēpumainu ritu
dusi tāpat kā tas ir vairākās
amerikāņu organizācijās. Biedrī
karte nodrošina minimālo stun
algu 2,32 dol. būvgaldniekam un
dol. mēbeļu galdniekam (cabi
maker).

Baltiešu federācija Kanadā

Sakarā ar kopēji rīkojamām
monstrācijām un izdarāmiem iesn
ģumiem praktiskā darbā izveido
šies pamatprincipi Baltijas tautu
darbībai Kanādā. Nodibinātā pag
du padome ar sēdekli Toronto, ku
katrai tautībai 5 pārstāvji. Tag
nobeigta statūtu izstrādāšana org
nizācijai Baltijas tautu federāc
Kanadā, kam sekos pārvaldes vē
šanas. Darbību jau uzsākušas
sanizācijas sekcijas, no kurām ro
šākās propagandas un kultūras. A
rīļa beigās Toronto paredzēts ba
tiešu tuvināšanās vakars, kam
dzīgi sekos citos Kanadas centros

GALVENĀS RŪPES: kā tikt zem sava jumta?

Vēstule Latvijas redakcijai no Tasmānijas salas

Tasmānijas sala ir mazākā no visiem Austrālijas štatiem ka platības, tā iedzīvotāju skaita ziņā. Teritorija nedaudz mazāka par Latviju, bet iedzīvotāju tikai drusku pāri ceturtdaļmiljonam. Tikai pašā pēdējā laikā Tasmānijā sāk attīstīties rūpniecība, kam te ir daudz priekšrocību, galvenokārt neierobe-

VIŅIEM IR JAU PAŠIEM SAVA PAJUMTE!

Latviešu ģimene pie pašu spēkiem celtās mājiņas Hobartas tuvumā Tasmānijas salā.

žotā lētā hidroelektriskā enerģija, tātad neatkarība no mūžīgajiem ogļraču streikiem. Pretī šīm priekšrocībām stāv lielā neērtība, ka visa saimnieciskā dzīve atkarīga no jūras transporta, un kad komūnistiskā ostas strādnieku arodbiedrība nolemj izsludināt atkal streiku (kas notiek bieži!), tad drīz vien salā aptrūkst daudz lietu, piemēram, cukura, benzīna un akmeņogļu gāzes ražošanai.

Tasmānijā ar darba pārvaldes rīkojumu nonākuši arī daudzi latvieši, kas strādā galvenokārt dažādās rūpniecības nozarēs, ceļu un citos būvdarbos, bet sievietes, kā parasts, arī slimnīcās, viesnīcās un par mājkalpotājām. Kā visur, tā arī te pēdējām dzīve nav rožaina garo nenormēto darba stundu un kundzes ikreizējo iegribu un untumu dēļ. Ir arī te nedaudz tautiešu, kas paši ieradušies labprātīgi, meklēdami vēsāku klimatu.

Kā citur, arī te dzīve bijušajam dīpītim nerāda visai smaidīgu vaigu. Nepatikšanas darba ziņā tagad vairs nav galvenās, jo darba pārvaldes vīri laika gājumā kļuvuši mērenāki un parasti vairs neliek šķēršļus darba vietas maiņai. Bet toties maiņai pretojas Hobartas pilsētas valde, kas ielu labošanas darbos nodarbina daudz iebraucēju. Tikai pēc ilgstošām un atkārtotām prasībām daži tikuši labāk samaksātā un zināšanām piemērotā darbā. Ir gan arī jau diezgan daudz „brīvlaisto", un tuvākajos mēnešos to skaits krietni pavairosies.

Daži šo brīvību lieti izlieto, kamēr citi nezina, ko ar to īsti iesākt, un parasti turpina strādāt, kur bijuši agrāk novietoti. No pirmajiem gribētos atzīmēt kādu tautieti, kas iegādājies modernu smago mašīnu (gandrīz pilnīg: samaksāta) un ļoti labi nopelna, vedot akmeņus un granti ceļu un citos būvdarbos, kā arī visur un vienmēr izpalīdzot transporta ziņā latviešiem un citiem iecelotājiem. Otrs tautietis šinī grupā būtu kāds drēbnieks, kas darbojas ar panākumiem savā nozarē. Bet, diemžēl, arī šeit netrūkst jaunekļu, kas nevar vēl atstāt Vācijā pasākto „vieglo" dzīvi, kuļas no rokas mutē, visu peļņu pametot alū un zirgu un suņu sacīkšu derībās. Parastie tie arī ir stipri vienaldzīgi pret citiem tautiešiem.

Tasmānijas iecelotājiem ir vienas rūpes, kas vairāk vai mazāk skar visus: dzīvokļu un istabu trūkums. Visgrūtāk, protams, ģimenēm ar bērniem. Tādēļ pēdējā laikā daudzus sagrābis īsts būvēšanās drudzis. Iepērk gruntsgabalus (parasti iemaksājot ap 1/3) un cenšas uz tiem kaut ko uzcelt. Parastais apbūves gabalu lielums ir 60 reiz 120 pēdu un pilsētā maksā 150—600 mārc., atkarībā no rajona un satiksmes. Lielākā daļa „uz ātru roku" uzceļ kādu pagaidu ēciņu, būvplānos uzdodot to parasti par garāžu. Šāda veida mājiņa ir arī uzņēmumā redzama. Tās īpašnieks pašreiz jau uzdevis architektam izstrādāt būvplānus divstāvu mūra īres mājai.

Būvēšanas grūtības rada galvenokārt līdzekļu un būvmateriālu trūkums, tomēr ar labu gribu šo to var sagādāt. Visgrūtāk te dabūt naglas un jumta skārdu, tāpat ļoti grūti iegādāties ēvelētus un spundētus dēļus grīdām un sienām, turpretī citus zāģētus materiālus Tasmānijā var dabūt cik patīk un par oficiālo cenu. Mērenā klimata dēļ būvprieksraksti ļoti mēreni. Gaidot, kamēr varēs tikt zem sava jumta, daži tautieši dzīvo auto karavānās, maksājot nedēļā 2 mārc. īrī, bet citi pat teltīs.

Tā nu pamazām Tasmānijā sāk veidoties latviešu apbūves centrs, kur jau kādi 2 duči iecelotāju pūlās vaiga sviedros, it īpaši sestdienās un svētdienās, bieži pat vakara tumsā strādājot ar kapli un āmuru un pašā darba gaitā mācīdamies, kā to vislabāk un lētāk paveikt. Daudzi austrālieši „groza galvu" par latviešu centību un neatlaidību, jo paši visumā ir un paliek ļoti „easy going".

Par mūs dzīvi Hobartā un vispār Tasmānijā varētu vēl piebilst, ka pagaidām mums nav ne biedrību, ne koŗa, ne draudzes. Reiz mēnesī te atbrauc kāds luterāņu mācītājs — vācietis no Melburnas, dažkārt kopā ar latviešu mācītāju L. Kampi. Jācer, ka ar laiku te ieradīsies arī enerģiskāki sabiedriski darbinieki, un tad varēsim kaut ko veikt arī kultūras laukā.

Hobartā, martā.

K. G.

Lai tiktu amatnieku biedrībā, jāsamaksā 30 dolaru un jāiztur noslēpumains rituāls

Kā klājas būvamatniekam ASV lielpilsētā

VĒSTULE REDAKCIJAI NO DETROITAS

Ierados Detroitā pirms 8 mēnešiem ar fiktīvu galvojumu, tā ka pirmā problēma bija — atrast darbu. Vācijā tiku dažkārt dzirdējis, ka katrs, kas prot iedzīt naglu, var strādāt Savienotajās valstīs par amatnieku. Tagad esmu pārliecinājies, ka tās bijušas tikai tenkas, — vismaz attiecībā uz Detroitu. Būdams vēl DP, strādāju savā laikā par galdnieku pie vācu būvuzņēmēja, īsā laikā kļūdams pat par priekšstrādnieku. Tādēļ domāju, ka gluži slikts amatnieks neesmu. Tomēr pēc ierašanās ASV „atdūros kā pret mietu". Vispirms jāievēro, ka galdnieka darbā gandrīz nav iespējams tikt bez amatnieku biedrības biedra kartes. Uzmeklēju biedrības biroju un apvaicājos, kādā veidā man kā imigrantam būtu iespējams tajā iestāties. Paskaidroju arī, ka man ir 12 gadu prakse, un parādīju vairākus diplomus, starp citu Vācijas amatnieku biedrības karti un IRO izdoto aroda apliecību. Man noteica pārbaudi kādā privātā amatnieku skolā. Tā kā teorētiski jau agrāk biju iepazinies ar amerikāņu darba paņēmieniem un mašīnām, pārbaudi izturēju, bet tā maksāja 28 dolarus. Tad nu arī mani uzņēma biedrībā.

ASV amatnieku biedrība sadalīta gildēs, līdzīgi kā tas bija Latvijā. Speciālās aroda skolās mācekļi 4—6 mēnešu laikā iepazīstas ar dažādiem darba paņēmieniem un mašīnām. Pēc tam divi gadi jānostrādā par mācekļiem pie kāda būvuzņēmēja. Iestāšanās maksa biedrībā ir 100 dol., ko var nomaksāt vairākās reizēs ar pirmo iemaksu 40 dol. Pēc pilnas iestāju maksas nokārtošanas kandidātu uzņem par biedru balsošanas kārtā. Uzņemšana saistās ar īsti svinīgu un noslēpumainu rituālu, gluži tāpat kā tas ir vairākās citās amerikāņu organizācijās. Biedrības karte nodrošina minimālo stundas algu 2,32 dol. būvgaldniekam un 1,75 dol. mēbeļu galdniekam (cabinet maker).

Ar biedrības palīdzību dabūju savu pirmo darbu, — bet tagad sākās jaunas grūtības. Vispirms bija vajadzīgi darba rīki. Iegādājos tos par 85 dol., izdarot aizņēmumu. Strādājot manīju, ka netieku līdz pārējiem, kas veica savu darbu apbrīnojami ātri. Vēlāk iedraudzējos ar kādu vecāku lietuviešu imigrantu, kas man ierādīja vienu otru nepazīstamu paņēmienu darba veiksmes kāpināšanai.

Pēc divi nedēļām darbs izbeidzās un 3/4 strādnieku atlaida, arī mani. Pēc 4 dienām sameklēju darbu pie cita būvuzņēmēja, kas man uzdeva iekārtot ģimenes mājiņu iekšpusi — ielikt durvis un logus, iebūvēt skapjus utt. Pateica, ka 70 stundu laikā darbam jābūt gatavam. Gan norādīju, ka tik īsā laikā taču nav iespējams ielikt 14 durvis un 12 logus, kā arī pagatavot un iebūvēt 5 drēbju skapjus un virtuves skapi, bet uzņēmējs tikai pasmējās un atteica, ka amerikāņu amatnieks to visu izdarot pat 60 stundu laikā. Pamatīgi svīstot, man šis darbs izdevās 75 stundās. Turpretī otru māju varēju iekārtot jau 68 un trešo 65 stundās.

Pēc pāris mēnešiem arī šis darbs beidzās, un bija atkal jāmeklējas citur. Radās vairākas izdevības, bet nevarēju tās izmantot attāluma dēļ, tā ka vairākas nedēļas biju bezdarbnieks. Vispār jāsaka, ka mūrnieku, galdnieku, elektriķu, centrālapkures mechaniķu un tamlīdzīgu būvamatnieku darbs vienā vietā ilgst augstākais 3—8 nedēļas, pēc tam jāpāriet atkal citur. Līdz ar to rodas lielas darba rīku transporta neērtības. Nepieciešams pašam savs auto, un labi jāpazīst pilsēta. Ne reti ceļā jāpavada 2—3 stundas un vairāk. Ziemas laikā būvniecība stipri sašaurināta vai pat pilnīgi pārtraukta, un strādniekiem jādzīvo no vasaras peļņas. Tāpēc arī šai nozarē algas ievērojami augstākas nekā pārējās. Uzņēmēji, protams, vienmēr izvēlas labākos strādniekus, tādēļ darba gribētājiem jāiztur stipra konkurence. Ja kādu atlaiž no darba neprašanas dēļ, tad tam gandrīz neiespējams dabūt darbu arī pie cita uzņēmēja, jo darba devēji šādā gadījumā savstarpēji sazinās.

Dzīves dārdzība Detroitā nav pārāk liela, un arī dzīvokļu grūtības nav tik smagas kā par tām mēdz rakstīt. Triju istabu dzīvoklis centrā maksā 50—70 dol. mēnesī, bet apm. 10 jūdzes no centra par 40—70 dol. var īrēt pat veselu ģimenes mājiņu ar 4—6 istabām. Šādā gadījumā gan īres nauda jāsamaksā dažus mēnešus uz priekšu. Protams, ar parasto strādnieka caurmēra algu (1—1,50 dol. stundā) neko daudz nevar atļauties. Rūpīgi kalkulējot un stingri ievērojot savu budžetu, trīs personu ģimene no 200 dol. mēnesī var tomēr atlicināt 20 vai 25 dolarus.

Detroitā, martā.

I. V.

Baltiešu federācija Kanadā

Sakarā ar kopēji rīkojamām demonstrācijām un izdarāmiem iesniegumiem praktiskā darbā izveidojušies pamatprincipi Baltijas tautu sadarbībai Kanādā. Nodibināta pagaidu padome ar sēdekli Toronto, kuŗā katrai tautībai 5 pārstāvji. Tagad nobeigta statūtu izstrādāšana organizācijai Baltijas tautu federācija Kanadā, kam sekos pārvaldes vēlēšanas. Darbību jau uzsākušas organizācijas sekcijas, no kuŗām rosīgākās propagandas un kultūras. Aprīļa beigās Toronto paredzēts baltiešu tuvināšanās vakars, kam līdzīgi sekos citos Kanadas centros.

Pensilvānijas lauksaimnieka palīdzība latviešiem

Roberts E. Krisijs (Crissey), būdams amerikāņu kaŗavīrs savā laikā Rozenheimā iepazinās ar turienes latviešu koloniju. Ar dažām ģimenēm nodibinājās pat ciešākas draudzības saites. Pēc demobilizācijas viņš atgriezās savā saimniecībā Pensilvānijā. Bēgļu iecelošanai no Eiropas sākoties, R. Krisijs sagādāja galvojumus turpat 20 personām. Saprotams, ka tik lielu cilvēku skaitu Krisijs savā saimniecībā, ko viņš parasti apstrādā pats ar vecākiem, nevar nodarbināt, tādēļ viņš veltījis daudz pūļu, lai tos izvietotu darbā citur. Izsaukto vidū ir arī vairāki kaŗavīri, vecāki cilvēki un invalidi, kuŗu iecelošanai bijuši vajadzīgi reālie nodrošinājumi naudā. Viss tas uzņēmīgo farmeri nav atbaidījis no aktīvitātes latviešu bēgļu palīdzības darbā. Bēgļu aprūpē viņš aicinājis arī baznīcu, tādēļ visi iecelotāji saņēmuši tās atbalstu.

Atzīmējama R. Krisija iestāšanās latviešu kaŗavīru lietā. Ar vairākiem iesniegumiem DP komisijai Vašingtonā un kongresa locekļiem viņš centies apgaismot latviešu kaŗavīru jautājumu un panākt tā taisnīgu izkārtojumu. Ar Krisija palīdzību dažām jau Amerikā iecelojušām ģimenēm, kas nonākušas grūtos darba apstākļos, pat no citiem štatiem izdevies novietoties Pensilvānijā pieņemamā un labāk atalgotā darbā.

A. Vedmers

Lappuse no pasaku grāmatas par ģindeņu mežu ...

8 mēnesi Kvīnslendas mežu darbos — Cūsku kakla rotas, fosforiski zirnekļi un lēkājošas skudras — Dažreiz jādzeŗ arī grāvju ūdens — Pēc līguma gadiem iespējas lielas

Vēstule redakcijai no Austrālijas

Pieminot Kvīnslendas vārdu izvietošanas nometnē, ikviena jaunaustrālieša seja kļuva domīga, bet dažiem šis vārds iedvesa pat īstas šausmas — un ne jau bez iemesla. Cilvēkam, kuŗa kustības brīvību ierobežo Vācijā priecīgi parakstītais līgums, dzīve Kvīnslendā var kļūt par smagu nastu. Nesen kāds lietuvietis labāk izvēlējās pašnāvību nekā atgriešanos turienes meža darbos. Man personīgi bija izdevība nostrādāt Kvīnslendas mežu iznīcināšanā 8 mēnešus, tādēļ mēģināšu iespējami objektīvi attēlot šīs nākotnes zemes īsto seju.

Kvīnslendu sadala Ziemeļu, Centrālajā un Dienvidkvīnslendā. Ja par Centrālkvīnslendu domas var vēl dalīties, tad dzīve Dienvidkvīnslendā atzīstama par eiropietim piemērotu. Klusā okeana piekraste ir Kvīnslendas slaveno peldvietu centrs, kur Ziemsvētku un Jaungada laikā pulcējas tūkstošiem peldviesu. Piekrastes ūdeņi bagāti ne vien haizivīm, bet arī vērtīgām uzturzivīm, vēžiem un bruņurupučiem. Tālāk uz ziemeļiem zvejo arī pērles. Piekrastes līdzenumā atrodas Kvīnslendas galvaspilsēta — skaistā Brisbane (400.000 iedz.). Ievērojot austrāliešu māju vieglo būvi, dzīve Brisbanē daudz patikamāka nekā Melburnā vai Sidnejā, jo šeit tik daudz neizjūt ziemas drēgno aukstumu.

24 jūdzes rietumos no Brisbanes atrodas Kvīnslendas ogļraktuvju centrs Ipsviča un 77 jūdzes tālāk jaukā dārzu pilsēta Tuvuniba, kas ir auglīga kviešu apgabala centrs. Abās pusēs kalnu grēdām atrodas valsts kultivējamo mežu rajons, kur nodarbina zināmu skaitu jaunaustrāliešu koku dēstīšanā, stigu ciršanā un žogu celšanā Vēl tālāk uz rietumiem sākas milzīgas aitu ganības. Eiropietim šis apgabals pēc pirmā skata šķiet kā baiga lappuse no pasaku grāmatas par ģindeņu mežu Visapkārt nepārredzamā tālumā rēgojas kaili, izkaltuši, bālgani un zaraini koku stumbri. Katras lielsaimniecības zemi sadala īsts stiepļu žogu labirints, kas ne vien sašķiro atsevišķos aitu un govju barus, bet arī aizsargā tos pret pazīstamā krūmu suņa dingo uzbrukumiem. Zeme mālaina un auglīga, bet tās izmantošana lietus trūkuma dēļ gandrīz neiespējama. Zemi apūdeņo ar sevišķu grāvju palīdzību, urbjot artēziskās akas un uztverot lietus ūdeni speciālos baseinos. Arī šeit nodarbina jaunaustrāliešus, galvenokārt mežu iznīcināšanā, resp. aitu ganību paplašināšanā. Ja mežu rajonos saudzē vai vienīgi milzīgos „dzelzmizas kokus" (ironbark) un cipreses, tad aitu ganību apgabalā atstāj tikai sevišķos „aitu kokus", kuŗu zaļās lapas dažkārt viskritiskākajās bezlietus vasarās ir aitu vienīgais glābiņš. Efektīgs koku un krūmu iznīcināšanas paņēmiens ir koku nocērtot un celmu aplejot ar arsenika pentoksida šķidinājumu. Dažām ērkšķkoku sugām tomēr arī šī spēcīgā inde nevar aizkavēt jaunu atvasu rašanos.

Populārās Austrālijas „čūsku briesmas" Dienvidkvīnslendā nav sevišķi aktuālas. Protams, tas nenozīmē, ka čūsku šeit vispār nav. Zāļu klajumos vasarā to ir varbūt vairāk nekā DP virā makaronu, bet tās ļoti ballīgas un ar neievingrinātu aci grūti pat pamanāmas. Indīgākās un agresīvākās Austrālijas čūskas, kā taipanu, tīģerčūsku, odzi uc., sastop stipri reti. Pārējās, piem., līdz 14 pēdu garā „paklājčūska (carpet snake) un zibenīgi ātrā koku čūska ir nekaitīgi rāpuļi, ko fotografējoties mēdz izmantot par kakla rotu. Daudz bīstamāki jau varētu būt indīgie zirnekļi, piem., t. s. slazdu (trap-door) un sarkanmugurainais (red-back spider) zirneklis, bet tie tomēr nav nāvīgi. Slazdu zirneklis ir paliels pelēks kukainis, kas dzīvo pirksta resnumā zemē ieurbtā caurumā ar ērti veŗamām „durvīm". Sarkanmugurainais ir mazāks tīklu zirneklis ar fosforiski spožu sarkanu plankumu astē. Kāds no tiem man reiz sakoda roku, bet pēc 3 nedēļām, darbu nepārtraucot, biju atkal vesels. Nepatīkamākie kaimiņi te ir visdažādākā lieluma un krāsas skudras. Uzbāzīgākās ir mazās, bet visniknāk kož ap 4 cm garās „bullants" un lēkājošās „jumpants". Odus un mušas sastop tikai zināmos gada laikos Nāvīgais simtkājis un skorpijs ir tik reta parādība, ka nebūtu vērts to pat pieminēt.

Karstums šajā apgabalā panesams. Ziemā īsu laiku uznāk pat salnas, bet, krietni sasedzoties, var gluži labi gulēt teltīs. Darbs mežā stipri atkarīgs no uztura un ūdens piegādes. Dažreiz jādzeŗ arī brūnais un netīrais apūdeņošanas grāvju ūdens. Vaļas brīžos var lieliski medīt — ķengurus, meža cūkas, lapsas, ērgļus, pīles meža baložus uc. Stāsti par lēno darba tempu Austrālijā, vismaz attiecībā uz Kvīnslendu, neatbilst īsti patiesībai. Visumā tas diezgan straujš, it īpaši, ja gadās pārāk centīgs priekšstrādnieks. Turpretī klimatiskie apstākļi nekādā gadījumā nevar būt par šķēršli dzīvei Dienvidkvīnslendā, un pēc līguma laika nostrādāšanas ikvienam speciālistam vai arī ar pašierosmi apveltītam cilvēkam šeit paveŗas nepārredzamas iespējas.

Brisbanē, martā.

A. Logins

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Jaunzēlandes lielākajā latviešu centrā Kraistčerčā martā notika plašs sarīkojums, kuŗā pulcējās tautieši arī no tālākās apkārtnes. Dievkalpojumu vadīja māc. Reinfelds. Kraistčerčas radiofons uzņēma skaņu lentē vairākas latviešu tautas dziesmas.

•

Viens no latviešu izpelņas rekordistiem Austrālijā ir radiomechaniķis J. Gulbis, kas Vācijā dzīvoja Landshūtē. Kopā ar 3 austrāliešiem viņš iekārtoja skaņu pastiprinātājus Austrālijas federālā parlamenta ēkā Kanbērā. Strādājot daudz virsstundu, J. Gulbis 2 nedēļās nopelnījis 48 mārciņas. Ko par šo naudu var nopirkt? Nu, piemēram, mazīnu un pastingri lietotu auto.

Iespaidīga latviešu mākslas reprezentācija Austrālijā paredzama 5. aprīlī, kad dziedone E. Ārone un pianists E. Freimanis Sidnejas valsts raidītājā ABC atskaņos mūsu komponistu darbus, E. Ārone dziedās H. Berino un J. Mediņa dziesmas, bet E. Freimanis spēlēs prof. J Vītola variācijas.

Melburnas latviešu teātris atklās darbību 31. martā, izrādot Blaumaņa Trīnes grēkus.

San Paulo štata (Brazīlijā) sociologijas un politikas akadēmiju beidzis žurnālists un sabiedriskais darbinieks Jēkabs Āboliņš. Absolventiem diplomus pasniedza štata prezidents Dr. Ademars P. Baross.

•

Latvijas Sarkanais Krusts Beļģijā nosūtījis 1600 franku lielu ziedojumu Gautingas tbc sanatorijas latviešu slimniekiem medikamentu iegādei. Bez tam LSKB nosūtījis uz Vāciju izskrīnēto ģimeņu un invalīdu bērniem, kā arī mūsu neredzīgajiem 300 kg kviešu putraimu un 40 kg piena pulvera.

Mācītājs R. Krafts Dienviddakotā sācis izdot rotētu žurnālu Svešos ceļos. Pateicoties amerikāņu baznīcas atbalstam, žurnālu iespējams piesūtīt interesentiem bez maksas. Tikko iznākušajā 1. numurā atrodami vairāki reliģiski un pārdomu raksti, žurnāla labvēļu apsveikumi un lasītāju vēstules. Izdevējs aicina tautiešus darboties žurnālā līdzi, piesūtot rakstus: Rev. Rudolfs Krafts, P. O. Box 319, Onida, So. Dak., USA.

Kanadas latviešu nacionālā apvienība publicējusi aicinājumu vientuļām tautiešu ģimenēm, kas dzīvo izkaisītas pa visu valsti, organizēt kopīgi bērnu un jauniešu nometnes vasaras brīvlaikā. Šajās nometnēs līdztekus atpūtai būtu papildināms ģimenes audzināšanas darbs, sevišķu vērību veltījot mātes valodai, Latvijas vēsturei un ģeografijai, kā arī dziedāšanai. Vecākus, kas vēlētos sūtīt savus bērnus šādās nometnēs resp. kolonijās, lūdz rakstīt: KLNA, Box 285, Term. „A", Toronto, Ont.

Uzlabojumi sociālos likumos

Kanadas likumdevējas iestādes izjušas noteikumus par bezdarba aldstiem, to izsniegšanas tiesīgum samazinot nostrādāto dienu imu no 180 uz 90 dienām, reizē ļot arī 9 nogaidīšanas dienas prasības iesniegšanas. Pareēlējās man ne izmazgāt, ne sakreklu vai zeķes. Neesot laika atradu vācieti, kas man palīja, neprasot atlīdzību. Viņa vēkluva mana sieva. Nu jau divi, bet viņa nekad neraud, labi nav marķas kabatā. Viņa stāv droši blakus. Un ja kāds previnai, kas ir jūsu vīrs, tā atbild latvietis. Un vācieši viņai nepārTaisni otrādi, bieži esmu dzirs frazi: „Letten sind gute Leute". iss bija labi līdz brīdim, kad praucu uz emigrācijas nometni infurtē. Kad tautieši, ar kuŗiem jādzīvo vienā istabā, uzzināja, mana sieva vāciete, tie novērsās kluva mēmi. Vai tas ir pareizi? padomājam par šo problēmu: nberga-Šveinfurte. Vai es esmu tās vainīgs vai nē?

B. Murāns, Vācijā

Mūsu bij. karavīri un ASV

Jau turpat pusgadu kārtojas, bet vēl joprojām nav atrisināts jautājums par bij. karavīru iecelošanu ASV. Šāds stāvoklis sagādājis lielas grūtības un no jauna radījis izbrīnu sašutumu un neapmierinātību to bij. karavīru un viņu piederīgo vidū, kuŗi izlēmuši izceļot uz ASV. Jautājumu pārrunājot, tiek zīlēts tā varbūtējais atrisinājums, minēti cēloņi un izteikti gan pelnīti, gan nepelnīti pārmetumi. Kā jau daudzreiz, tā arī šinī gadījumā — ja kas slikts notiek, tad cenšas vainot LCK. Patiesības labā un dažu apstākļu noskaidrošanai mēģināšu īsumā atreferēt, kas LCK ir zināms un ko tā darījusi šīs lietas labā.

Pag. gada septembrī, kad bija redzams, ka bij. karavīru izceļošana uz ASV norit ar lielām grūtībām, pretēji visām atbildēm un LCK iesniegumiem un lūgumiem šīni jautājumā, LCK delegācija priekšsēža H. Klarka vadībā ieradās Frankfurtē pie ASV DP komisijas koordinātora Eiropā plkv. Svadrilli, lai pārrunātu vispār mūsu izceļošanu uz ASV un īpaši par grūtībām bij. karavīriem. Pēc šīs sarunas bija skaidrs, ka karavīru lietas nav vēl tā izkārtojušās, kā mēs to vēlamies, un LCK neapmierina DP komisijas nostāja. Bija arī skaidrs, ka panākt kādu uzlabojumu var vienīgi caur ASV valdību Vašingtonā, kādēļ par stāvokli un mūsu vēlējumiem tika informēts sūtnis J. Feldmanis un lūgts darīt visu, kas viņa spēkos, lai panāktu lietas taisnīgu izkārtojumu. Saņēmis LCK informāciju par stāvokli, sūtnis J. Feldmanis no jauna sastādīja plašu iesniegumu un 19. oktobrī to līdz ar plašu izklāstu nodeva ASV ārlietu ministrijā.

Tajā pat laikā noskaidrojās, ka britu joslas emigrācijas centros saņemts rīkojums — bij. baltiešu karavīrus līdz turpmākam izceļošanā uz ASV nepieņemt. Sakarā ar to LCK steidzami sastādīja iesniegumu un oktobŗa beigās, kad sūtnis K. Zariņš viesojās Vācijā un apmeklēja plkv. Svadrilli, to iesniedza pēdējam. Uz to tika saņemta atbilde, ka bij. karavīru jautājumu pašreiz skaidrojot Vašingtonā un pēc tam sekošot attiecīgs rikojums, ar ko novērsīšot pastāvošās neskaidrības karavīru izceļošanas jautājumā. LCK par to nekavējoties informēja sūtni J. Feldmani un lūdza sekot šīs lietas attīstībai, kā arī rūpēties, lai panāktu taisnīgu atrisinājumu.

Kad pēc vairākkārtējiem apmeklējumiem sūtnis nesaņēma nekādu atbildi, sūtnis piedāvāja ASV ārlietu ministrijai piegādāt vēl papildu materiālus un pierādījumus, bet saņēma atbildi, ka jautājums ir skaidrs un ārlietu ministrija (State Departament) neatkarīgi no iesniegtā pati ir jautājumu noskaidrojusi, pēc kam pilnā mērā pievienojas sūtņa iesniegtām tezēm bij. latviešu karavīru jautājumā. Bet tā kā lietai ir starpresoru raksturs, tad nepieciešams zināms laiks, kamēr to izkārto. Ar ārlietu ministrijas piekrišanu sūtnis bija apmeklējis arī pārējos ieinteresētos resorus, lai paātrinātu lietas ātrāku izkārtojumu un arī tur saņēmis atbildi, kā lietas būtība ir skaidra un notiek domu izmaiņa starp attiecīgiem resoriem par likuma interpretāciju. Rezultāti esot sagaidāmi tuvākā laikā.

Tā tas bija p. g. novembŗa beigās. Pēc dažām pazīmēm varēja secināt, ka atbilde būs janvāŗa vidū un varbūt ka tas tā arī būtu noticis, ja starplaikā nenāktu zināms, ka Senāts sāks apspriest 1948. g. DP likuma papildinājumu, jo valdības locekļi negribēja aizsteigties priekšā likumdevējiem, baidīdamies, ka viņu pieņemtais viedoklis karavīru jautājumā var būt pretrumā ar Senāta atzinumu. Sākās politisko nogrupējumu cīņa ap DP likuma papildinājumu, tā pieņemšana ievilkās, un līdz ar to arī neatrisināts paliek karavīru jautājums, kādēļ jau februārī LCK atkārtoti lūdza sūtni J. Feldmani mēģināt vēl ko darīt, lai panāktu atrisinājumu, vai arī, ja nav nekādu izredžu, —lai to pasaka. Uz to LCK saņēma atbildi, ka vēl 22. februārī ārlietu ministrijā pateikts, ka jautājums visdrīzākā laikā tiks izlemts pozitīvi.

Starplaikā arī ASV latviešu un igauņu organizāciju vadītāji ar plašākiem iesniegumiem karavīru jautājumā ir griezušies pie DP komisijas Vašingtonā, jo tā savā laikā deva rīkojumu par baltiešu leģionāru neielaišanu ASV līdz lietas noskaidrošanai. Cik neoficiāli zināms, tad pamats šādam rīkojumam bijis kādas parlamentāriešu grupas ziņojums, kas savukārt bazējies uz nepareizu informāciju, ka 1948. g. DP likuma aizsegā uz ASV braucot SS vīri! Varbūt 22. februārī sūtnim dotais solījums būtu izpildīts un karavīru lieta izlemta, ja DP likuma papildinājuma apspriešana nebūtu pārtraukta un atlikta uz 31. martu. Ja tas tā, tad arī tikai aprīlī varam gaidīt ilgi cerēto atrisinājumu, vienalga kāds tas arī būtu.

Nesaņēmusi gaidīto atbildi no Vašingtonas, LCK 6. martā atkārtoti griezās ar rakstveida iesniegumu pie DP komisijas Frankfurtē. Nododot iesniegumu, LCK priekšsēdis H. Klarks arī personīgi sniedza plašu izklāstu šinī jautājumā un iesniedza vēl papildus materiālus, kas vispusīgi noskaidro Latviešu leģiona stāvokli un apstākļus, kādos mūsu karavīri tika iesaukti un spiesti cīnīties. Apmeklējot no jauna DP komisiju Frankfurtē 16. martā, LCK priekšsēdis bija spiests savu iepriekšējo iesniegumu papildināt, norādot, ka pēdējā laikā Bucbachas izvietošanas centrā DP komisija noraida pat tos, kas 1939./40. g. dienējuši Latvijas armijā.

Tāda ir notikumu norise un ja bijušiem karavīriem izceļošana uz ASV vēl šodien ir liegta, tad par to nav vainojama ne LCK, ne mūsu diplomātiskie pārstāvji, jo nebija iemesla neticēt ASV valdības amata personu dotiem solījumiem un arī tad mēs nekā grozīt nevarētu. LCK nekur un nevienam, nekad un neko citu un nekā vairāk nav solījusi, ne ne teikusi kā tikai to, kas tai atbildēts uz iesniegumiem un mutvārdu sarunām. Ja kādai personai tās personīgā lietā kādā iestādē ir kas cits pateikts, tas nedod tiesības izteikt apvainojumus LCK un tām personām, kas šīs lietas kārto (sk. Mārtiņa Bērtulsona rakstu Latvijas 15. marta numurā). Neaizmirsīsim, ka pret mums un īpaši pret bij. karavīriem cīnā stāv kāda liela naidīga varā.

P. Greizis

Stāsts par māti un grūtdieņiem

PALĪDZĪBAS AKCIJA

Palīdzības akcijas uzdevums ir apzināt tautiešus, kam palīdzība vajadzīga un atrast atsaucīgas sirdis, kas varētu bēdas un izmisumu mazināt. Ar gandarījumu jāpiemin fakts, ka pirms neilga laika laikrakstā minētie gadījumi par kādu tbc slimu jaunieti Italijas transitnometnē un smagi slimo tautieti Holandē atrisināti labvēlīgi, pieteicoties labvēļiem. No Zviedrijas kāda latviešu ģimene, kam ir 2 g. v. dēls, raksta, ka vēlo ties uzņemt vientuļu, bez apgādnieka palikušu latviešu māmiņu, kas pati nebūtu spējīga sevi uzturēt. Viņu uzņemtu ģimenē kā ģimenes locekli un arī apgādātu. Iestāžu atļauja iecelošanai jau saņemta. Tuvākas ziņas pieprasāmas BSP p-ņei T. Erdmanei-Endziņai Tannenbergstr. 5—6, Esslingen/N.

Pirms kāda laika palīdzības akcija lūdza sniegt palīdzību kādam dzirdi zaudējušam tautietim, kuŗš ar savu ģimeni nevar izceļot, bet pats nespēj dzirdes aparātu iegādāties. Ja kāda atsaucīga latviešu kopa vēlētos šai ģimenei palīdzēt, adrese pieprasāma Palīdzības akcijai. Ienācis arī lūgums no kāda privāti dzīvojoša latvieša, kuŗš pirms 30 g. pārcietis kāju tbc. Tagad nepieciešams speciāls kājas (Stützapparat) atbalsts.

*

Ģimenes bez apgādnieka, veci ļaudis, slimie uc. tautieši kam nav iespējams ieklauties nevienā no pašreizējām izceļošanas schēmām un kas vēlētos, lai LCK un BSP lai delegācija tiem „Palīdzības akcijas" ietvaros sameklē citās zemēs „krustmātes" t. i. atsaucīgas ģimenes, kas Vācijā palicējiem sniegtu materiālu un morālisku atbalstu, aicināti savus lūgumus sirsnīgas vēstules veidā (uz plāna papīra gaisa pastam, pēc iespējas angļu valodā), kā arī uzņēmumus iesūtīt Latvijas redakcijai vai BSP latviešu delegācijas priekšsēdei T. Erdmanei-Endziņai, Tannenbergstr. 5—6, Esslingen/N. (14a). Nepieciešami lūgumam pievienot nometnes komitejas, bēgļu centrālo iestāžu vai vadītāju sabiedrisku darbinieku atsauksmes, kā arī norādīt, uz kāda vārda publicējama atbilde laikrakstā. Uz to pašu adresi aicināti rakstīt tie tautieši un organizācijas, kas apņemtos šādiem grūtdieņiem Vācijā sameklēt citās zemēs atsaucīgas „krustmātes" vai „krusttēvus".

ATBILDES TAUTIEŠIEM:

Katram lūgumam atsevišķi un plašāki atbildēt, diemžēl, nav iespējams. Zemāk minēto personu lūgumi nosūtīti uz norādītajām vietām un lūdzētiem jānogaida atbildes no turienes

Metodistu baznīcas mācītājam Caunem — Mičiganā, ASV: Anna Sudrabiņa — Traunšteinā, Lija — Huntlozenā. 1949 — Memmingenbergā, M. Rūsai — Dedelstorfā.

Latviešu YMCA — E. Lejiņam — ASV: A. Kofskis.

Latvijas pārstāvim Venecuēlā — Henkuzeņam: J. Grīestiņš.

Jauni iesniegumi bij. karavīru lietā

Vēl vienmēr IRO turpina skrīnēt bij. karavīrus un atņemt viņiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem DP tiesības, kas reizē arī nozīmē — liegt iespēju izceļot. Labā ticībā, ka brīvās pasaules sabiedriskā doma tagad tomēr mainījusies un saprot to, ko mēs pieredzējām un pārdzīvojām pirms vairākiem gadiem, un viņu valstsvīri atzis, ka iespējams revidēt arī dažus likumus, kuŗu pieņemšanā piedalījās komūnistiskās diktatūras pārstāvji, — LCK sagatavojusi un caur latviešu pārstāvi pie IRO Ženēvā A. Skrēberu iesniegusi jaunu memorandu bij. karavīru lietā. Iesniegumā ar dokumentiem pierādīta latviešu piespiedu iesaistīšana karā, norādīts uz apstākļiem, kādos atradāmies un ka mēs, pilnīgi izolēti no rietumu sabiedrotiem, nevarējām vienlaicīgi cīnīties pret diviem lieliem ienaidniekiem, bet bijām spiesti pasīvi pretoties mazākam un aktīvi cīnīties pret lielāko un briesmīgāko.

Iesniegums vairākos eksemplāros iesniegts IRO ģenerāldirektoram, pārsūdzības padomes prezidentam, IRO izpildu komitejai, kuŗas kārtējā sesija sākās 8. martā un arī visu valstu delegātiem, kas piedalās IRO ģenerālpadomes sēdē. Tā sākās 14. martā un ilgs divas nedēļas. Savā iesniegumā LCK lūdz mīkstināt pastāvošos noteikumus par DP tiesībām bij. karavīriem. Arī lietuviešu delegācija ieradusies Ženēvā un iesniegusi divus memorandus skrīningu lietās.

Aprīlī sāks darboties . . .

(Turpinājums no 2. lpp.)

Cik zināms, jaunā imigrācijas akcija būs domāta galvenokārt laukstrādniekiem. Jaunzēlandē gan nav pārāk liela laukstrādnieku trūkuma, bet galvenais iemesls ir dzīvokļa sagādes grūtības pilsētās. Jāpiezīmē, ka lauku darbs Jaunzēlandē sevišķas grūtības nevienam DP sagādāt nevarētu, jo te viscaur mēdz strādāt ar modernām lauksaimniecības mašīnām.

Vēl daži vārdi par to, kas braucējiem uz šejieni būtu sagaidāms bagāžas kastēs. Vispirms ieteicams ņemt līdzi pēc iespējas visus praktiskos priekšmetus, kas nepieciešami jaunās dzīves sākumam. Drēbes šeit visumā lētas un labas, tā ka par tām sevišķi nav jārūpējas. Amatniekiem ieteicams katrā ziņā ņemt līdzi savus darba rīkus, jo tie Jaunzēlandē dārgi. Tas pats jāsaka automechaniķiem, jo pēc šejienes ierašām katrs strādā pats ar personīgiem darba rīkiem, un firmas dod tikai ļoti dārgos un modernos rīkus. Neieteicu ņemt līdzi divriteņus, jo tie ir samērā lēti, labas kvalitātes un iegādājami ar pavisam ērtiem noteikumiem. Tāpat radio aparāti nav nekāda problēma, un piecu lampu aparātu var nopirkt par apm. 3 nedēļu algu. Neviens te netaisīs „veikalus" arī ar foto aparātiem, jo šaurfilmu kameras grūti pārdot. Ļoti dārgi Jaunzēlandē kristalli un dažāda izstrādājuma rotas lietas. Labu eiropiska parauga gredzenu vai citu rotu pavisam grūti sameklēt. Iecelotājiem noliegts ievest jebkādas sēklas, bet jāpiezīmē, ka mūsu iecienīto dilļu un mazo skābējamo gurķu šeit nav. Ieteicams apgādāties ar labām izejamām kurpēm, kas šeit ir diezgan nabadzīgā izvēlē un ļoti vienkāršā izstrādājumā. Smēķētājiem der paņemt līdzi šķiltavas, jo vienkārša šķiltava maksā gandrīz divu dienu algu. Protams, tie visi ir sīkumi, bet, dzīvojot Jaunzēlandes ikdienā, par tiem jāizdod daudz sūri un grūti pelnītu šiliņu.

Kraistčerčā, martā.

Vladimirs Auziņš

*

Pēc jaunākās IRO informācijas izceļošanai uz Jaunzēlandi var pieteikties: 1) sievietes līdz 50 g. v. ar vienu bērnu — darbam fabrikās un par mājkalpotājām lauku saimniecībās; 2) ģimenes ar vienu bērnu skolas vecumā, pie kam ģimenes galva nedrīkst būt vecāks par 46 gadiem. Darbs lauksaimniecībā; 3) vieninieki un vieninieces līdz 60 g. v. par dārza un virtuves strādniekiem; 4) precēti pāri bez bērniem (vīra vecuma robeža 55 g.) — būvdarbiem vai galdniecībai.

Cilvēku tiesību charta

Bieži pieminēta UN pilnsapulcē galīgi formulētā un pieņemtā cilvēka tiesību charta, bet ne visiem zināms tās saturs. Šī deklarācija gan pastāv tikai uz papīra, bet tomēr īpaši mums trimdiniekiem to der zināt.

Chartai 12 atsevišķi panti ar šādu saturu: 1) Katram cilvēkam ir tiesība savas tautas valdību brīvi izvēlēt un arī šai valdībā piedalīties. 2) Katram cilvēkam ir tiesība pēc paša labās apziņas brīvi informēties, vienalga, vai ziņu avots radies iekšzemē vai ārzemēs. 3) Katram cilvēkam ir tiesība uz ticības brīvību. Viņš var savu reliģiju mainīt un rīkoties tā, kā viņam šķiet pareizi. 4) Katram cilvēkam ir tiesība uz darbu, pieklājīgiem darba noteikumiem un atalgojumu un līdzīgu algu līdzīgā darbā. 5) Katram cilvēkam ir tiesība uz pieklājīgiem dzīves apstākļiem, pietiekamu apgērbu un pārtiku un palīdzību slimībā un vecumā. 6) Visi cilvēki likuma priekšā ir vienlīdzīgi. Katram cilvēkam ir tiesība uz taisnīgu tiesu, un viņš ir nevainīgs tik ilgi, kamēr viņa vaina nav pierādīta. 7) Katram cilvēkam ir tiesība uz ģimeni, jo tā rada pamatus visas cilvēces sabiedrībai. Valsts un cilvēku sabiedrības pienākums ir ģimeni aizsargāt. 8) Nevienam nav tiesības ielauzties otra cilvēka privātajā dzīvē vai viņa dzīvokli, atvērt viņa vēstules, aizkart viņa godu un labo slavu. 9) Nevienu nedrīkst spīdzināt, ne ar vienu nedrīkst necilvēcīgi un pazemojoši apieties. 10) Nevienu nedrīkst turēt verdzībā vai piespiest veikt verga darbus. 11) Katram cilvēkam ir tiesība paturēt savu tautību. Neviens nedrīkst viņam šo tiesību laupīt, vai viņu kavēt mainīt pavalstniecību. 12) Katram cilvēkam ir tiesība iegūt piemērotu izglītību.

Cik šī patiesi cilvēcīgi cēlā charta saskan ar tagadējā laika patiesajiem dzīves apstākļiem, to lai lasītāji paši izšķir.

V.

NO RIGAS RADIOFONA:

100% uz durkļiem un ar bungām

PIEŠĶIRTAS STAĻINA PRĒMIJAS — PĒRK TEKSTĪLPRECES UN OTROS ĒDIENUS — ANNA SAKSE GLĀBJ JAUNU DZEJNIECI NO NOSMAKŠANAS PROVINCĒ — IRO EKSPORTĒJOT LĒTU DARBA SPĒKU KAPITĀLISTIEM

Kā jau bija ... lāms, Augstākās padomes vēlēšanās piedalījušies 99,98 proc Latvijā no 1.359.051 reģistrētiem vēlētājiem nobalsojušas 99,94 proc., Lietuvā no 1.599.438 — 99,88 proc. un Igaunijā no 799.776 — 99,95 proc. Ievēlēti visi 1316 kandidāti. No Latvijas PSR Savienības padomē nāk veci komūnisti un čekisti Kalnbērziņš, Laiviņš, Ostrovs, Bagramjans, Noviks un piedevām bezpartējiskie komp. Ivanovs un raksts. Anna Sakse, bet Tautību padomē — Titovs, Zaikins, Ilja ...ers, Vilis Lācis un Kirchenšteins, Sorokina, Pelše, Bondarenko, Ziminа, Paldiņa, Deglavs, ģen. Dambergs uc. No ievēlētajiem 85 proc. partijas biedru un kandidātu un 5 bezpartējiskie, bez jau minētajiem ... P. Lejiņš, Ilja Erenburgs un Antons Krūklis. Ievēlēti 2 kavalērijas ģenerāļi, 6 ministri, 6 augsti partijas funkcionāri, 10 valsts ierēdņi, 3 vadošie boļševisma propagandisti (Erenburgs, Sakse un K. Ozoliņš) 2 mākslinieki (Pakule un Ivanovs) un 3 kolhozniekī un skolotāji. Daudzos vēlēšanu iecirkņos ļaudis ieradušies ar orķestriem un koriem. Vairākās astes jau redzētas pl. 2 naktī, balsojuši arī 100 g. v. Praskovja Dunajeva un 106 g. v. Jakovs Gončarenko „pateicībā Staļinam par laimīgajām vecumdienām". Iecirkņos katrs vēlētājs teicis piemērotu sauklī, un biežī balsošana notikusi ... nutēs.

PSRS ministru padome tieši vēlēšanu priekšvakarā piešķīra Staļina prēmijas par 1949. gadu. Daiļdarbi literātūrā nav godalgoti, bet otro prēmiju (50.000 rb.) saņēmis filmas Jānis Rainis kollektīvs, Borisa Godunova uzvedums Rīgas operā krievu val. J. Ivanovs par 6. simfoniju un prof. Zutis par darbu Baltijas jautājums 18. gadsimtenī, kas būšot daļa no patlaban rakstāmās Latvijas PSR vēstures. Trešās šķiras prēmija (25.000 rb.) piešķirta Drāmas teātrim par Zvejnieka dēla uzvedumu, kā arī Latvijas PSR filmu aktieŗiem Jurovskim un Sergejam Gurovam. Lietuvā apbalvots ansamblis Pesņi i pļaski un Igaunijā Tallinas opera par Jevgeņija Onegina uzvedumu krievu valodā.

Tirdzniecības ministrs Kukainis plaši stāstījis par trešo cenu pazeminājumu. Kamēr 75 proc. ASV iedzīvotāju nedabūjot pietiekami paēst, bet lauksaimniecības ministrs norādījis iznīcināt 1,3 milj. tonnu kartupeļu, padomju valdība Latvijas iedzīvotājiem izdalījusi papildu fondus gaļai, kausētam sviestam, ziepēm, siļķēm, tekstilijām. Preču esot tik daudz, ka nupat varēšot sākt apmierināt pieprasījumus. Traki pērkot baltmaizi, desas, vīnus, audumus un radio aparātus. VEF kantīne februārī dienā esot pārdevusi 692 otros ēdienus (tā tad 6000 ēd tikai viņu), bet martā jau 1114. Cilvēki varot ēst vairāk un labāk.

Reportāžā par Annu Saksi pieminēja, ka viņa par saviem darbiem saņemot pateicības vēstules no visām malām. Olga Vēja no Saldus vidusskolas kādreiz atsūtījusi dzejoļus un izteikusies, ka viņai provincē būtu jānosmok. Rakstniece nekavējoties atbildējusi un tā iespaidojusi jauno dzejnieci, ka tagad Olga jau esot komjaunatnes pirmorganizācijas sekretāre. Sakse kara laikā strādājusi Kirovā Čiņas redakcijā un apbraukājusi Čuvašiju, kur iepazinusies ar kolhoziem. Tagad esot tāda speciāliste kolhozu jautājumos, ka spējot parādīt, kā uzvelkt gadsimtos iesakņojušos latviešu viensētnieku ideoloģiju, kas esot vēl grūtāk nekā sakaut pretiniekus un diversantus. Sakse bijusi pārsteigta, ka, atgriežoties atpakaļ Latvijā, sastapusi dzīvus un sveikus savus Lejasciemā palikušos vecākus un abas meitas (Tas rāda, ka viņa labi pazīst vecā Džo metodes; tur tas laikam gan būtu citādi).

Raidījumā latviešiem ārzemēs stāstīja par IRO, kuŗas mērķis esot eksportēt uz dažādām zemēm lētu darba spēku kapitālistiem. Vispār IRO esot nodaļa pie ASV izlūkošanas dienesta, kas metot ēnu uz visu civilizēto pasauli.

7 padomi jūras braucējiem

Kāds tautietis, Latvijā praktisks lauksaimnieks, atsūtījis no Indiānas štata ASV nākošo jūras braucēju zināšanai 7 īsti praktiskus padomus — kā rīkoties uz kuģa, okeanu šķērsojot:

1) Cenšaties vēl Vācijā iegādāties skābus vai marinētus gurķīšus un siļķites, kas ir labākais līdzeklis sliktēs sajūtas uzlabošanai jūras ceļā. 2) Kuģa kantinē dabūjamas īpašas tabletes pret jūras slimību. Šim nolūkam noderīgi arī sāļi biskvīti, bet kantines krājumi nav lieli, un — kas pirmais brauc, tas pirmais maļ. 3) Uz kuģa labākais ir policijas dienests, bet visnepatikamākais darbs virtuvē. 4) Ņemiet līdzi kādu vecu segu, tā jums būs ļoti noderīga jūras slimības laikā, kad visiem pasažieriem jāatstāj kabīnes un jāuzturas uz klāja, starpklāja vai kuģa ejās — jums būs kur atsēsties vai atgulties. 5) Ņemiet līdzi visvecākās un nederīgākās drēbes, tās jūs valkāsit uz kuģa. Labās drēbēs tērpties ir dārga vieglprātība, jo sāļais jūras ūdens un migla, tāpat jūras slimība tās galigi sabojās. 6) Ņemiet līdzi pāri vecu apavu, jo jūras ūdens un gaiss samaitā arī apavu ādu; tie nav vairs nospodrināmi, un kādēļ lai jūs saniekotu labus apavus? 7) Dienā, kad jūsu kuģis iebrauks Amerikas ostā, celieties agri, varbūt pat pl. 3 rītā. Ceļojumā valkātās drēbes un apavus, tāpat veco segu mierīgu prātu pārsviediet pār kuģa malu, jo tie nav vairs izmazgājami. No rokas bagāžas izņemiet un apģērbiet labās drēbes. Jūsu seja būs gan bāla un nogurusi, bet citādi jūs atstāsit savviem sagaidītājiem labu iespaidu. Padomājiet, kā būtu ja jūs kāptu krastā netīrās un saburzītās ...ņās!

Vdn.

Vajātais skūpsta savu vajātāju

Ņujorka (mc). — Čechu bēglis Jāns Kudraks bija ieradies Ņujorkā, lai dotos tālāk pie sava nākamā darba devēja kādā čechu kolonijā Pensilvēnijā. Sekojot kādam plakātam, bijušais DP iegrieza Ņujorkas Īstsaida čechu restorānā, lai iekostu pusdienas. Plakāts aicināja Ņujorkas čechus apmeklēt šo ēdnīcu, lai „satiktu šeit vecus draugus no dzimtās pilsētas un iegūtu jaunus". Kudrakam tomēr aizspriedās kumoss rīklē, kad viņš ieraudzīja restorānā ienākam kādu viru katoļu garīdznieka tērpā. Šai virā Kudraks pazina 54 g. v. priesteri Nikolaju Krejaru, kuŗu viņš pirms sešiem gadiem bija meklējis ar nolūku viņu nogalināt un iegūt apmēram 50.000 dol. lielu prēmiju, ko komūnisti bija izsolījuši par šī vira galvu. Notikumu gaitā tomēr Kudraks pats bija ātri novērsies no komūnistiem un kļuvis dedzīgs komūnisma nīdējs.

Kudraks devās pretim ienācējam, nosauca savu vārdu un paskaidroja, ka viņš to 1944 g. gribējis nonāvēt. Priesteris Krejars, uzklausījis tautieša paskaidrojumu, vienīgi pasmaidīja un noskūpstīja savu kādreizējo ienaidnieku. Agrākais vajātājs un vajātais abi apkampās, un priesteris teica: „Tagad esam draugi."

Mērbekas teātŗa ansamblis stoiciskiciet is Blombergas pārvietošanas laikus un pārvarējis izceļošanas plūdus, kas dažkārt teātrim izmēļas kasē un kulisēs, beidzot dabūju cieku zemi zem kājām. Augustdorfas barakās. Cēļā no Blombergas, līdz jaunajai nometnei atlūzis gan dažs labs speķīgs zars. Nav vairs Urbaiņa, Zeļa, drāmaturga Rozes, arī K. dipļi brauc uz Ventorfu u. pēdām domā sekot Jārz. Par Ameriku sapņo arī ... ra māksliniekī, dekorāto... lecinātāt. Vienīgi rež. ... uz brīžu salām un varbū... nav aplam darits.

No kreisās: Kārlis D... cenieks (Ādams) un ...

Paviršī lūkojoties, lik... kāda spēlēšana vairs ne... bet par spīti visam — no... vidēšanas briesmām, un ...

SPĒLE P...

MĒRBEKAS TEĀ... VIESIZRADES ESLIN...

Vienā ziņā pat Moināra n... tomēr prātīs ar Moināra ... runā, ka Moināra ir lieli a... aktieŗi, kas tikpat labi ... kā uzvedumu režisēšanā ... pašmācībā) meistari, kas vie... grūtāko cīnisku mērķtiecīgumu ... spēlējas, svaida replikas un p... tās lepnīgi labi zinādams vi... komisko efektu. Un efekta n... gūt patiešām ir liels par spīt... komēdijas patiesībā izbūvēta no ... tās anekdotikas, un ka treša... no būtības risina lietas, kas ... jau otrajā.

Par spēles pilī uzvedumu ... nākt varam visnotaļ tikai priec... jo viena gala līdz ģērami ir aro... šāra darbs. Režisors Jānis Zar... ņēma lugu izturējis telcami grā... komēdijas toni, pamākot viet... Mērbekas teātrim ģimzī ... mākumes nobiesi. Par visām lietā... spēlmaņa ir Zariņa spēja prast ie... masināt dažādu spēles ritmu pr... ģīmetņus un tāpat specifiskos p... labu panzējumu efektus.

Ansamblis? — Perfekts. Pez... vienīgā dāma Milda Zīlava sav... spēlē, patiesībā „ķiskāršo" aktrise... spēj lomu veica neparasti bagātā, ... tēlainā izteiksmē, apliecinot se... tai par psiholoģiski stipru tē... ar speciāli šai lomā arī par lielā ... formas aktrisi.

Lugu rakstnieku Kortu, kam Mo... arī spēlē piešķirta no visiem ie... spēlē vispozitīvākos valbstus, bet ... vien (cik paradoksāli!) uzticējis arī ... cinisko intrigas pavedienu šķe... tēloja Kārlis Gērmanis ar ... raksturīgu piesātņātību un pārlie... jūras spēku, izveidodams zīmīgu ... tēlu tīguru.

Viņa kolēģu, otru lugu rakstn... Klasaki tēloja Kārlis Dzelde, teicami ... pārvērtot Manska zīmīgo skeptiķa ... sarunu, konsekvento nolūdzēja nost... Komponista Ādama „sirdsšķīstā m... dējas loma būtu neglābjami noraksti... mudējumos. Ja Rūdolfs Mucenieks ... nebūtu pratis ievīrzīt tik tikko grote... iekrāsotā rakstura plāksnē kas šo ... vienīgi banālizējamo tēlu padarījis dz...

Pēteris Dumpis mazliet pompozi af... tāto un teātrālo galma aktieri Oimer... tēloja ar slavējamu vērienu, sevi... debija nobeiguma ainā apliecinot efek... tu spēles stilizācijas māku.

Spilgti, raksturīgi akcentēts savā ... Helafi sekretāra lomā bija Olģerts P... tiekls. Šķiet gan ka vietām mazl... mazāk karžots, viņš būtu varbūt ... lomiņā jau otrajā.

Jāņa Zariņa sulainis Dvorničeks, p... spēj tipiskai lomas uztverei, nereti ... spēja iespaidu ļ kā aiz sulaiņa patiesī... spēlētos pavizam kas cits. Interesanti, ... Zariņa spēle kandrīz vienmēr slēpj... kaut kas mazliet draudīgs, kas liek ... šaubīties, ka Zarina aktiera spēja gan la... tam vislabāk izmaustos vēl kādos cito... tēlojumos (velns Zīverta Tvanā?)

Kaut arī Mērbekas teātris šimbrīžam ... aplausi jau turpat gar divām trešdaļām ... spēle pilī tomēr, pieskaitāma nevi... rīkajiem, bet labākajiem inscenēju... mēm. Tas rezē ir pārsteigums un gan... darījums, un tās ir arī apliecinājums, k... Mērbekas teātris joprojām tur pulver... mums un karoga augstu.

V. Dārziņš

un ar bungām

PĒRK TEKSTĪLPRECES UN ĀBJ JAUNU DZEJNIECI NO KSPORTĒJOT LĒTU DARBA LISTIEM

cumdienām. Iecirkņos katrs vē- ājs teicis piemērotu sauk.i, un ēzi balsošana noritējusi [illegible] tēs.

PSRS ministru padome tieši vē- anu priekšvakarā piešķīra Stalj- premijas par 1949. gadu. Dailr- bi literātūrā nav godalgoti, bet ro prēmiju (50.000 rb.) saņēmis mas Jānis Rainis kollektīvs, Bo- a Godunova uzvedums Rīgas ērā krievu val. J. Ivanovs par 6. nfoniju un prof. Zutis par darbu ltijas jautājums 18. gadsimtenī, s būšot daļa no patlaban raksta- a Latvijas PSR vēstures. Trešā iras prēmija (25.000 rb.) piešķirta mas teātrim par Zvejnieka dē- vedumu, kā arī Latvijas PSR mu aktieriem Juroviskim un Ser- jam Gurovam. Lietuvā apbalvots samblis Pesni i plaski un Igaun- ā Tallinas opera par Jevgenija egina uzvedumu krievu valodā. Tirdzniecības ministrs Kukainis aši stāstījis par trešo cenu paze- inājumu. Kamēr 75 proc. ASV dzīvotāju nedabūjot pietiekami ēst, bet lauksaimniecības ministrs rādījis iznicināt 1,3 milj. tonnu rtupeļu, padomju valdība Latvijas dzīvotājiem izdalījusi papildu ndus gaļai, kausētam sviestam, epēm, siļķēm, tekstilijām. Preču ot tik daudz, ka nupat varēšot kt apmierināt pieprasījumus. Tra- pērkot baltmaizi, desas, vīnus dumus un radio aparātus. VEF ntīne februārī dienā esot pārde- si 692 otros ēdienus (tā tad 600 tikai viru), bet martā jau 111 lvēki vārot ēst vairāk un labā. Reportāžā par Annu Saksi pie- ēja, ka viņa par saviem darbiem ņemot pateicības vēstules no vi- m malām. Olga Vēja no Salas dusskolas kādreiz atsūtījusi dze- ļus un izteikusies, ka viņai pro- incē būtu jānosmok. Rakstniece ekavējoties atbildējusi un tā spaidojusi jauno dzejnieci, ka ta- ad Olga jau esot komjaunatnes rmorganizācijas sekretāre. Sakse ara laikā strādājusi Kirovā Cīņas edakcijā un apbraukājusi Čuvašiju, ur iepazinusies ar kolhoziem. Ta- ad esot tāda speciāliste kolhozu utājumos, ka spējot parādīt, kā zveikt gadsimtos iesakņojušos lat- ešu viensētnieku ideoloģiju, kas ot vēl grūtāk nekā sakaut preti- ekus un diversantus. Sakse bi- si pārsteigta, ka, atgriežoties at- ākaļ Latvijā, sastapusi dzīvus un eikus savus Lejasciemā palikušos ācākus un abas meitas (Tas rāda, viņa labi pazīst vecā Džo meto- es; tur tas laikam gan būtu citādi). Raidījumā latviešiem ārzemēs āstīja par IRO, kuras mērķis esot sportēt uz dažādām zemēm lētu rba spēku kapitālistiem. Vispār RO esot nodaļa pie ASV izlūkoša- s dienesta, kas metot ēnu uz visu ilizēto pasauli.

padomi jūras braucējiem

Kāds tautietis, Latvijā praktisks uksaimnieks, atsūtījis no Indiānas ata ASV nākošo jūras braucēju ināšanai 7 īsti praktiskus padomus — kā rīkoties uz kuģa, okeanu ērsojot:

1) Cenšaties vēl Vācijā iegādāties ābus vai marinētus gurķīšus un ļķītes, kas ir labākais līdzeklis lktēs sajūtas uzlabošanai jūras ļā. 2) Kuģa kantīnē dabūjamas ašas tabletes pret jūras slimību. m nolūkam noderīgi arī sāļi bis- viti, bet kantīnes krājumi nav lieli, — kas pirmais brauc, tas pir- ais maļ. 3) Uz kuģa labākais ir blicijas dienests, bet visnepatīka- ākais darbs virtuvē. 4) Ņemiet dzi kādu vecu segu, tā jums būs ti noderīga jūras slimības laikā, ad visiem pasažieriem jāatstāj ka- ines un jāuzturas uz klāja, starp- āja vai kuģa ejās — jums būs kur sēsties vai atgulties. 5) Ņemiet dzi visvecākās un nederīgākās drē- es, tās jūs valkāsit uz kuģa. La- ās drēbēs tērpties ir dārga vieg- rātība, jo sāļais jūras ūdens un ligla, tāpat jūras slimība tās galīgi bojās. 6) Ņemiet līdzi pāri vecu pavu, jo jūras ūdens un gaiss sa- aitā arī apavu ādu; tie nav vairs ospodrināmi, un kādēļ lai jūs sa- ekotu labus apavus? 7) Dienā, ad jūsu kuģis iebrauks Amerikas tā, celieties agri, varbūt pat pl. rītā. Ceļojumā valkātās drēbes apavus, tāpat veco segu mierīgu tātu pārsviediet pār kuģa malu, jo nav vairs izmazgāšanai No rokas āžas iznemiet un apģērbiet labās rēbes. Jūsu seja būs gan bāla un ogurusi, bet citādi jūs atstāsit sa- em sagaidītājiem labu iespaidu. domāšiet, kā būtu ja jūs [illegible] rastā netīrās un saburzītās Vdn.

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI

Mērbekieši atvadās un spēlē

Pēteris Dumpis (Olmedijs) un Milda Zīlava (Annija)

Mērbekas teātŗa ansamblis stoiciski izcietis Blombergas pārvietošanas laikus un pārvarējis izceļošanas plūdus, kas dažkārt teātrim smēlās kasē un kulisēs, beidzot dabūjis cietu zemi zem kājām Augustdorfas barakās. Ceļā no Blombergas līdz jaunajai nometnei atlūzis gan dažs labs spēcīgs zars. Nav vairs Uršteina, Zaķa, drāmaturga Rozes, arī Kārlis Lagzdiņš brauc uz Ventorfu un viņam uz pēdām domā sekot Jānis Šaberts Par Ameriku sapņo arī pārējie teātŗa mākslinieki, dekorātoru Dajevsku ieskaitot. Vienīgi rež. Zariņš tēmē uz britu salām un varbūt tas nemaz nav aplam darīts.

No kreisās: Kārlis Dzelde (Manskis), Rūdolfs Mucenieks (Ādams) un Kārlis Ģērmanis (Korts)

Pavirši lūkojoties, liktos, ka nekāda spēlēšana vairs nevar iznākt, bet par spīti visam — nometnes likvidēšanas briesmām un izceļošanas laimei, teātris februāŗa vidū uzsāka aizdomīgas nodarbības. Gudrākie melsa, ka aktieŗi mākslinieku mājā metot ceļa kāju, bet citi zināja stāstīt, ka spēlējot zolīti. Spēlēšana patiešām notikusi un klusībā sagatavota Molnāra Spēle pilī. Pēdējā posmā aktieŗi dienā rāvušies ar pārvākšanās darbiem, bet vakaros mēģinājuši pat līdz pl. 4 naktī. Tā 12. martā varēja notikt pirmizrāde un reizē arī atvadu izrāde Blombergā, kuŗai sekoja pārvākšanās „dredznautā" uz Augustdorfu. Arī te sniegta izrāde un 18. martā sākusies turneja pa amerikāņu joslu, apmeklējot Ansbachu, Švābu Gmindi, Eslingenu, Dilingenu un Traunšteinu.

Turpmākās izrādes paredzētas2 28. martā Augsburgā, 29. — Kemptenē, 30. — Memingenā, 31. — Ulmā un 1 aprīlī — Karlsrūē. Ja pa turnejas laiku no ansambļa neaizraus projām izceļošanas drudzis Zīlavu, Mucenieku, Ģērmani vai Dzeldi, kam jau gaidāma kārta, tad Lieldienu laikā teātris cer iekārtot turneju pa britu joslas atlikušajām nometnēm.

Kamēr citi godīgi latvieši ar afidevītiem kabatās domā tikai par stiprām kastēm, aktieŗi vēl steidz gādāt par garīgo bagāžu, ko tautiešiem paņemt līdz no latviešu mākslas un vecās Eiropas Ir taisnība Blombergas nom kom priekšsēdim Dr. Karpam, kas atvadu izrādē teica: „Lai kur un kādos apstākļos būsim, latviešu teātris arvien atdzims kā

Milda Zīlava (Annija) un Olģerts Parnickis (sekretārs)

V. Lapenieka uzņēmumi

Fēnikss no jaunā!" Tā vien liekas, ka Spēle pilī nemaz nav pēdējā, ar ko teātris mūs pārsteigs. Dzird runājam, ka viņam padomā vēl kāda zviedru luga, ko patlaban tulkojot Fricis Dziesma. Lai sekmējas!

P. Aigars

SPĒLE PILĪ

MĒRBEKAS TEĀTRA VIESIZRĀDES ESLINGENĀ

Vienā ziņā pat Molnāra nedraugi ir vienis prātis ar Molnāra draugiem — proti, ka Molnārs ir ļoti sava amata meistars, kas tikpat labi pārzina lugas uzbūves noslēpumus kā skatītāja psiholoģiju; meistars, kas vietām pat ar gandrīz cinisku mērķtiecīgumu kārto situācijas, svaida replikas un parodoksus, jau iepriekš labi zinādams viņu neatvairāmo efektu. Un efekts no Spēles pilī patiešām ir lielš pār spīti tam, ka komēdija patiesībā izbūvēta no gluži necilas anekdotikas, un ka trešais cēliens pēc būtības risina lietas, kas atrisinājušās jau otrajā.

Par Spēles pilī uzvedumu Mērbekas teātrī varam visnotaļ tikai priecāties, tas no viena gala līdz otram ir aroda meistara darbs. Režisors Jānis Zariņš Molnāra lugu izturējis teicami gradētā kamerkomēdijas tonī, panākot vietām pat Mērbekas teātrim gluži neparastu izteiksmes noblesi. Pār visām lietām slavējama ir Zariņa spēja prast ietekmīgi izmantot dažādu spēles ritmu pretnostādījumus un tāpat specifiskos psiholoģisko pauzējumu efektus.

Ansamblis? — Perfekts. Personāža vienīgā dāma Milda Zīlava savu ļoti grūto, patiešībā „trīskāršo" aktrises Annijas lomu veica neparasti bagātā, daudzkrāsainā izteiksmē, apliecinot sevi ne tikai par psiholoģiski stipru tēlotāju, bet speciāli šai lomā arī par liela vēriena formas aktrisi

Lugu rakstnieku Kortu, kam Molnārs savā Spēlē piešķīris no visiem iekšēji varbūt vispozitīvākos vaibstus, bet kam viņš (cik paradoksāli!) uzticējis arī būtiski cinisko intrigas pavediena šķetināšanu, tēloja Kārlis Ģērmanis ar visai raksturīgu piesātinātību un pārliecinājuma spēku, izveidodams zīmīgu centrālu figūru.

Viņa kolēģu, otru lugu rakstnieku Manski tēloja Kārlis Dzelde, teicami pasvītrojot Manska zīmīgo skeptiķa pesimismu, konsekvento nolīdzēja nostāju.

Komponista Ādama „sirdsšķīstā mīlētāja" loma būtu neglābjami norakstāma zaudējumos, ja Rūdolfs Mucenieks to nebūtu pratis ievirzīt tik tikko groteski iekrāsota raksturā plāksnē kas šo tik viegli banālizējamo tēlu padarījis dzīvu.

Pēteris Dumpis mazliet pompozi afektēto un teātrālo galma aktieri Olmediju notēloja ar slavējamu vērienu, sevišķi lielajā nobeigumā ainā apliecinot efektīgu spēles stilizācijas māku.

Spilgti, raksturīgi akcentēts savā nelielajā sekretāra lomā bija Olģerts Parnickis. Šķiet gan ka vietām mazliet mazāk šaržēts, viņš būtu varbūt vēl iespaidīgāks.

Jāņa Zariņa sulainis Dvorničeks, par spīti tipizētai lomas uztverei, nereti atstāja iespaidu it kā aiz sulaiņa patiesībā slēptos pavisam kas cits. Interesanti, ka Zariņa spēlē gandrīz vienmēr slēpjas kaut kas mazliet draudīgs, kas liek secināt ka Zarina aktiera spēja gan laikam vislabāk izpaustos vēl kādos citos režijonos (vešņs Ziverta Tvanā?)

Kaut arī Mērbekas teātris šimbrīžam saplaucis jau turpat par divām trešdaļām — Spēle pilī tomēr pieskaitāma nevis vājākajiem, bet labākajiem inscenējumiem Tas reizē ir pārsteigums un gandarījums, un tas ir arī apliecinājums, ka Mērbekas teātris jooprojām tur pulveri sausu un karogu augstu.

V. Dārziņš

Prof. E. Blese

Nacionalas akadēmiskās izglītības nozīme

2

Akadēmiski izglītotiem jābūt pašiem garīgi sevišķi stabiliem — gan moraliski ētiskā, gan arī intelektuālā ziņā. Viņiem jābūt savaldīgiem un objektīviem savā starpā, jāprot atšķirt labs no ļauna, jātop par tautas stabilo pamatu, par tās radītāju kodolu.

Viens no pirmajiem uzdevumiem šai ziņā ir būt vispārīgi kritiski noskaņotiem pret tagadni. Ja viens otrs no mūsu tautas plašākām aprindām arī tiektos aizmirst savu dzimto zemi un tautu, neapzinīgi turēdamies pie principa, ka ubi bene, ibi patria, tad akadēmiski izglītotie to nekad nedrīkst darīt. Atcerēsimies piem., no bībeles Izraeļa bērnu likteni. Vai viņiem viņu dzīves laikā Ēģiptē (šai gadījumā pat nevar runāt īsti par trimdu) klājās slikti, it īpaši pirmajos laikos (viņi tur esot nodzīvojuši 430 gadus)? Nebūt nē, jo vēl taču vēlāk, tuksnesī, atpakaļ uz apsolīto zemi ejot, viņi ar skumjām atcerējās labo pārtiku Ēģiptē. Bet jūdu vadītājai inteliģencei ar Mozu priekšgalā bija pilnīgi skaidrs, ka jūdu tautai Ēģiptē, skaitliski arvienu pieaugot, nekādas attīstības iespēja nākotnē vairs nebūs, jo ik dienas vairāk nācās sadurties ar pieaugušo ēģiptiešu antagonismu pret ienācējiem. Neprāts būtu bijis domāt, ka jūdiem izdotos kādreiz ēģiptiešus uzvelkt, pakļaut sev. Atlika vai nu pilnīgi izkust ēģiptiešos, vai arī iet atpakaļ uz to zemi, no kurienes kādreiz jūdu senči bija iecelojuši. Nebija viegli tautu par to pārliecināt, bet beidzot vadītājas inteliģences uzskati un centieni uzvarēja. Saurākā apjomā jūdu tautai tas atkārtojās vēlreiz, kad tā no Judejas (ar Jeruzālemi kā centru) bija izvesta babiloniešu trimdā, kur atradās gandriz 50 gadus (no 586.—537. g. pr. Kr.). Ir zināms, ka jūdu trimdiniekiem Babilonā nebūt tik ļauni neklājās, atsevišķi individi ieņēma augstus pārvaldes amatus, viņu starpā izveidojās plašas tirgotāju un bagātnieku aprindas, bija uzplaukusi nacionāli garīgā dzīve, saraksti pat ievērojami literāri teoloģiski darbi. Un tomēr, inteliģence atkal saprata, ka dzimtenē ir labāk kā nekur citur pasaulē, un, tiklīdz apstākļi atļāva, gandriz visi trimdinieki atgriezās dzimtenē.

Arī mūsu latvju ļaudīm pirmā pasaules kara laikā Krievijā neklājās tik ļauni. Toreiz jau vēl visas nākotnes briesmas nevarēja paredzēt, bet es kā šodien atceros, ar kādu dedzību 1916. g. Ziemsvētkos Pēterpilī latviešu skolā Vasiļa salas Vidējā prospektā eglītes sarīkojumā mūsu vēlākais Valsts prezidents Jānis Čakste runāja par nepieciešamību atgriezties dzimtenē. Un mūsu akadēmiskā inteliģence tiešām arī bija pirmā, kas 1918. g. sākumā un vidū jo citīgi devās atpakaļ uz Latviju.

Ja nu akadēmiskai inteliģencei skaidrs, ka nekur mūju tautai tik labi nevar klāties kā savā dzimtenē, tad tai arī tautas šaubu brīžos ir īpaši jābūt par nacionālās ticības sargātāju un glabātāju. Viņai jābūt arvien pašai pārliecinātai, ka mēs visādā ziņā reiz atgriezīsimies dzimtenē, un šī ticība jādēsti plašākās tautas aprindās. Saprotams, daudzējādā ziņā visas tās konkrētās vajadzības, kādas mums atklāsies, atgriežoties dzimtenē, mēs paredzēt nevaram. Tādēļ tiešām ir pārspīlējums, ja ir tā, kā ļaunas mēles melš, ka dažas mūsu politiskās aprindas jau tagad dalot savā starpā valdības un administrātīvos amatus nākotnei dzimtenē. Bet ir gan skaidrs, ka, atgriežoties dzimtenē, darba tur būs daudz un visās nozarēs. — Šim darbam jāgatavojas arī akadēmiskai inteliģencei. Tāpēc tai jābūt ar plašu skatu. Jāsaprot izglītības nozīme tautā, jādara viss lai tautas izglītību sekmētu un atbalstītu, pieskaņojot to dažādām dzīves vajadzībām It īpaši jāsekmē visi tiešie nacionālās kultūras un izglītības pasākumi: jāatbalsta mūsu grāmatniecība trimdā, mūsu literātūra un māksla, jāsekmē viss, kas sargā un glabā mūsu nacionāli latvisko kultūru un to padziļina. Jārada arī trimdā jaunas nacionālas vērtības.

Kas guvuši vai gūst augstāko izglītību technikas nozarēs vai visparīgi lietojamās zinātnēs, tie viegli varēs savas zināšanas jau tieši likt lietā dzimtenē, kad būs jāatjauno tās rūpniecība, saimniecība un vispārīgi praktiskā dzīve Bet kas šeit svešumā mācās gāra zinātnes, mācās svešas valodas — tiem tomēr arvienu jāpatur prātā atsevišķi arī latviešu valoda, dzimtā vēsture un literātūra. Un lūk, te pati dzīve izvirza ļoti svarīgu nacionālu uzdevumu mūsu akadēmiskai inteliģencei, it īpaši tās humanitāri izglītotām aprindām. Šis uzdevums ir mūsu nacionālo intelektuālo vērtību saglabāšana un tālāk veidošana. Jau sākot ar pag. g. s. beigām un šī g. s. pagājušos 50 gados mums uzkrājies liels daudzums atziņu pašiem par sevi, par savu valodu, savu archaloģisko un vēsturisko pagātni, par mūsu kultūras vēsturi, etnografiju, mitoloģiju un folkloru, par mūsu latvisko mentālitāti, par mūsu tautas lomu un uzdevumiem. Tās jāglabā, jākopj un jāveido tālāk. Dzimtenē tagad par tām neko runāt nedrīkst, bet mēs drīkstam, tikai diemžēl mēs par maz par tām runājam. Mūsu tautiešu darbi šais nozarēs tiek gandrīz pilnīgi noklusēti, par pašām šīm gara dzīves nozarēm, izņemot literāras kritikas par jauniznākušiem rakstnieku un dzejnieku darbiem, gandriz nekas netiek rakstīts, interese par tiem plašākās aprindās ne ar ko netiek modināta. Tāpēc arī pat jau šais nozarēs iznākušie darbi un pat iznākušās mācības grāmatas gul neizpirktas un nelasītas, jo uz tām neviens neaizrāda. Un galu galā, kā izsakās mūsu grāmatu veikalnieki, ir taču samērā maz vajadzīgs, lai modinātu interesi arī pret šādiem darbiem.

Te nu akadēmiskai inteliģencei it īpaši būtu jālejaucas. Viņai taču jāsaprot, ka neviena tauta kā tauta nevar pastāvēt bez savām nacionālām intelektuālām vērtībām, nacionālām atziņām. Ne par velti taču tagad pat komūnisti tik enerģiski uzsver šo nacionālo atziņu nepieciešamību, saprotams, tikai nacionālā krievu garā un pie tam gaužam nekritiski, tās pārspīlēdami. Mūsu dienās būtu pilnīgi dabiski, ja, tālā svešumā nonācis, kāds inženieris vai tautsaimnieks, nerunājot jau nemaz par mediķiem, kam jau tā sakars ar tautas psichi un tautas tikumiem ciešāks nekā citiem — lasītu saviem mazāk izglītotiem tautiešiem priekšlasījumus par mūsu valodu, par vēsturi, mitoloģiju vai folkloru. Tas jau reiz tā bija — pag. g. s. otrā pusē no 7-tiem līdz 90-iem gadiem, kad interese par nacionālām gara dzīves parādībām bija liela, bet sagatavotu darbinieku nebija. Bez šaubām, te bija daudz diletantisma, un ne bez diletantisma dažreiz būs arī šeit ierosinātie priekšlasījumi, bet uz šā diletantisma pamata pag g. s. otrā pusē un beigās izauga bagātie mūsu folkloras krājumi, daudzās mūsu atziņas par valodu un citām gara dzīves nozarēm, kas vēlāk noveda jau pie plašas un pilnīgi modernas šo zinātņu attīstības mūsu inteliģencē. Un uz šiem pamatiem cauri uzplaukumam pašās XIX g. s. beigās, cauri piektā gada revolūcijai un jaunajiem sasniegumiem ap šī g. s. 10-iem gadiem izauga jau mūsu neatkarīgās Latvijas kultūra. Bet galu galā mērens diletantisms šais nozarēs ir tomēr valrāk vērts nekā pilnīga bezdarbība, aizlaižot galīgā atmatā jau tagad stipri panīkušo tautas intelektuālās kultūras druvu. Bet plašākos centros visā pasaulē vēl labu laiku atradīsies arī diezgan daudz akadēmiski izglītotu latviešu, kas neatkarīgajā Latvijā ir visumā pienācīgi sagatavoti nacionāli humānitāro zinātņu laukā un kas labprāt darbosies, ja vien tiem būs iespējams to darīt.

Ja nu cauri pārkrievošanas laikmetam pag. g. s beigās un šī g. s. sākumā, cauri vācu okupācijai no 1915.—18. g un komūnistu okupācijai 1919. g. tomēr kuplī sazēla mūsu vispārīgās nacionālās kultūras un it īpaši nacionāli intelektuālās kultūras druva, pie tam ievērojamā mērā taisni mūsu akadēmiskai inteliģencei līdzdarbojoties, tad varam cerēt, ka pēc otrā un galdāmā trešā pasaules kara postījumiem atkal reiz celsies saulei preti jauna Latvija ar jaunu nacionāli latvisku kultūru. Saprotams, tā nenāks, ja paši to necelsim. Bet ja tā reiz būs pacēlusies, tad jau iepriekš varam būt pārliecināti, ka tās veidošanā atkal lieli nopelni būs bijuši mūsu akadēmiskai inteliģencei. Dzīvot un darboties tā, lai mūsu dzīve un darbs visplašākā mērogā kalpotu mūsu dzimtenes atbrivošanai un atjaunošanai, tas lai divos vārdos būtu mūsu tagadējās trimdas akadēmiskās inteliģences galvenais uzdevums.

Alda Niedra

Oregonas pavasara vakarā

Šī debess ir tukšo prērijų pelēkais lauks
Pār ieleju silto un kalnu sniegainām smailēm,
Pār pilsētas šķiltīgo uguņu sārtenām gailēm —
Šī debess ir jauno ūdeņu palainais trauks.
Pret kalniem vairs neredz lidojam putnu žiglu,
Nav zvaigžņu un mēness, mijkrēslis sirmais rūs;
Aiz debesu tuksnešiem kā tu meklēsi mūs?
Aiz prēriju upēm. caur vēso un palseno miglu?
Vējš mūsu pēdas aizmaldīs, izdzēsīs, jauks,
Un Okeans plevils un Sarkanie kalni klusēs,
Bet uguns tava degs visās debesu pusēs,
Un saucēja balss i glēvosai spēcīgos sauks!
Šī debess ir svešas krēslas pelēkais lauks
Pār ieleju silto un kalnu sniegainām smailēm,
Pār pilsētas šķiltīgo uguņu sārtenām gailēm —
Šī debess ir jaunu ūdeņu palainais trauks.

Korvallisā, martā 1950. g.

Miris Heinrichs Manns

Kalifornijā 79 g. vecumā miris viens no tagadnes vācu ievērojamākajiem rakstniekiem Heinrichs Manns. Tāpat kā viņa brālis, Nobeļa laureāts Tomass, viņš dzimis Libekā, bet šo pilsētu jau agri atstājis. Pēc 1933. g. H. Manns, kas toreiz bija dzejnieku akadēmijas prezidents, emigrēja uz ASV. H. Manns ir ievērojams prozators, viņa stils nav tik nogludināts, cietš kā brālim, bet psiholoģiskā ziņā viņš ir dziļāks, nemierīgāks. Pretstatā vēsajam Tomasam, Heinrichā vairāk atsitušās senču dienvidnieku asinis. (Manni nāk no Libekas lieltirgotāja dzimtas, bet viņu māte bija kreolietē.) Viņš ir ar romantiskākām rakstura īpašībām un sevišķi cienīja un pazina franču literātūru. Abi brāļi ir skeptiķi; Heinrichs vairāk uzsver sabiedrības kritiķa sūtību. Viņš kļuva pazīstams ar pag. g. s. beigās iznākušo Berlines bagātnieku aprindu romānu Lejputrija, kas ir veikli sarakstīta, ļoti krāsaina satira. Vēlāk H. Manns sāka rakstīt reālistiskāk, pasvītrojot sociālo momentu. Tā radās viņa populārie romāni Nabagi un Pavalstnieks. Pēdējais darbs, kuŗā graizīta ķeizara Viļuma laika sabiedrība, varēja iznākt tikai 1918. g Viena no ievērojamākajām nelaikā grāmatām ir romāns Galva, kur sabiedriskas tendences apvienotas ar dziļāku individuālu likteņu analizi (advokāts Terra un politiķis Mangolfs, reizē draugi un ienaidnieki, reprezentē Viļuma ēras sabiedrības vadoņus. Te epizodiski veiksmīgi notēlots arī kanclers Bilovs, ar citu vārdu). Emigrācijā Manns paveica lielu vēsturisku romānu par Francijas karali Indriķi IV. Bez tam viņš sarakstījis virkni mazāk populāru romānu (Mazā pilsēta, Māte Marija, Elženija, uc.) un rakstījis arī par politiskajiem jautājumiem kādreiz polemizēdams ar savu brāli.

Latviski priekš pirmā pasaules kara A. Gulbja Universalās Bibliotēkas izdevumā iznāca H. Manna stāsti Skolotājs Mēsls. Tajā attēlots profesors, ko naktsklubu dziedātāja noved necelos. Daži zīmīgi vides un vietu apraksti te ņemti no Libekas. Divdesmito gadu otrā pusē H. Manna sižets pārstaigāja visu pasauli kā filma Zilais eņģelis. Tā bija Marlēnes Ditrichas pirmā ievērotamākā filma, kuŗā īpaši izcēlās arī lielais raksturtēlotājs Emils Janings, viņš nesen miris.

H. Mannam pieder daži drāmatiski darbi: viencēliens Varietē un ievērojamā drāma no franču revolūcijas laikiem Legro kundze. Divdesmito gadu sākumā Latvijas Nacionālajā teātrī tās tituļlomā ar lieliem panākumiem viesojās Marija Leiko. Manns viņai bija dāvājis ģimetni ar apliecinājumu, ka viņas tēlojumu atzīst par adekvātu savam iedomātajam personāžam.

Olģerts Liepiņš

Dr. J. Sanders

Kura tauta bijusi pirmiedzīvotāja Baltijā?

Igauņu senvēsturnieks prof. Dr. R Indreko sarakstījis brošūru angļu valodā par fennu-ugru tautu izcelšanos un dzīves telpu. Pareizi viņš norāda, ka somi un igauņi ne tikai Kristus laikā nonākuši Baltijas jūras piekrastē, bet tur dzīvojuši jau vairāk nekā tūkstoš gadus agrāk. Pareizi viņš šīs tautas kopvārdā sauc ne par somu-ugru, bet par fennu (finnu) - ugru tautām, jo somi ir tikai šīs tautu grupas daļa tāpat kā igauņi, lībieši, kareļi, lapi uc. Tā arī kopvārdā par baltiešiem sauc latvjus, leišus (lietuvjus), senprūšus, jatvingus, galindus uc. Bet nepareizi autors dēvē mūsu plašāko radu tautu savienību par indogermāņiem. Šo nosaukumu labi sen izdomājuši vācieši un ar to ģermāņu cilti pacēluši it kā par eiropiešu radu tautu virstautu. Tas bija nepareizi, un citas tautas to arī neatzina. Viņu rakstnieki mūsu plašo radu tautu pulku sauc par indoeiropiešiem jeb jaunākā laikā īsāki ar vienu vārdu par āriešiem. Vēl vairāk kā nepareizas cieši jānoraida domas, ko Indreko ar savu angliski publicēto brošūru pauž par mūsu tautību, it kā mēs baltieši nemaz neesot atsevišķas īpatnējas āriešu tautas, bet saucamo indogermāņu un fenno-ugru asimilējums. Tās ir gluži nepareizas domas, ko ikviens, ir nezinātnieks viegli var saprast. Jo kur notiek dažādu tautu jaukšanās un asimilēšanās, tur arī viņu valodas jaucas un noberzējas, tur vārdi top saīsināti, sagrozīti un zaudē gramatiskās formas. Tas redzams franču, angļu un citās jaunlaiku valodās. Turpretī mūsu, baltiešu, valodas nebūt nav jauktas, bet pastāvējušas savā senajā veidā tāpat kā senindu sanskrita, senā grieķu, latīņu, ģermāņu un senslavu valodas. Pat vēl vairāk, jo šīs senās āriešu valodas tautās vairs nerunā, tās tātad ir mirušas, tikai rakstos saglabājās. Bet mūsu abas no āriešu ģimenes uzturējušās dzīvas un tautā tiek runātas kā senāk. Dažs mūsu valodas vārds tautas mutē skan vēl senākā formā nekā pat sanskritā, piem., mūsu saule sanskritā surja, mūsu mēnesis sanskritā mannas, mūsu akmens sansk. asman uc. Latvijā un Lietuvā tāpat kā Skandinavijā nav notikuši tādi tautu maisījumi kā citur Eiropā. Tikai lībieši no Kareliias gar jūrmalu atbraukuši laivās un nometuši es Kurzemes ziemeļu galā un Vidzemes dienvidrietumu malā, kur mūsu senči viņus labprātīgi uzņēmuši. Ar lībiešu pieslējumos latvju tautai mūsu valoda nav tā sagrozīta kā citas jaunlaiku valodas, bet savu seno sastāvu un raksturu saglabājusi. Tikai minētos apgabalos vārdu galotnes pa lielai daļai nomestas un tautā iespiedies lībiešu-igauņu somu vienmuļigais akcents uz vārdu pirmā balsiena, no lībiešiem pārņemta arī kunga, tēva un citu godājamo vārdu pakalikšana, ieviesušies arī daži lībiešu vārdi, piem.: vai (jeb vietā), allaž, vajag, laulāt, launags uc., arī Jelgava latvju Mītavas vietā. Lietuva palikās no lībiešu tēlotnes neskarta.

Interesanti nu ir ievērot, ka autors pats atzīst, ka somi un igauņi jaunakmens laikmetā, tātad vēl 3000 g. pr. Kr., kad tie apmetās pie Baltijas jūras, bija tikai mednieki un zvejnieki un zemkopību vēl nepazina. Bet prof. Braungarts savā apcerē Urheimat der Landwirtschaft pierādījis, ka zemkopība cēlusies Prūsijā pie Baltijas jūras ap 5000 g. pr. Kr. Tātad mūsu senči bijuši pirmie zemkopības cēlēji. To pierāda arī zemkopības rīku un piederumu vārdi, kas darināti mūsu pašu valodā. Ja Baltijas telpā būtu dzīvojuši mūsu tuvākie kaimiņi krievi jeb vācieši, tad mūsu senči no tiem arī būtu mācījušies zemkopību un līdz ar to pieņēmuši viņu darba rīku nosaukumus. Bet tiem ir citi jaunāki nosaukumi: vāciešiem plūgen un Pflug, krieviem pachatj un plug. Tāpat somu un igauņu valodās arklu un citus zemkopības rīkus un piederumus nesauc ne krievu, ne arī vācu vārdos, nedz viņiem ir pašiem savi somu jeb igauņu nosaukumi, bet tie nosaukti mūsu senās latviešu jeb leišu valodas vārdos, kas viņu runas veidā sagrozīti, piem., arkls senāk artras, som. aura, ecešas — som. ekcha, lāpsta — lapta, cirvis — kirves, rudzi — ruki, zirņi — hirne, piens — pima, sviests, senāk svaistas — voita etc., etc. Somi un igauņi no mūsu senčiem tā pārņēmuši ap 250 senās kultūras vārdus.

No visa tā redzams, ka mūsu senči baltieši bijuši patstāvīgas kultūru tautas un pirmiemītnieki pie Baltijas jūras drīz jau pēc pēdējā ledus laikmeta beigām. Kad somi un igauņi pēc prof. Mikola ap 3000 g. pr. Kr. apmetušies pie Baltijas jūras, tad mūsu senči tur bija dzīvojuši jau vairākus tūkstošus gadu, nodarbojušies ar zemkopību un cēluši visu saimniecisko senkultūru. Arī ar jūru un jūrniecību viņi pie mums iepazinušies, jo jūras vārdus jerve un meri (mūsu māre) pieņēmuši no mūsu senčiem un līdz ar tiem vārdus laiva, buras un airi. Par mūsu pirmiemītni Baltijā liecina daudzi vietu nosaukumi. Jelgava ir vēlāks vārds, pārņemts no lībiešiem, kas dzīvoja pie Lielupes. Kad vācieši 12. g. s. ielauzās Latvijā, senais latvju un leišu kopējais vārds Mītava, liet. Mintava bija vispār lietojams, tāpēc arī vācieši to pieņēma. Vietu nosaukumi pierāda, ka mūsu senči senāk dzīvoja arī tālāk ziemeļos līdz somu jūras līcim. Tātad viņi nav vis uzbrucēji, kā autors iedomājies, bet miermīlīgi aizgājēji uz dienvidu pusi par labu ienācējiem. Ļoti interesants ir mūsu īpatnais latviskais Daugavas vārds, kas pierāda mūsu pirmmītni pie tās. Vācieši un krievi Daugavu sauc ar Donavas vārdu Dūna, Dvina. Igauni un somi to pārņēmuši no krieviem sagrozot Dvina: Vina, jo viņi nevar vārda sākumā izrunāt divus konsonantus, bet pirmo atmet nost. Lielais somu zinātnieks prof. Mikola Daugavu sauc par latvju upi.

Eriks Skauts

Vasara virs 102. avēnijas

Tagad es atvelku elpu, šūpoju kājas pāri tērauda sijai un priecājos par vasaras debesi virs manis. Dzidri zila tā zvilo, un lūk, tikai tur — dienvidos izplešas milzīga prērija, kur šogad sausumā cīnās kvieši, — tur pamalē iemetušās dažas baltas mākoņu pūkas. Šī vasara ir ārkārtīgi karsta un sausa. Pat naktī nezin' no kurienes ielās gadās vēja pūsma, kas ir bez veldzes un nogurdinoša. Mēs slavējam ūdeni, un ledusskapji cītīgi saldē sīkus ledus gabaliņus. Ik dzērienam liekam ledu klāt. Man lie-

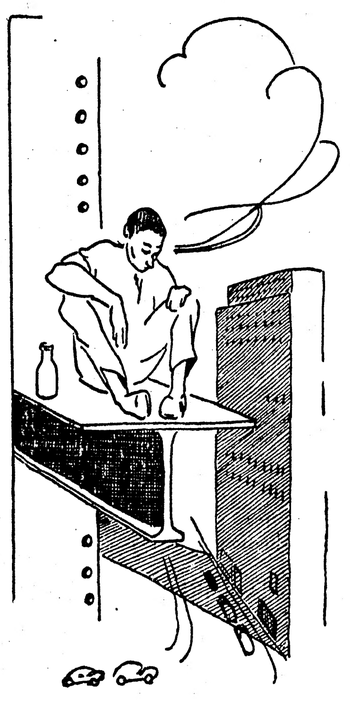

V. Kalniņa zīmējums

kas, — šovasar vai nekad saldējuma ražotāji kļūs miljonāri.

Ir pats bula laiks, kas mums atvēlēts pusdienām. Lejā svilst avēnija, pilna trokšņu, benzīna tvaiku un raibu ļaužu Kā krāšņi kukaiņi spožās automašīnas rāpo tur lejā. Zaļas kā vardes, melnas, zilas, pelēkas un sarkanas. Dun visa avēnija; tā ir viena liela straume, — tur. dziļi lejā zem manis. Bet te augšā tagad ir miers. Šī ir liela būve, caurausta tērauda sijām, režģiem, no cementa un stikla. Mēs paceļamies pāri pilsētai un redzam upi, kas slinki vijas šaiās karstajās dienās. Esmu jau paēdis, ātri un bagātīgi, — mizas, papīrus sviezdams nevērīgi sāņus, gluži kā tūkstoši būvstrādnieku šai brīdī. Ienāk prātā, ka Eiropā mani draugi jau vakariņo, bet man vēl te četras stundas būs jālokas, jālec. jālaipo, jānes, jākrauj, — zem svelmīgās saules, virs 102. avēnijas, virs dunošās pilsētas. Tad pienāks vakars. Ar liftu nobraukšu lejā un noguris, putekļains pa piekarsušajām ielām un avēnijām iešu mājās. Gludas, spēdīgas mašīnas negribēdamas apstājas, kad mēs bez steigas šķērsojam ceļu. Tad es varu iet lēni, neko nedomājot, negriezt ceļu un būt piekusis. Bet tagad nē. Tiklīdz stunda — mūsu pusdienas laiks — būs garām, es atkal satveršu ķerru, pilnu ar kaudzi cementa ķieģeļiem, un teciņus pa šauru laipu apkalpošu mūrniekus. Mūrnieks mums te ir vairāk nekā lords Ziemeļanglijā. Viņš drīkst skatities zilajās debesīs, cik vien viņam tīk, ja es neesmu viņam laikā piegādājis materiālus. Viņš skatās un viņam maksā. Man nē. Es sīkiem teciņiem dzenu ķerru atpakaļ, pildu to no jauna un atkal pie mūrniekiem.

Nu jau lielā bēda garām, bet — ak, Dievin, kad es atceros tās pirmās dienas!

Es steidzos. Es ķēru desmit ķieģeļus reizē. Žigli krāvu ķerrā, tad vēl desmit, un tad — ķerra nogāzās no laipas: biju par daudz sakrāvis vienā pusē. Vēlāk man bija jāstāv augšā uz šauras sienas, un jāķer ik ķieģeli, kurus man nepārtraukti no apakšas meta pretīm. Aiz sienas, tepat aiz manas muguras dunēja 102. avēnija, bet man vajadzēja katru saķert un gliti sakraut pie kājām. Tajās dienās es sirsnīgi apskaudu katru kaķi. Veselu nedēļu es nesu dēļus un citus materiālus amatniekiem, kas strādāja uz tikko saslietām jumta sijām. Es turēju līdzsvaru cik prazdams, stiepu soli piesardzīgi, — un tomēr, par lielu smieklu vecajiem meistariem, neskaitāmas reizes iekritu kā āliņģī siju starpās un paliku karājoties, — gluži kā drēbju pakaramais. Tās bija bēdu dienas, kad formanis (priekšstrādnieks) gremodams tabaku, blakus motoram elles troksni man deva rīkojumus, no kuriem es nesapratu nekā.

Stiepļu vietā es atnesu spaini ar ūdeni un darīju līdzīgas muļķības. Formanis nokāpa pie manis, izspļāva tabaku, jocīgi skatījās acīs un jautāja: „Vai tev, Erik, ir stipri karsti? Visur?"

Vasara dega kā lāpa pār mums, un vecie kanadieši teicās ilgi tādas neredzējuši. Tad mēs lējām cementu mūsu celtnes grandiozajos stāvos, un lāpsta bija mans ģenerālrīks jaucot, metot, spaidot un līdzinot. Reiz, kad karstums kļuva neciešams, sviedu kreklu nost. Kanadieši pacēla acis, tad norāja: „Tā nevar te. Nav morāliski! Tā var tikai nomalēs." Un es ilgojos pēc nomales.

Pirmā vasara Kanadā mani iemācija panest nežēlīgu karstumu. Es iemācījos valodu, un formanim vairs nebija manis dēļ tabaka jāspļauj ārā. Man bija tik lielisks mūrnieku žargons, ka pat cepuri nevarēju nopirkt, jo drēbju pārdevējs nekā nesaprata no manis. Lai! Šajā kontinentā strādāt uz būvēm ir lepnums. Un mani draugi — Bils, Frēdis, Bābs un Ālens saka, ka no manis iznākšot labs „fellovs", — būvstrādnieku vecis. Varbūt. Viņi jau 12 gadus ložņā pa sijām.

Sestdienās esmu brivs. Mēs lokamies tikai piecas dienas, citādi elpas aptrūktu. Nu guļu ēnā, ēdu saldējumu. Tikai vakarā pēc saules rieta atspirgst pilsēta un cilvēki, — kad nakts valgums apstaigā sakarsušo zemi. No savas grāmatu lādes izvelku Straumēnus.

Svētdien pamostos vēlu un pirmā doma ir: velti mani jaunie priecājās. No manis neiznāks viņiem nekas. Mana sirds nav še.

A. Ķiploka Emīla Dārziņa vakars Esingenā

Tas bija koncerts, veltīts tukšām krēslu rindām par spīti tam, ka programmā bija Emīls Dārziņš; tas pats Emīls Dārziņš, ko latvieši ar lepnumu mēdz dēvēt par savu mīļāko komponistu. Būsim atturīgi un konstatēsim to šoreiz vienīgi kā faktu, par kuru katrs pats var izdomāt, ko tas liecina un ko tas nozīmē. Piezīmēsim vienīgi, ka tas bija labs koncerts, ko bija vērts dzirdēt katram. Koncerta rīkotāja Arvīda Ķiploka vārds ir gan Eslingenai pasvešs bet ne nepazīstams. Priekš gada Ķiploks Eslingenā deva Franča Šūberta vakaru — tātad stiliski tik pat izturētu un nopietnu programmu kā šī. Savu uzdevumu māksliniekis veica godam: kaut arī viņa balss kvalitātes ir samērā viduvētas, salīdzinot ar pagājušo reizi, Ķiploks ir nenoliedzami progresējis, — pilnīgi izzudusi detonēšana, priekšnesums ieguvis lielāku stabilitāti drošību. Par visām lietām izcelama Ķiploka simpatiskā pieeja dziesmai: Ķiploks proti, ir viens no retajiem latviju dziedoņiem, kam viņš pats, resp. viņa balss līdz pat vistālākām konsekvencēm, vienmēr ir tikai līdzeklis, ļaj izteiktu kādu komponista domu. Šai ziņā Ķiploka mūzikālo sirdsapziņu, viņa mūzikālo pienākuma sajūtu pret katru komponista nodomu varam tikai cienīt un apbrīnot. Rezultāts ir acīm redzams, gandrīz ik dziesmā Ķiploks pratis atrast kādu sīkumu, intīmu iekšķīgumu, un viņa priekšnesums arvien vairāk tuvojas tam tīrajam mūzicēšanas veidam, ko mēdzam saukt par kamerstilu. Protams, darba priekšā vēl diezgan daudz, taču gribas ticēt ka arī to, kas vēl atlicis, Ķiploks sekmīgi izvedīs līdz galam.

Telcama dziedoņa sabiedrotā pie klavierēm bija Herta Preisere.

V. Dārziņš

KULTŪRAS CHRONIKA

Lieldienās iznāks Ērika Raistera dzejoļu krājums Mans laiks ar J. Sudrabiņa ievadu par dzejnieka dzīves un darbu metiem. Krājums ietvers dzejoļus, kas radušies pēdējos 10 gados. Katrs grāmatas eksemplārs būs numurēts un dzejnieka parakstīts.

Bij. Liepājas operas solists K. Liedags marta sākumā devis koncertu Latviešu labdarības biedrībā Sidnejā par labu latv. kara invalidiem.

Vankuveras simfoniskais ork. stils jau vairākkārt atskaņojis Jāņa Kalniņa Suitu dančus.

Cilvēku medības Latvijā

LIECINIEKU STĀSTS PAR 1941. G. LIELAJĀM MASU DEPORTĀCIJĀM. — KĀ SAGATAVOJA 14. JŪNIJA AKCIJU. — ŠOFEŖU MOBILIZĀCIJA. — ARĪ MORGA MAŠĪNAS TRANSPORTAM. — KĀ GŪSTĪJA CILVĒKUS RĪGĀ

Redakcija ieguvusi jaunas liecības par 1941. g. lielo deportāciju gaitu no šoteļiem, kas baigajā 1941. g. 14. jūnija naktī un jau agrāk bija mobilizēti un piespiesti pārvadāt čekistus viņu cilvēku medībās. Šo šoferu ziņojumos un atmiņu stāstījumos lieku reizi notēlojas tā necilvēcība, kas komūnistu režīmā pacelta par sistēmu, kuŗā noziegumus pret cilvēcību izdara „pēc plāna un grafikas". Kas 1941. g. notika Baltijas valstīs, tas pēc kara atkārtojās Austrumvācijā, Polijā, Čechoslovakijā un citur aiz dzelzs priekškara, kā arī vairākkārt no jauna Baltijas valstīs. Rietumos par visu to gan pakonferē, izsaka pa protestam un — paraksta jaunus tirdzniecības līgumus. Atlantika chartai un četru brīvību deklarācijai pa to laiku zirnekļi auž pāri tiklus.

Jau 1940. g. jūlijā mūsu augstākos virsniekus aizkomandēja uz Maskavu „kursos". Tiem sekoja valsts prezidents, ministri, direktori, profesori, kameru vaditāji uc. Pa vienam nomedīja arī tos, kas komūnistiem bija „melnajā sarakstā" jau no 1919./20 g. Dažu liķus, piem., ģenerāli Goperu un Praulu, tikai pēc gadiem atraka masu kapos turpat Latvijā.

Kad komūnistu varasvīri no Rīgas centrālcietuma izlaida zagļus un citus kriminālistus, tos ieskaitot savā „aktīvā", tukšās vietas cietumā piepildīja ar latviešu patriotiem. Gada beigās cietums bija pārpildīts un 1941. g. sākumā to vajadzēja atslogot, lai rastu vietas jauniem apcietināmiem. Gandrīz ik nakt. blakus centrālcietumam uz sliedēm piekrāva 1—2 vagonus ar dzīvo preci, kas tad aizgāja austrumu virzienā. Šīs cilvēku medības un izvešana turpinājās visu laiku, līdz sasniedza kulmināciju 14. jūnijā.

Jau 1941. g. aprilī un maijā no gadījuma līdzbraucēju — žīdu un krievu izteicieniem latviešu šoferi apjauta, ka NKVD gatavo kādu lielāku akciju pret latviešu tautu. Kāds aktīvists izteicās, ka pat komūnistu līdzskrējēji — latvieši neesot droši, jo vairoties no politiskiem amatiem un tikojot pēc ienesīgām vietām. Lai cik slepena bija NKVD noziedzīgā rīcība naktīs, šīs tas tomēr kļuva zināms, un baigas nojautas vibrēja gaisā.

10. jūnijā uzņēmumos mobilizēja visus satiksmes līdzekļus, pat Rīgas morga liķu pārvadājamās mašīnas. Šoferiem bija pavēlēts sagatavoties ilgākam darbam, līdzi ņemot uzturu vismaz 3 dienām, veļu un darba drēbes, pēc tam ar mašīnām nostāties pie noteiktiem milicijas iecirkņiem. Sarunāties un atstāt savu vietu bija aizliegts, — īsi sakot — šoferi paši bija apcietināti un tos apsargāja. 11. jūnijā daļu mašīnu nokomandēja uz Pleskavu. No turienes otrā dienā atveda NKVD karaspēku (zilās cepurēs), ko nostādīja uz visiem lieliem un maziem ceļiem apkārt Rīgai. Galvaspilsēta bija ielenkta. Pēc tam mašīnas atgriezās savās vietās pie iecirkņiem.

Tālāk šoferi stāsta:

„14. jūnija vakarā saņēmām rīkojumu braukt kolonnā tālāk un ieradāmies pie iecirkņu izpildkomitejas Kalpaka bulvāra un Antonijas ielas stūrī, pretī Strēlnieku dārzam. Uzdevums nebija zināms, pavēlēja gaidīt, palikt mašīnās un nesarunāties. Pamazām sāka ierasties, gan kājām, gan citās mašīnās, miliču, NKVD un strādnieku gvardes kolonnas, kas apstājās pie nama pagalmā. Mums pielika vēl jaunus apsargus, kas neatļāva atstāt pat kabīni. Tad atbrauca vairākas vieglās mašīnas ar NKVD virsniekiem labos formas tērpos. Pēc izskata tie bija krievu, žīdu un kaukāziešu tautības. No mašīnām izcēla saiņus ar aktīm zilos vākos, ko čekistu virsnieki paņēma līdzi namā.

Ap pl. 11 nakti no nama sāka nākt ārā atsevišķas grupas šādā sastāvā: 2 NKVD kareivji zilās cepurēs, 2 miliči, 2 strādnieku gvardi un viens virs privātā tērpā, visi bruņojušies. Katra tāda grupa ieņēma vienu smago mašīnu. Privātais ar zilajām aktīm padusē blakus šoferim, pārējie sakāpa kravas nodalījumā. Mašīnas viena pēc otras devās ceļā.

Skatīdamies aktīs, man blakus sēdošais privātais krieviski noprasīja, vai labi pazistot Rīgas ielas. Tajā mirklī izdevās pamanīt, ka zilajos vākos iespiestās ailēs sadaliti saraksti ar vārdiem un adresēm. Vāku ārpusē labajā stūrī rēgojās krievisks uzraksts lieliem burtiem: „Chranik večno" — glabāt mūžīgi...

Bija skaidrs, ka sākusies latviešu masu deportācija. Sakodu zobus un braucu tālāk pie kāda nama Valdemāra un Elizabetes ielas stūrī, kur lika pieturēt.

Divi miliči palika pie mašīnas, pārējie pieci ielaida patronas stobros un devās namā. Tanī laikā man apkārt sākās baiga kustība: auto mašīnas drāzās visos virzienos, dažās redzēju jau pirmos arestētos: sievietes saraudātām sejām, vīriešus sakniebtām lūpām, kliedzošus bērnus, visus stingrā apsardzībā. Sur tur skanēja šāvieni. Kad vienā vietā apklusa, skanēja atkal citur. Likās elle palaista vaļā un velna kalpi pievāc savus upurus . . .

Pēc kādām 20 minūtēm no nama izveda inteliģenta izskata jaunu vīrieti un vecu māmuļu, saģērbušos kā ceļojumam, koferiem rokās. Vīrietis krievu valodā taisnojās:

„Par ko mani apcietina? Savā laikā biju sarkanā armijā un cīnījos pret poļiem Varšavas uzbrukumā. Pēc kara likumīgi atgriezos Latvijā, nobeidzu Rīgā universitāti kā inženieris un strādāju par tehnisku spēku jūrniecības departamentā. Ar politiku nenodarbojos. Par ko?"

Neviens viņam neatbildēja, īsi pavēlēja sēsties mašīnā, draudot šaut. Tad divi palika pie mašīnas, bet pieci atkal devās atpakaļ namā un izveda kādu ģimeni — divus pieaugušus, divus bērnus. Tie histēriski raudāja un kliedza. Viņus rupji sagrūda mašīnā, kur sasēdās arī čekisti. Privātais ar aktīm atkal man blakus un pavēlēja braukt uz Viesturdārza rajonu. Kaut kur bija dzirdama šaudīšanās, un mums garām aizdrāzās vairākas mašīnas ar NKVD kareivjiem.

Nākamajā numurā lasiet:

SIEVIETES IZMISUMĀ LĒC PA LOGIEM. — CILVĒKU KRAVA CEĻO UZ ŠĶIROTAVU. — NEGAIDĪTA SATIKŠANĀS AR PAŠU KOMISĀRU NOVIKU

Tragisks liktenis — Latvijas mocības

Ar šādu virsrakstu beļģu laikraksts Le Matin sniedz saviem lasītājiem Beļģijas latviešu ogļraču apvienības izdevumā iznākušās Oskara Krādziņa brošūras satura atreferējumu. Izdevums aptver 35 lapp. Franču valodā tekstu pārtulkojis J. Seijs (Theys).

Brošūrā ļoti interesantā veidā sīki attēlots šīs zemes pašreizējais stāvoklis, raksta Le Matin. Nenoliedzami viscaur izskan autora viena galvenā doma un jūtas — bēdas un sāpes par zudušo neatkarību, kas gan bijusi samērā īsa, bet iegūta ar lieliem upuriem. Latvijas neatkarības laikā kopš 1918. g. 18. novembŗa latviešu tauta pierādījusi, ka ir savas patstāvības cienīga. Tālāk atreferēta notikumu gaita pēc otra pasaules kara sākuma, padomju okupācija 1940. g. jūnijā, piespiedu vēlēšanas, nelikumīgā Latvijas iekļaušana Padomju savienībā, 14. jūnija masu deportācija, vācu armijas ienākšana, vācu okupācijas laiks, mobilizācija cīņai pret sarkanarmiju.

Pašreiz tur atkal valda terrora režīms, teikts apskata beigās. Latvieši, kas tagad strādā Beļģijas ogļraktuvēs, nav nākuši šurp kā bezdarbnieki. Nē, viņi bēguši no terrora, viņi nav gribējuši pakļauties verdzībai, kuŗai padoti dzimtenes iedzīvotāji. Viņi devušies šurp uz brīvu zemi, tāpēc ka negrib pakļauties režīmam, ko neatzīst. Viņi tic, ka nacionālais pašlepnums un patriotisma kvēle, kas nav izdzēšama, reiz kļūs par milzu liesmu, no kuŗas izaugs jaunā Latvija.

Jāpaziņo adreses galvojumu lietā

Luterāņu pasaules federācijas (LWF) 2. apgabala (area) pārstāvei ir galvojumi uz ASV šādām personām, kuŗu pašreizējās dzīves vietas nav zināmas: Emīlijai Upeniecei, Ernai Ķeikulei Arvīdam Zariņam (25 g v mūrnieks), Rūdolfam Kronlakam, Maksim Puritim, Jānim un Voldemāram Bierandiem, Emmai Šteinai un Annai Krūmiņai (45 g. v.). Šīs personas, kā arī citi, kas zinātu viņu tagadējās adreses, lūgtas par tām steidzami informēt māc. A. Liepiņu, (14a) Esslingen/N. Stuttgarterstr. 34—7; vēlams arī ziņot, vai galvojumu pieņem.

Meistaru m

Krasa luzuma ux

19. martā lieliskajā amerikāņu vi
tavā Robinsona kazarmās Stutgartē
tika Vācijas latviešu 1949. g. baske
meistarsacīkšu finālspēle, kuŗā spē
mērojās 1948. g. meistarvienība LI
YMCA ar sardžu rotas Viesturs vie
Vērīgo tiesnešu A. Celma un J. Kļ
svilpes aicināti, abi komplektējum
šķirējo cīņu sāka šādos virkņēju
Lībekas YMCA — Berkolds, Šēnb
Šupstiks, Hermanovskis un Grosb
Viesturs — Grieze, Balkšis, Kozlo
Rops un Timmermanis. Jau sā
Balkšis panāca 2—0 vadību, tomēr
kieši ar 2 Berkolda raidījumiem
pārsvaru. Viesturieši daudz mēģ
ar mazām sekmēm, tā kā Lībeka
mātos uzbrukumos un precīziem
niem ceturksni beidza 10—4 savā
Aina nemainījās arī nākamajās 10
tēs. Gan 2 reizes Viesturs izcīnīja
vadību, tomēr lībiekieši, kas spēlēj
šām labi, puslaiku beidza ar 18—
rākumu.

3. ceturksnis sniedza spraigāko.
turs ar Kozlovska un Balkšta meti

Pasaules sporta laukumo

Anglijas kausa finālam kvalifi
Arsenāla, Celsijas, Liverpules un
tonas futbola vienības.

FC Bayern izcīnīja Bavārijas m
titulu basketbolā, pieveicot 51—24
bijas meistaru TC Viktoria Aug
Uzvarētājiem sekmīgākie punktu
bija latviešu Bedrītis (18) un Caun
bet zaudētājos latvietis Laumani
Lai kvalificētos Vācijas meistartit
cīņas finālam, kas notiks Fran
FC Bayern 2. aprīlī, cik pare
Augsburgā, jācīnas ar virtem
meistaru BC Degerloch resp. sardī
tas Viesturs vienību. Tātad — l
pret latviešiem Vācijas meistartitul

Vācijas pussmagā svara meistars
Konijs Rukss 5. gājienā ar nokaut
veica bij. Vācijas smagā svara me
Valteru Neizelu, 42 g. vecais un 9
smagais eksmeistars, kas ar šo cīņ
vadījās no ringa, 18 g. jaunākajam
15,5 kg vieglākajam berlīniešu m
uzvarēja nopietns pretinieks. Tieši
8 gadiem tajā pašā dienā Neizels
savu profesionālā boksera karjēru;
turpmāk nodomājis biežāk izmēģin
vus spēkus smagajā svarā.

Vilijs Peps, pasaules boksa m
spalvas svarā Ņujorkā sekmīgi aiz
savu titulu, pēc punktiem pārli
uzvarot Eiropas meistaru francūz
mešonu.

Austrijas-Šveices 21. valstsacīkst
bolā pagājušo svētdien Vīnē par
pārsteigumu 65.000 skatītāju beidz
izšķirti 3—3. Sākumā Austrija i
3—0 vadību, puslaiku beidza 3—1, b
rā puslaikā šveicieši paveica gandr
ticamo. Sacīkste ietilpa Eiropas
izcīņā.

Soms Heino savā pēdējā Ame
startā Klīvlendā 2. jūdžu skrējienā
va 2. vietu aiz amerikāņa Stones.
turnejā Heino neguva nevienu uz

HUMORS

Kas sagaida sarkano „valsts prezi
tu" Vilhelmu Pīku? Uz Hermana
ringa karātavām kāš „pārdēvēto" „vi
nesagaidīja, uzmeties kāos putns
skaļi spiedzis: „Plīk! Plīk! Plīk!"

Kalis, novājējis cilvēks skrien pa
trumu sektoru. Tad tas policists to
tur: „Vai traks esi?!" „Nē," k
kallais. „Esmu hennekietis Trie
tempā esmu sasniedzis to dzīves
dartu, kāds būs šelt pēc divdes
diem."

Mūsu mīļais filistr

Cand. rer. m

miris Rīgā un apgl

Drīz pēc iebraukšana
mans gādīgais un la
binieks

Dzimis 1902. g. 11. ma
Ziemeļu Dakotā, ASV
Man, mūža miegā snaužot,
Būs vieglī dusēt še,
To lielo dienu jaužot,
Kas nāks Tev, Tēvzeme!

1950. g. 18. martā Špā
šķīrās no mums, aizej

Karlis

dzimis 1882. g. 10. jūli
Hamburgā — Olsdorfā

Mīlestība nekad nebeidzas . . .

A. Sēlzemnieka apgāds,
(24a) Geesthacht/Elbe, Postfach,
pledāvā:
populāro V. Ramona romānu
Krusti,
Maksā: I. grāmata DM 3.50, II. grā
DM 3.50. Abas grāmatas kopsēju
DM 7.—
Autors romānā tēlo neseno bolševi
baigo gadu un divu paaudžu kraso
traumi. Darbs godalgots un origin
iznācis gada laikā 2 izdevumos Šī g
mata silti ieteicama ikvienam latvieti
kam rūp mūsu tautu brīvības cīņas
kopējie likteņi Baltijas valstīs.
Krājumā: Prof. Dr. E Turkinas L
viski-angliska vārdnīca. Skolēniem g
rakstīšanas (šķērslīniju) un uzdevu
burtnīcas. Atkalpārdevējiem pēcmak
20% rabats. Uzsūta arī atsevišķiem p
prasītājiem. Uz ārzemēm izsūta p
starptautiskiem pasta kuponiem.
Iegādāties arī ārzemēs — pazistamāka
latviešu grāmatu centros.
Ja kas ko zinātu par inž.—
ANDREJU TITOVU
(2
ar gim. no Rīgas, lūdzu steidzīgi zi
— Frau Wally Titovs, (13b) Landsbe
Lech, Hinterangerstr. 338, b. Drexl.
(2

Meistaru maiņa basketbolā

Krasa lūzuma uzvaras lauri krīt 7 minūtēs

19. martā lieliskajā amerikāņu vingrotavā Robinsona kazarmās Štutgartē notika Vācijas latviešu 1949. g. basketbola meistarsacīkšu finālspēle, kurā spēkiem mērojās 1948. g. meistarvienība Lībekas YMCA ar sardžu rotas Viesturs vienību. Vērīgo tiesnešu A. Celma un J. Kļaviņa svilpes aicināti, abi komplektējumi izšķīrējo cīņu sāka šādos virknējumos: Lībekas YMCA — Berkolds, Šēnbergs, Šupstiks, Hermanovskis un Grosbergs; Viesturs — Grieze, Baikštis, Kozlovskis, Rops un Timmermanis. Jau sākumā Baikštis panāca 2—0 vadību, tomēr lībekieši ar 2 Berkolda raidījumiem guva pārsvaru. Viesturieši daudz meta, bet ar mazām sekmēm, tā kā Lībeka pārdomātos uzbrukumos un precīziem metieniem ceturksni beidza 10—4 savā labā. Aina nemainījās arī nākamajās 10 minūtēs. Gan 2 reizes Viesturs izcīnīja 1 p. vadību, tomēr lībekieši, kas spēlēja tiešām labi, puslaiku beidza ar 18—15 pārākumu.

3. ceturksnis sniedza spraigāko. Viesturs ar Kozlovska un Baikšta metieniem panāca 21—18, bet drīz vien stāvoklis izlīdzinājās. Šīs 10 minūtes bija skaistākās un kvalitātīvi vērtīgākās visā spēlē. Nomainoties vairākkārt vadībā, lībekieši ceturksni beidza 28—26. Kad spēles pēdējā posmā sākumā Grosbergs Libekai guva 30—26, Viestura zaudējums šajā ilgi neredzētajā izcilajā spēlē likās skaidrs, bet tomēr tieši Lībeka zaudēja uzvarēto spēli! Vispirms — pietrūka izturības, 3 reizes Viestura uzbrucējs, centra nekavēts, aizlauzās līdz grozam. Beidzot arī parādījās Viestura kapteiņa Ropa izdomātā taktika un kombinācija. Spēles 33. min. notika krasais lūzums: Lībekas aizsardzība pilnīgi pajuka, uzbrukums darbojās nesakarīgi un pārsteidzās metieniem, tā allaž zaudējot bumbu. Laukumā darbojās vairs tikai viena vienība — Viesturs, pret kuru vēl cīnīties mēģināja 5 atsevišķi, galīgi pārguruši spēlētāji...

Šajās pēdējās 7 min. viesturieši izcīnīja pārliecinātāju 46:33 (15—18) uzvaru. Bija notikusi gaidītā, bet spēles pirmajos posmos vēl neparedzētā meistaru maiņa. Lībekiešiem neizdevās lauzt „burvīgu" loku, uzvarot beidzot kādu finālspēli ārpus savām mājām. Sekmīgākie puriktu guvēji bija: Viesturam — Kozlovskis 18, Baikštis 14 un Rops 12, bet Lībekai — Berkolds 14, Šēnbergs 9 un Grosbergs 6.

Beigu vērtējumā Viestura uzvara jāatzīst par pelnītu. Viesturieši izrādījās ievērojami pārāki izturības un ātruma ziņā, precīzāki metienos un lieliski prata izšķīrējās minūtēs izmantot pajukumu pretinieka rindās. Lībekas YMCA jaunajai meistarvienībai izrādījās līdzvērtīgs pretinieks, ja neskaita pēdējās 7 minūtes. Lībekieši šoreiz nepelnīti smagi zaudēja — kļūdu dēl. Nav attaisnojama rezerves spēlētāju neizmantošana paguruma brīdī strīdēšanās laukumā un cīņas pārtraukuma nepieprasīšana. Vērtīgs ieguvums vienībai izrādījās garais Šēnbergs, kas zem groza labi prata paralizēt augumā lielāko pretinieku darbību.

Pēc spēles abas vienības uzrunāja LSFAP pārstāvis J. Ozols, pasniedzot uzvarētājiem balvu. Atzīmējama sardžu rotas komandiera kpt. Blites lielā pretimnākšana sportistiem un izrādītā viesmīlība viesiem, par kuriem nemitīgi gādāja arī Viestura sporta vadītāja v. A. Burmeistars. Tāpat atzīmējama kapr. Freiberga organizētā palīdzība. Pēc spēles G. Silinš Lībekiešu vārdā Viesturam novēlēja klūt par vienību, kas ne vien pārņem iepriekšējo meistaru atstāto mantojumu, bet klūst par vienību, kas liek par sevi Vācijā runāt arī turpmāk.

Alfrēds Vinčels

Pasaules sporta laukumos

Anglijas kausa finālam kvalificējušās Arsenāla, Čelsijas, Liverpules un Evertonas futbola vienības.

FC Bayern izcīnīja Bavārijas meistartitulu basketbolā, pieveicot 51—24 Švābijas meistaru TC Viktoria Augsburg. Uzvarētājiem sekmīgākie punktu guvēji bija latvieši Bedrītis (18) un Caune (13), bet zaudētājos latvietis Laumanis (6). Lai kvalificētos Vācijas meistarības izcīņas finālam, kas notiks Frankfurtē, FC Bayern 2. aprīlī, cik paredzams Augsburgā, jācīnas ar Virtembergas meistaru BC Degerloch resp. sardžu rotas Viesturs vienību. Tātad — latvieši pret latviešiem Vācijas meistartitula dēļ!

Vācijas pussmagā svara meistars boksā Konijs Ruksss 5. gājienā ar nokautu pieveica bij. Vācijas smagā svara meistaru Valteru Neizelu, 42 g. vecais un 98.3 kg. smagais eksmeistars, kas ar šo cīņu atvadījās no ringa, 18 g. jaunākajam un 15,5 kg vieglākajam berlīniešu mīlulim nebija nopietns pretinieks. Tieši pirms 20 gadiem tajā pašā dienā Neizels sāka savu profesionālā boksera karjēru. Ruksss turpmāk nodomājis biežāk izmēģināt savus spēkus smagajā svarā.

Vilijs Peps, pasaules boksa meistars spalvas svarā Nujorkā sekmīgi aizstāvēja savu titulu, pēc punktiem pārliecinoši uzvarot Eiropas meistaru francūzi Famešonu.

Austrijas-Šveices 21. valstsacīkste futbolā pagājušo svētdien Vīnē par lielu pārsteigumu 65.000 skatītāju beidzās neizšķirti 3—3. Sākumā Austrija izcīnīja 3—0 vadību, puslaiku beidza 3—1, bet otrā puslaikā šveicieši paveica gandrīz neticamo. Sacīkste ietilpa Eiropas kausa izcīņā.

Soms Heino savā pēdējā Amerikas startā Klīvlendā 2. jūdžu skrējienā ieguva 2. vietu aiz amerikāņa Stones. Visā turnejā Heino neguva nevienu uzvaru.

HUMORS

Kas sagaida sarkano „valsts prezidentu" Vilhelmu Pīku? Uz Hermana Gēringa karātavām kaŗ pārēdzēto „viesi" nesagaidīja, uzmetieš kāds putns un skaļi spiedzis: „Pīk! Pīk! Pīk!"

*

Kails, novājējis cilvēks skrien pa austrumu sektoru. Tautas policists to aizstur: „Vai traks esi?!" „Nē," atbild kailais. „Esmu hennekietis Trieciena tempā esmu sasniedzis to dzīves standartu, kāds būs šeit pēc diviem gadiem."

Rs.

Skaistāka dāvana Lieldienās

ir glīti iesieta grāmata.

	DM
Zentas Liepas dzejoļi, **Mēness akmens,** ies.	4,50
D. F. Veilanda, **Rulamans,** ies.	8.30

Bez tam krājumā:

A. Grapmaņa skatu albums **Dzimtā zeme.**
J. Miesnieka noveles, **Dzīvības neprāts.**
J. Ezeriņa noveles, **Dziesminieks un veins.**
J. Ezeriņa noveles, **Viesības Kalnāres pilī.**
R. Blaumaņa novele, **Nāves ēnā.**
A. Grapmaņa, **Krāsu fotografija.**

Pasūtinājumus pēcmaksā izpildu nekavējoties.

ROB. KRŪKLĪTIS,

DP Camp Artillerie-Kaserne, Schwäb. Gmünd (14a). (278)

AUSTRĀLIJAS BRAUCĒJU IEVĒRĪBAI

Sniedzu reālus paskaidr. un norādījumus saimn. un financ. darījumos ar Austrāliju. Ofertes šī laikr. kantorī ar Nr. 274.

(274)

Visvaldis Neiburgs

lūdz atsaukties „LŪ..." vai arī viņas piederīgos, kuri 1944. g. rudenī bija Poznē. Mana adrese: 30, Western Str. Bedford, England. (258)

PASTEIDZIETIES IEGĀDĀTIES, JO DRĪZ VAIRS NEBŪS DABŪJAMAS:

K. un K. Rozes

Angliski-latviska vārdnīca

ar fonētisku izrunu (Latvijā Kultūras fonda godalgota).

Pielikumā: naudas vienības, mēri un svari ASV un Anglijā; temperatūras pārrēķināšanas tabula pēc Farenheita un Celsija; ASV štatu nosaukumi un to saīsinājumi.

Greznā audekla sējumā maksā . . . . . DM 7.—

B. un K. Rozes

Latviski-angliska vārdnīca

ar pilnīgu vārdu skaitu un frazeoloģiju. 680 lapp. bieza

Greznā audekla sējumā maksā . . . . . DM 9.—

Šīs ir vispilnīgākās un modernākās angliski-latviskas un latviski-angliskas vārdnīcas, kādas mums ir. Vācijā tās vēl dabūjamas visās nometņu grāmatnīcās un pie K. Rozes, (13b) Augsburg, Hessenbachstr. 29 1/8.

Ārzemēs:

Zviedrijā: Daugavas Apgāds, Garvargatan 11, Stockholm.
Anglijā: P. Prieditis, Latvian Legation, 87, Eaton Place, London SW 1.
Kanadā: R. Kirsis, Box 1017, St. „C", Toronto 3, Ont.;
V. Zieriņš, 220, Lisgar Str., Toronto 3, Ont.;
O. Zilkalns, 4128, Dorchester W, Montreal, P. Q.
ASV: H. Rudzītis, 6643, Bergen Place, Brooklyn 20, N. Y.;
J. Miķelsons, c/o K. Alsiņš, 1187, Tremont Str., Boston 20, Mass.;
Ed. Dobelis, 503, 2nd Str., N. W. Waverly, Iowa;
Brigita Krastiņa, 23, Marcella Str., Roxbury 19, Mass.;
R. Cers, 88, Florence Str., Roslindale 31, Mass.;
J. Rūnikis, 215 Eastlake Ave., Seattle, Wash.
Austrālijā: Kārlis Nicis, Latvian Consulate, James Str., Chatswood Sydney;
J. Strautiņš, Woodside Camp, via Adelaide, S. A.;
A. Strazdiņš, Reid House, Canberra, A. C. T.;
Olģerts Strauts, Box 1560, G. P. O. Adelaide, S. A. (271)

Papardes zieds

11 Wyresdale Road, Bolton, Lancs, England.

piedāvā Anglijas klientūrai:

LIELDIENU APSVEIKUMU KARTES daudzkrāsainā greznā iespiedumā ar zeltītām apmalēm un greznotām aploksnēm á 6 d; tādas pašas kvalitātes **VĀRDA** un **DZIMUMDIENU KARTES** ar aploksnēm á 6 d; **DZIMTENES SKATU PASTKARTES** á 4 d, **VĒSTUĻPAPĪRS AR LATVIJAS BRĪVĪBAS LAIKU SIMBOLIEM** un greznotām aploksnēm 3/— duci; **PASTKARŠU BLOKI:** Liepāja 1/6; Jelgava 1/6.

ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI, greznoti ar valsts ģērboni un Brīvības piemineklī nesūbējošā devīņu karatu zelta dobspiedumā: vēstuļu mapes, fotogrāfiju albumi, kabatas portfeļi un citi priekšmeti lielā variantu un cenu dažādībā.

PRIEVĪTES: 15/— 17/—, 19/—, 21/—, 23/—; **GRĀMATZĪMES:** 3/—, 3/6, 4/—, 4/6, 5/— un ar ieaustu LATVIJA vai LATVIA 5/6; dažādu novadu **LELLĪTES** 13/6

VĒRTĪGAS GRĀMATAS SVĒTKU DĀVANĀM: M. Zeberiņš, Tilti miglā, rom., 8/4, ies. 11/8; Knuts Lesiņš, **Janka mūzikants,** rom. 10/—, ies. 13/4; **Vējiem līdzi** rom., I. gr. 8/4, II. gr. 8/4; **Tornas grāvrači** 10/—, ies. 13/4; **Dzīvības neprāts** 7/6; **Darbs,** rom., 7/3, ies. 11/3; **Izcelotāji,** rom., 10/—; **Kapteiņa Granta bērni,** rom., I. gr. 5/10, II. gr. 4/10, III. gr. 4/5; **Okers,** rom., 12/6; **Kārdinātāja,** rom., 9/6; **Eke Mors,** rom. 5/—; **Bikts,** nov., 5/9; **Sieviešu paviljons,** rom., 3/—; **Zvans Adano pilsētai,** rom., 3/—; **Dziesma par Bernadeti,** rom., 3/—; **Himna brīvībai,** rom., 2/6; **Nauda,** rom., 10/10; **Pēteris Brindeizenietis,** rom., 5/11; **Valmieras pulkas,** rom., 6/6; Henrijs, **Stāsti,** 2/9; **Portreja,** stāsti, 4/8; **Es izvēlējos brīvību,** I., II. un III., katra daļa 5/2; **Spiegi strādā,** I. d. 1/3, II. d. 1/3; **Ezeriņš, Dziesminieks un veins,** rom., 17/4; **Hēmsalnieki,** rom., 9/9; **Ardievu, Jaunsalmnieks un veins,** rom., 17/4; **Hēmsalnieki,** rom., 9/9; **Ardievu, Mister Čips,** rom., 5/—; **Rulamans,** rom., 10/—; **Kandids,** rom., 6/3; **Nakts lidojums,** rom., 5/—; ies. 8/6; **Ardievas ieročiem,** rom., 11/8, ies. 15/6; **Mēness norietējis,** rom., 8/—; **Pastorālā simfonija,** rom., ies. 9/9; **Nolādētās dvēseles,** rom., 14/6, ies. 17/6; **Saplēstā krūze,** rom., 12/6; **Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums,** kompl. 17/6, ies. 20/—; **Mazais kapteinis,** rom., 9/10; **Latviešu tautas anekdoti** 2/6; **Bads,** rom., 4/8.

Skatu albums **Rīga** 3/3, ies. 4/6, **Tēvzemei un brīvībai** 7/11; **Latviešu tautas tērpi** 3/10; **Nīca. Bārta, Rucava,** tautas tērpi, 3/4; **Kabatas kalendāri** 1/6; 2/6, 3/4, **Tēvijas kalendārs** (galda) 2/6.

E. Ķezbere, **Ilūzijas,** ies. 8/4; Virza, **Laikmets un lira,** ies. 8/9; Liepa, **Mēness akmens,** 4/2; K. Zāle, **Zvani pusnaktī,** ies. 8/4; **Krēslainie spoguļi,** 7/11; **Straumēni** 6/8; Aspazija, **Ilgu Zeme** 4/—; Buiķis, **Maksis un Morics** 5/3; **Pie dzintara jūras,** dziesmu krājums 4/2; Ādamsons, **Asfodeles** 5/10, ies. 7/9; **Vēstules Pēram Gintam** 3/3; Jaunsudrabiņš, **Debess un zeme,** 3/3; **Dievs, Tava zeme deg** 2/1; **Skalbes Dzejas** 3/10; **Latvian Poetry** 2/6; Rainis, **Kalnā kāpējs** 4/2, **Svēts mantojums** 2/9.

Roze, Latviski-angliska vārdnīca 11/6, Angliski-latviska vārdnīca 9/6; Turkina, Latviski-angliska vārdnīca 7/6, Metjūss, Latviski-angliska vārdn. 8/—; Ozoliņš, Latviski-vāciska vārdnīca 12/—; A Course of English 7/8; Lingafona Angļu valodas pašmācība 9/—; Nīmanis, Veselais zīdainis 6/8; Ķīmiskā meža technoloģija 19/10, Ķīmija iekaro pasauli 6/11; Vispārīgā vēsture 6/11; Jaunāko laiku vēsture 3/6; Elgūts, Radiotechnika 7/1 II. d. 8/9; Automobilis 3/9; Praktiskā lauksaimniecība 8/4; Leiše, Putnkopība 10/—; Latviskie baltie izšuvumi 18/6; Praktiskā virtuve 8/4; Mājas cepumi 4/8; Mūzikas teorija 8/4; Lokaitiesi, mežu gali 3/3, ies. 4/6.

Pie mums varat abonēt šādu periodiku: Amerikas latviešu nedēļas laikrakstu **LAIKS,** abonements 3/6 mēnesī; ilustrēto latviešu mēnešrakstu **TILTS,** abonements 7/6 par 3 mēnešiem. Krājumā vēl daudz citu grāmatu. Pieprasiet mūsu jaunāko katalogu! Sekojiet mūsu sludinājumiem un uzglabājiet tos pasūtinājumiem nākotnē! Klientiem izsūtām tikai samaksātus eksemplārus, jo sūtīšana uz kreditu prasa lieku grāmatvedību, ko nevaram atļauties. (273)

PRIECĪGAS LIELDIENAS VISIEM TAGADĒJIEM UN TURPMĀKAJIEM KLIENTIEM!

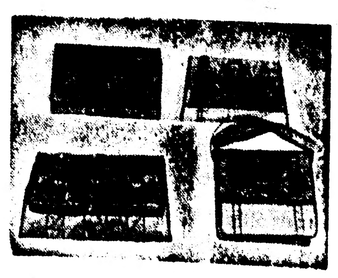

TAUTIETES,

pieņemu pasūtinājumus

Ādas rokas somām

ar iestrādātiem tautiskiem rakstiem un ornamentiem. Rakstiet — pasūtiniet; iespējami izpildīs jūsu vēlēšanos kā musturu, tā krāsas izvēlē. Pasūtinājumus izpildu un darbus izsūtu uz visām zemēm. Cena 5 līdz 10 angļu mārciņas.

JĀNIS BERZIŅŠ,

6, Gloucester Str., Coventry, England. (212)

„LATVIJAS" abonements,

pasūtinot laikrakstu pa atsev eksemplāriem (līdz 3 eks ie skaitot) maksā DM 3.— mēn + DM 0.50 par piesūtīšanu. pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēn. + DM 1.80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0.90 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (14a) Esslingen/N Breite Str 6

Iznākusi

2. Unāma grāmata

Neatkarības saulrietā

(Latvija pēc 17. jūnija)

Saturā:

1) **Kārļa Ulmaņa liktenis.**
2) **Munters.**
3) **Latvija lielās politikas aizkulisēs.**
4) **Latvieši lielo notikumu krustcelos.**

Daudzi jauni vērtīgi fakti par Latviju un latviešu tautas liktenīem pēc 17. jūnija Cena DM 3.—

A. Ziemiņa apgāds,

Oldenburg i. Oldb., Bismarckst. 17. (269)

Daugavas Vanagu grāmatnīca,

piedāvā vērtīgas grāmatas:

	DM
Zentas Mauriņas, **Sirds mozaika,** esejas brošē.	4.—
ies.	5.30
Zentas Mauriņas, **Spits,** esejas brošē.	7.50
ies	9.50
A. Grīna, **Dvēseļu putenis** ies.	14.—
A. Grīna, **Saderināties,** trilogija ies.	19—
A. Grīna, **Zemes atjaunotāji** ies.	11.—
A. Muntes, **Grāmata par San Mikelu** ies.	11.—
J. Jaunsudrabiņa, **Nauda**	6.50
M. Mičelas, **Vējiem līdzi,** I. daļa	5.—
E. Virzas, **Straumēni**	4.75
E. Hemingveja, **Ardievas ieročiem**	7.25
A. Strindberga, **Hēmsalnieki**	6.—
Voltēra, **Kandids**	4.50
A. Grapmaņa, **Dzimtā zeme,** Latvijas skatu attēli	1.50
P. Klāna, **Greizie rati,** dzimtenes ainavas miniatūrā	4.—
Latvijas karte, mēr. 1:450.000, grezns izdevums	8.—
Prof. A. Švābes, **The Story of Latvia**	2.50
E. Zičāna, **Vieglā gaita,** ābece un lasāmā grāmata	5.—
K. Tumiloviča, **U. S. A.,** prakt. rokas grāmata latviešiem ASV	2.—
A. Poginas-Eiches, **A Course of English**	6.—
B. un K. Rozes, **Latviski-angliska vārdnīca** ies.	9.—
K un K. Rozes, **Angliski-latviska vārdnīca** ies.	7.—
Dr. phil. E. Turkinas, **Latviski-angliska vārdnīca**	6.50
F. Štraucha, **Vācu valodas pašmācība** 100 lekcijās	8.—
Ed. Ozoliņa, **Latviski-vāciska vārdnīca**	7.50
IRO karte **Austrālija**	4.—
IRO karte **Ziemeļamerika**	6.—

Dodoties tālākās emigrācijas gaitās, neaizmirstiet ņemt līdzi Latvijas nacionālo standartiņu ar zelta bārkstīm DM 3.50 un standartiņa statīvu ar pamatnei piestiprinātu Latvijas ģērboni izgrieztu koķā DM 16.—.

Visi jaunākie trimdas izdevumi un standartiņi pieprasāmi

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā,

(14a) Ulm/Donau Bölcke-Kaserne.

Mūsu mīļais filistrs

Cand. rer. merc. **Roberts Feldmanis**

miris Rīgā un apglabāts š. g. 31. janvārī Meža kapos.

Selonijas konvents

Drīz pēc iebraukšanas ASV pēc grūtas slimības mūžībā aizgāja mans gādīgais un labais vīrs, bij. Dailes teātra ilggadīgais darbinieks

Fridrichs Zass

Dzimis 1902. g. 11. maijā, Rīgā. Miris 1950. g. 9 februārī. Minotā, Ziemeļu Dakotā, ASV, un apbedīts turienes kapos.

Man, mūža mīlēgā snaužot,
Būs viegli dusēt še,
To lielo dienu jaužot,
Kas nāks Tev, Tēvzeme!

Dziļās sērās

sieva.

1950. g. 18. martā Špākenbergā pēc ilgām un grūtām ciešanām šķīrās no mums, aizejot mūžībā,

dārznieks

Kārlis Alfonss Bērziņš

dzimis 1882. g. 10. jūlijā, Valmierā. Kremātizēts 1950. g. 22. martā Hamburgā — Olsdorfā.

Pēc viņa sēro
sieva un audžu meita Vācijā un māsa un māsas dēls ASV.

Mīlestība nekad nebeidzas...

A. Sēlzemnieka apgāds,

(24a) Geesthacht/Elbe, Postfach, piedāvā:

populāro **V. Ramona** romānu

Krusti,

Maksā: I. grāmata DM 3.50, II. grām. DM 3.50. Abas grāmatas kopsējumā DM 7.—

Autors romānā tēlo neseno bolševiku baigo gadu un divu paaudžu kraso sadursmi. Darbs godalgots un oriģinālā iznācis gada laikā 2 izdevumos Šī grāmata silti ieteicama ikvienam latvietim, kam rūp mūsu tautu brīvības cīņas un kopējie likteņi Baltijas valstīs.

Krājumā: Prof. Dr. E Turkinas **Latviski-angliska vārdnīca.** Skolēniem **glītrakstīšanas** (šķērslīniju) un **uzdevumu burtnīcas.** Atkalpārdevējiem pēcmaksā 20% rabats. Izsūta arī atsevišķiem pieprasītājiem. Uz ārzemēm izsūta pret starptautiskiem pasta kuponiem. Var iegādāties arī **ārzemēs** — pazīstamākajos latviešu grāmatu centros (280)

Ja kas ko zinātu par inž.

ANDREJU TITOVU

ar ģim. no Rīgas, lūdzu steidzīgi ziņot — Frau Wally Titovs, (13b) Landsberg/Lech. Hinterangerstr. 338. b. Drexl. (272)

MEKLĒJU

Tālrītu Voldi Sālavu, dzim. 1925. g. Liepājā, dzīv. Aizputē, 1944 g. beidzis Liepājas valsts technikumu tā paša gada jūlijā Liepājā iesaukts vācu armijas darba viros un septembrī no Liepājas kara ostas nosūtīts uz Vāciju. No tā laika vairs ziņu nav. Lūdzu, ja kāds ko zinātu par viņa likteni, rakstīt mātei Katrīnai Sālavai, P. O. Box 809, Lima, Ohio, U. S. A. (267)

Daru zināmu,

ka Vācijā nedaudz atlikušos eks.

Al. un A. Dzērvīšu

LATVIŠKIE BALTIE IZSUVUMI

izpārdodu par DM 12.— eks.

Vēl nedaudz eksemp. dabūjamas V. Kravčenko

Es izvēlējos brīvību

visas daļas.

Pasūtinājumi adresējami:

A. Ziemiņa apgāds,

Oldenburg, Oldb., Bismarckstr 17. (268)

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, ĀROLSENĀ, MEKLĒ:

Osvaldu Kārli Cimermani, dz. 1918. g. 20. 8. Alūksnē, dzīv. Skrīveros, pēd. ziņas 1945. g. febr. no Dancigas; Jeniju Hankeli, dz. Šofmani, dz 1902 g. 12. 9. Liepājā, pēd. ziņas 1941. g. okt. no Liepājas; Ojāru Kalniņu, dz. 1922. g. 11. 7. Rīgā, pēd. ziņas 1944. g. sept. no Rīgas; Edgaru Laivu, dz. 1911. g. 28. 4. Rīgā, pēd. adrese: Rīgā, Dārtas ielā 46; Elēnu Levi, dz. 1890. g. Daugavpilī, pēd. adrese: Rīgā, Vidus ielā 12—7; Jāni Reinsonu, pēd. ziņas no Jelgavas; Rufki (Reuvenu) Suskoviču, dz. 1916. g. Liepājā, pēd. ziņas no Liepājas 1940. g.; Jāni Velkmi, dz. 1908. g., arest. 1942. g Daugavpilī, ieviet. Rīgas centrālcietu., pēc tam deport. uz Vāciju, pēd. ziņas no Dancigas; Jēkabu Zaķi, dz. 1905 g. 19. 9. Rundālē, pēd. adrese: Rīgā, Zolitūdes ielā 109 vai Slokas ielā 14, pēd. ziņas no Dortmundes, Hariju Zaminski, dz. 1924. g. 6. 3. Rīgā, pēd. ziņas 1945. g. 15. 2. no Tornas. 114 (242)

	DM
H. Neufert, **Bauentwurfslehre**	32.—
Stahl im Hochbau	24.—
Schleicher, **Taschenb. f. Bauingen.**	36.—
Beton-Kalender 1945—1950	10.—
H. Rietschels **Lehrbuch der Heiz- und Lüftungstechnik**	45.—
F. Schrader, **Prakt. Preisermittlung sämtl. Hochbau-Arbeiten**	15.—
Rudolf Schadow, **Funkwerktechnik**	12.—

Apgādā arī citas vācu techn. grāmatas. Krājumā **latviešu grāmatas** lielā izvēlē. Vācu techn. grām. kat (160 lapp.) pret 7 starptautisk. atbildes kuponiem. Grām. izsūta pēcmaksā: ārpus Vācijas robež. — pret iepriekš samaksu.

Mārtiņš Bērziņš,

(14a) Esslingen a/N, Abholfach.

Visus, kas pēc piepras. nebūtu no manis saņēmuši atbildi, lūdzu pieprasījumus atkārtot, — atbildēšu nekavējoties. (277)

Hermīni, Laumu un Gunāru **Kundziņus** no Rīgas un citus radus meklē Bruno Rullis, Greenbanks Hostel (E. 38), Horsforth Nr., Leeds, England. (259)

Latvju meitene!

Ja Tev nav svešas dzimtenes šalkas — tad nāc! 30 g. v., vid. aug. technikis, dziesmu un mūzikas cienītājs, nop. prec. nolūkā vēl. iepaz. ar nepr. bezbērnu latvietēm, līdz 25 g. v., kopējai izcelošanai uz ASV. — Of. šī laikr. kantorī ar „Daugavas laivinieks 266". (266)

VOLDEMĀRS ĀBOLIŅŠ

no Valmieras apr. Kauguriešiem meklē radus, draugus un paziņas Tagadējā adrese: Bolton Fold Farm Haighton, Grimsargh, Nr. Preston, Lancs., England. (275)

Kādi mēs gan esam muļķi

Jaunpiedzimušiem kaķēniem acis sāk atvērties parasti piektā dienā. ASV un Lielbritānijai vajadzēja vairāk nekā piecus gadus, lai saskatītu, ka sarkanā zvaigzne aizēnojusi Atlantika chartas lielos ideālus. Gluži kā kusliem dzīvniekiem plaksti atveras tikai pamazām, tāpat rietumu pasaule tikai tagad sāk lēni apjaust, kas ir Padomju savienības politika un kurp tā ved.

„Ja divi sēž vienā zirgā, tad viens no abiem arvien būs vairāk uz pakaļpusi", saka Šekspīrs. Šī brangā patiesība ilgi anglosakšu pasaulē palika aizmirsta Staļinu lūgšus uzlūdza zirgam mugurā, ar viltu viņš iesēdās sedlos un ar varu palika tur sēžam. Tikai vienkāršais fakts, ka sarkanā armija šodien atrodas 1000 līdz 2000 km uz rietumiem no savām īstenajām robežām ir aukstā kara un pašreizējās pasaules īstais cēlonis. Tas ir iemesls, kāpēc šonedēļ no Reinas līdz Temzai un no Sēnas līdz Potomakas upei politiķi spriež vai apbruņot Vāciju vai nē, arvien vēl neapjauzdami, kāds patiesais stāvoklis.

Bet ar laiku arī viņiem atvērsies acis. Staļins pats par to gadā, lai visiem kam paticis snaust saldās un ērtās iluzijās, beidzot miegs izietu no acīm. To, kas pašreiz notiek Itālijā, nevar citādi apzīmēt kā par komūnistu terroru. Pat miermīlīgā un pagausā Austrālija spiesta pieņemt ārkārtējus likumus un paredz ievest nāves sodu, lai varētu savaldīt komūnistiskās arodbiedrības. Admirāļa Berkleja flotes jūrnieki viesošanās programmā paredzētās uguņošanas vietā Vietnamā piedzīvoja nepatīkamu pārsteigumu. Uz Saigonas ostā noenkurotajiem iznīcinātājiem Hočimina partizāni šāva ar lielu precizitāti no smagiem mīnumetējiem un pašreiz ducis ievainoto amerikāņu matrožu, vatē un ģipsā gulēdami, var pārdomāt, ka ziņas par indoķīniešu komūnistiem tomēr nebija tikai žurnālistu fantazijas auglis.

Lai gan jau turpat veselu gadu vācu brīvā prese raksta un brīdina par Austrumvācijas armijas izveidošanu zem tautas policijas maskas, vajadzēja triju amerikāņu preses lielo žurnālistu nesena personiga apmeklējuma Leipcigā, lai New York Herald Tribune izsauktos: „Kādi mēs gan esam muļķi! Mēs debatējam un spriešam, vai apbruņot Vāciju vai nē. Krievi to jau sen dara. Šeit tanki, kas uz mūsu auto mērķēšanas apmācībā grieza savus smagos lielgabalus, Veimāras policijas kazarmām gaŗām braucot, mūs pārliecināja vairāk par rūgto īstenību nekā visi līdz šim lasītie un dzirdētie stāsti par verdzību Padomju savienībā". Tā raksta viens no ievērojamākajiem amerikāņu ievadniekiem Josefs Alsops, beigās piebilzdams: „Mēs neesam pie pilna prāta, samazinādami bruņošanās budžetu un laudami sevi ieaijāt kara ministra Džonsona optimismā".

Alsops nav vienīgais, kas tā domā. Senātors Valters Džordžs Vašingtonā brīdināja, ka ieroču dalīšana Rietumeiropas valstīm ir velta naudas un materiāla šķiešana, jo ne Francija, nedz Beneluksa valstis, Itālija vai Dānija ar Norvēģiju tik un tā neko nespēs pret Padomju savienības un tās satelītu milzīgajām armijām. „Tā mēs tikai apgādājam Staļinam papildus apbruņojumu, ko viņš pirmajā uzbrukuma dienā vērsīs pret mums pašiem" pareģoja Džordžs, prasīdams, lai nopietni apsver Vācijas apbruņošanu, jo tikai tā iespējams radīt izlīdzinājumu Eiropas spēku samērā.

Arī angļi pamazām sāk atcerēties, ka viņi gadu simtenus pratuši nodrošināt sev drošu un netraucētu dzīvi, izbalansēdami kontinenta armijas. Padomju savienības militārais bloks pašreiz ir tik lielā pārsvarā, ka pat Čerčilam patālu stāvošais Daily Mail prasa, vai būs prātīgi atļaut, lai krievi arī vāciešus pārvelk savā pusē, kas droši vien notiks, ja nelaus Ādenaueriem un Šūmacheriem, Arnoldiem un Hundhameriem pašiem līdzrunāt viņu drošības garantēšanā pret komūnisma invāziju.

Čerčils apakšnamā militāro budžetu debatēs prasīja, lai apbruņo atkal Vāciju. BBC objektīvais komentātors Lindlejs Frezērs nedēļu pēc lielās vētras par vecā Vinstona jaunāko atziņu rezignēti piezīmēja: „Nav šaubu, ka vairākums parlamenta un angļu tautas Vācijas apbruņošanas jautājumā vēl nav Čērčila pusē." Bet šis stāvoklis mainīsies. Tāds ir Čerčila liktenis — allaž būt pirmajam, kas atzīst patiesības un ierauga lietas sen pirms tam, iekāms tās kļūst redzamas citiem.

O. B.

Bonna par brīvām vēlēšanām visā Vācijā

„Par šīm muļķībām man nav nekā ko teikt," saka SED priekšsēdis

Bonna (C). — ASV augstā komisāra Mekkloja ierosinājums visā Vācijā sarikot brīvas vēlēšanas arī Rietumvācijas ūnijas galvaspilsētā Bonnā atradis vislielāko atsauksmi. Trešdien kanclers Dr. Ādenauers paziņoja, ka Bonnas valdība ar visiem tās ricībā esošiem līdzekļiem iestāsies par brīvām vēlēšanām visā Vācijā, t. i. arī austrumu joslā. „Kopš Bonnas valdības pastāvēšanas mums nav bijis neviena svarīgāka nedz atbildīgāka uzdevuma par Vācijas vienības atjaunošanu," teikts Dr. Ādenauera uzsaukumā. Visi vācieši, visas četras okupācijas varas un pasaules sabiedriskā doma Bonnas proklamācijā tiek aicināta palīdzēt vācu nācijai atjaunot vienību, brīvību un mieru.

Pēc Dr. Ādenauera domām vispirms jāizsludina nacionālās sapulces vēlēšanas okupācijas varu un UN kontrolē. Nacionālā sapulce tad izstrādātu jauno Vācijas satversmi, ko jaunās vēlēšanās nodotu vācu tautas apstiprināšanai vai noraidīšanai. Tālāk Bonnas uzsaukumā norādīts, ka šādu vēlēšanu sarīkošanai iepriekš okupācijas varām savstarpēji jāvienojas un jānodrošina pilnīga brīvība visām politiskām partijām, brīvība un drošība visiem politiķiem, preses brīvība visā Vācijā un pilnīga kustības brīvība visā Vācijas territorijā.

Austrumvācijas ministru prezidents un komūnistiskās SED partijas priekšsēdis Grotevols par Dr. Ādenauera ierosinājumu izteicies: „Ar šīm muļķībām vispār nav ko nodarboties un man par to nav nekā ko teikt." Citi Austrumvācijas komūnistu partijas funkcionāri žurnālistiem paskaidrojuši, ka Bonnas ierosinājums esot pilnīgs absurds, jo Austrumvācija ir „suverēna territorija".

Parīzē un Londonā Dr. Ādenauera ierosinājumu apsveica, bet angļu prese norāda, ka diez vai būs iespējams šādas brīvas vēlēšanas izdarīt, jo tas nozīmētu, ka iepriekš jāpanāk vienošanās arī ar Padomju savienību. Līdzšinājie piedzīvojumi par krievu sadarbību Vācijas jautājumā liekot paredzēt neveiksmi arī šoreiz.

Franko brīdina

Meksikā (ab). — Meksikas laikraksts El Universal publicējis interviju ar Franko, kurā Spānijas valsts galva izteicies, ka Rietumeiropa izdarot lielu kļūdu, mēģinādama apkarot komūnismu ar sociālismu; pēdējais esot tā pati doktrīna, tikai mazliet vājinātā formā. Franko brīdinājis arī no nacionālkomūnisma, teikdams, ka sniegt roku Tito un Maotsetungam esot tikpat bīstami kā pašam Staļinam.

Vai jau aprīlī eksplodēs pirmā ūdeņraža atombumba

Ņujorka (D). — Vairāki amerikāņu laikraksti publicē informāciju, ka pirmie mēģinājumi ar ūdeņraža atombumbu notiks aprilī Evenitoka atolā Klusajā okeanā. Šo publikāciju tie pamato uz informāciju, kas iegūta labi informētās aprindās. AP tomēr ziņo, ka pagaidām tai nav oficiāla apstiprinājuma. No otras puses arī atomenerģijas komisijai tuvu stāvošas aprindas min. laikrakstu publikāciju apšauba.

Trigve Lī ierosinājis Drošības padomes ārkārtēju sesiju, lai nokārtotu Ķīnas problēmu

Jauns UN ģenerālsekretāra plāns miera nodrošināšanai

Vašingtona (D). — Kādā runā Vašingtonā otrdien Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Trigve Lī atkārtoti ierosināja sasaukt Drošības padomes ārkārtēju sesiju, lai atrisinātu Ķīnas problēmu. Šai sesijā pēc viņa domām varētu piedalīties vai nu ārlietu ministri, vai pat valdību galvas. Runas turpinājumā Trigve Lī ierosināja arī „īpašu programmu pasaules miera nodrošināšanai, kas būtu reālizējama 20 gados".

Drošības padomes statūtos paredzētas periodiskas sēdes, sacīja UN ģenerālsekretārs, norādot, ka līdz šim nav izmantotas visas tās iespējas, ko varētu dot Apvienotās nācijas. Lielvalstu sarunās, ko viņš arī ierosina, vajadzētu vadīties pēc kompromisu politikas, tas ir ne vienam, bet arī dot, negaidot tomēr no šīm konferencēm ātrus rezultātus vai kādu politisku brīnumu. „Būs vajadzīgas lielas pūles, lai likvidētu pašreizējo saspīlējumu un savestu lielvalstis atkal kopā. Ievērojot pēdējā laika deklarācijas, es esmu tomēr pārliecināts, ka iespējama mierīga sadarbība ASV un Padomju savienības starpā," teica Trigve Lī.

Runādams par Ķīnas problēmu, viņš paskaidroja, ka viņa galvenā interese veltīta tikai ķīniešu tautai, kurai tiesības uz pārstāvi Drošības padomē. Ar šo jautājumu viņš esot nodarbojies kopš tā brīža, kad Drošības padomi atstājis padomju delegāts. „Izpalikšana no sēdēm vai pilnīga aiziešana nav tomēr īstais ceļš, lai atrisinātu domstarpības," runas beigās deklarēja Lī. Par Ķīnas jautājumu otrdien runāja arī Jugoslavijas pārstāvis Drošības padomē ārlietu viceministrs Dr. Beblers. Viņš ierosināja nekavējoties uzņemt padomē Maotsetunga pārstāvi.

Apvienoto nāciju ģenerālsekretāra pūles atrisināt konfliktu Apvienotajās nācijās nav vairs jaunas. Jau priekš vairākām nedēļām Lī likā saprast, ka Drošības padomē būtu pielaižama sarkanā Ķīna. Vai Padomju savienības priekšā piekāpsies arī citas valstis, sevišķi ASV, tas pagaidām nav zināms. Atbildot uz Trigves Lī ierosinājumu, ārlietu ministrs Ečesons trešdien preses konferencē paskaidroja, ka viņa priekšlikumu Savienotās valstis „pārbaudīs ļoti nopietni".

Rūzvelta kundzei rādīs lidojošās apakštases

Ņujorka (F). — Eleonora Rūzvelte šinīs dienās uzaicināja divus amerikāņu lidotājus, kas virs Arkanzasas redzējuši lidojošas apakštases, pirmdien pastāstīt par saviem piedzīvojumiem televīzijas raidītājā. Abi lidotāji uzaicinājumu pieņēmuši un vēlas demonstrēt arī apakštases modeli, ko viņi izgatavos pēc novērojumiem. Šie lidotāji saucas Elens un Endersons. UP pārstāvim viņi paskaidrojuši: „Mēs esam pilnīgi pārliecināti, ka tā saucamā lidojošā apakštase nav nekas cits kā jaunas, vēl nepazīstamas konstrukcijas lidaparāts." Viņi kategoriski noraidījuši uzskatu, ka lidkermenis būtu ieradies no „kādas citas planētas". Elens un Endersons tālāk izteicās: „Mēs esam redzējuši arī krītošus meteorus un protam tos atšķirt. Mūsu gadījumā tas nekādā ziņā nebija šāds meteors. Tā bija lidmašīna ar milzīgu ātrumu, ko varēja vadīt."

Pēc amerikāņu prokurora domām pierādījumu par Staļina noziegumiem pietiek

Detroita (Jj). — Savienoto valstu galvenais prokurors japāņu kara noziedznieku procesos Džozefs Kinens (Joseph B. Keenan) apliecinājis, ka ir jau savākts pietiekam daudz pierādījumu, lai varētu tiesāt Staļinu par noziegumiem pret cilvēcību, — ziņo lielais Detroitas laikraksts The Home Newspaper (13. 3.) Rakstā par Padomju savienības mežonigajiem tautu iznīcināšanas paņēmieniem starp citu atzīmēts, ka Baltijas valstīs boļševiku upuru skaits sasniedzis 1.5 miljonu. Dažādu tautību kopīgo upuru skaitu aplēš uz apm. 100 miljoniem. Padomju savienība pašlaik vai nu tiešā okupācijas ceļā, vai arī netiešiem līdzekļiem ieguvusi pilnīgu kontroli pār 14 svešām valstīm. Raksta autors Džons Naiduchs sīki apraksta arī parastās padomju metodes tautu iznīcināšanas darbā.

Jauni zemūdeņu apkarošanas ieroči un turbolidmašīnas Lielbritānijas aizsardzībai

Londona (E). — Britu apakšnamā trešdien apsprieda aviācijas un flotes budžetu. Valdības pārstāvis debatēs paskaidroja, ka, sākot ar 1951. gada beigām, visās britu iznīcinātāju vienībās būs tikai turbolidmašīnas, kuŗu ātrums sasniedz 1000 km stundā. Pašreiz Lielbritānijā izdara mēģinājumus ar jauna tipa turbolidmašīnu nakts lidojumiem, kas apgādāta vismodernākām radio un radara iericēm. Šis lidaparāts dienas laikā būs spējīgs piedalīties operācijās, arī negaisam plosoties. Jauni panākumi iegūti raķešu šāviņu pētniecībā. Flotes ministrija pašreiz apspriež plānu kā apkarot zemūdenes, kas attīsta lielu ātrumu. Pašreiz būvē atrodas jauna veida torpēdkuģis, kā arī speciālas lidmašīnas.

Lielbritānijas bruņošanās budžeta debatēs bez tam kļuvis zināms, ka bez aviācijas ministra sēra Hendersena pieteiktās automatiskās raķetes, kas gaisā pati atrod savu mērķi, angļu flotei ir arī automatiskā torpēda, kas izšaujama tikai pret pretinieka kuģi vai zemūdeni. Tālāk torpēda ar automatiskām vadierīcēm precīzi dodas uz mērķi. Tālāk debatēs uzskaitīts, ka angļu zinātniekiem izdevies konstruēt arī elastīgu nolaišanās virsmu šmagiem bumbvežiem uz lidmašīnu bazes kuģiem. Tāpat kā amerikāņu modernā Neptun lidmašīna, arī kāds jauns angļu no bazes kuģa startējams lidaparāts iekārtots speciāli Šnorchela zemūdeņu apkarošanai. Lielbritānijas flote saņems arī jaunus turboiznīcinātāju tipus, kas droši startējami no maziem bazes kuģiem.

Nemieri Indoķīnā turpinās

Saigona (C). — Arī pēc amerikāņu 7. flotes ekskadras aizbraukšanas, komūnistu nemieri Vietnamā turpinās. Hočimina aģenti otrdien Saigonā meta 13 rokas granātas, ievainojot lielāku skaitu gājēju ielās un kafejnīcu apmeklētājus. 3000 Vietnamas vidusskolnieku un studentu turpina streiku, lai protestētu pret apcietināšanām, ko franču karaspēks izdarīja pēc pagājušās nedēļas pūļa uzbrukumiem divu ASV karakuģu komandām, kas viesojās Saigonā. Kā tagad kļuvis zināms, komūnistu partizāni abus upes vidū noenkurotos iznīcinātājus apšaudījuši arī ar smagiem mīnmetējiem un amerikāņu matrožu vidū vairāki ievainoti.

Dr. Ādenauers ierosina . . .

(Turpinājums no 1. lpp.)

Dr. Ādenauera ierosinājums radījis lielu ievērību. Kāds franču ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidrojis, ka šis Bonnas valdības piedāvājums pelna, ka to daudz pamatīgāk pārbauda nekā visus iepriekšējos. Tūlīt pēc intervijas publicēšanas INS Parīzes biroju burtiski ielenca ar pieprasījumiem pēc tuvākiem paskaidrojumiem. Ārlietu ministrs Šūmans jau tuvākajās dienās apspriedīsoties par šo jautājumu ar savas ministrijas ģenerālsekretāru Parodi.

Vašingtonas oficiālās aprindas Dr. Ādenauera ierosinājumu apsveic, norādot, ka tas var kļūt par stūrakmeni Eiropas vienībai. Amerikāņi vienīgi šaubās, vai Francija to pieņems, jo tur vēl aizvien valda liela neuzticība pret Vāciju. Londonā Dr. Ādenauera intervija uzņemta vēsi. Oficiālās aprindas pagaidām noraida jebkādus paskaidrojumus.

Pēc kabineta sēdes, kas ilga četras stundas, franču informācijas ministrs Pols Teidgēns paskaidroja, Ka Francija, ievērojot zināmu atturība, gatava pārbaudīt Dr. Ādenauera priekšlikumu. Vēlāk ārlietu ministrs Šūmans preses pārstāvjiem izteicās, ka franču valdība jau vairākkārt pasvitrojusi savu gatavību atbalstīt katru konstruktīvu priekšlikumu, kas atļautu Vācijai atkal atrast vietu Eiropas tautu apvienībā. „Es esmu pārliecināts," sacija tālāk ārlietu ministrs, „ka franču-vācu attieksmju ilgstoša normalizēšana ir svarīgs priekšnosacījums Eiropas kollektīvajai organizācijai."

Kāds ārlietu ministrijas pārstāvis Vašingtonā paskaidroja, ka Savienotās valstis „ļoti apsveiktu" vācu-franču muitas ūniju. Tikai šai ūnijai vajadzētu apmierināt abu valstu intereses, pie kam tā būtu organizējama, paturot acīs vienotās Eiropas ideju. Informētas aprindas Londonā izsakās, ka britu valdība akceptētu Vācijas un Francijas saimniecisku apvienošanu vienīgi tādā gadījumā, ja tā izietu uz Eiropas demokratisko nāciju apvienošanu.

DAŽOS VĀRDOS

Zeme un Marss 28. martā būs tuvāk nekā jebkad pēdējos desmit gados. Pēdējo reizi Marss Zemei vistuvāk atradās otrā pasaules kara izcelšanās gadā.

Lidmašīnu izgudrojuši krievi jau 1882. gadā, 21 gadu pirms amerikāņiem brāļiem Raitiem, ziņo TASS. Londonā rādīs arī filmu, kā krievs Možaiskis izgatavojis lidmašīnu. 1929. gadā izdotajā Lielajā krievu enciklopēdijā gan joprojām par izgudrotājiem atzīti brāļi Raiti.

Lidojošie šķīvji atkal redzēti Itālijā, Portugālē un ASV. Kara lidotāji Edams un Endersons šķīvi novērojuši pusmīnūti no 300 m attāluma. Tam bijušas arī vairākas logu rindas un ātrums pāri 1000 km stundā.

Piecas ar pus stundas pēc nāves un elpas apstāšanās situsi sirds amerikānim Nillotam Ņuorlinsas slimnīcā, kur nelaimīgais ievests pēc autokatastrofas ar lauztu galvas kausu.

Neizdot krieviem, neraugoties uz Maskavas pieprasījumu divus austriešu policistus, nolēmuši amerikāņi. Austriešu iestādes krieviem paziņojušas, ka meklētie atrodas ārpus Austrijas jurisdikcijas.

Zobi pases vietā noder par personības apliecinājumu. Čikāgas nacionālā banka izmaksājusi lielāku čeku kādam bij. karavīram, kas dokumentu vietā bankā no mutes izņēmis savus lielos zobus, kuŗiem apakšpusē bijis iegravēts nēsātāja vārds, adrese un armijas reģistrācijas numurs.

Samierināt Tito ar Staļinu uz Belgradi devies miera partizāns Džons Roge, bijušais ASV prokurors, kas kļuvis komūnists un piedalījies Stokholmas komūnistiskajā miera konferencē.

2000 japāņu policistu izcīnījuši kauju ar 1000 korejiešu komūnistiem kādā Tokio debesskrāpī. 119 policisti ievainoti un 130 komūnisti apcietināti.

Tikai pieci ārzemju žurnālisti tagad palikuši Čechoslovakijā, paskaidroja informācijas ministrs Kopicka. Pārējie izraidīti tāpēc, ka „jaukušies" čechu iekšējās lietās. Vēl 1948. gada februārī Čechoslovakijā bija 140 ārzemju žurnālisti.

Trīs miljardi cilvēku pēc 50 gadiem apdzivos zemes lodi, izpētījis kāds britu zinātnieks. Šobrīd cilvēces skaitu vērtē uz 2,27 miljardiem.

Par vienu vai divi dienām nokavējušies pat lielie okeana milzeņi Oueen Mary, Washington, Veendam uc. spēcīgās vētras dēļ, kas kopš otrdienas plosās Atlantika ziemeļu daļā starp Jaunskotiju un Lielbritāniju.

200.000 dolaru nogrimuši jūras dzelmē kopā ar tvaikoni Miranda, kas no Formozas salas atradās ceļā uz Japānu. Nauda piederēja nacionālās Ķīnas valdībai. Līdz ar tvaikoni aizgājis bojā 41 cilvēks.

Atlaisti no darba ar 1. aprīli visi tie Berlīnes austrumu sektora pilsētas pārvaldes ierēdņi, kas dzīvo kādā no rietumu sektoriem. Lai gan viņu lielākā daļa ir SED biedri, uzteikšanas rakstā paziņots, ka šie ierēdņi ir tā kapitālisma saindēti, ka „ilgāk vairs nav ciešami Austrumvācijas uzbūvē".

Vēl vienu jaunu rekordu šonedēļ sasniegusi britu Devilarda pasažieru turbolidmašīna Comet, veicot attālumu no Londonas līdz Kopenhāgenai 1 st. un 42 minūtēs. Parastai pasažieru lidmašīnai šis attālums prasīja 3 st. 30 min. Comet caurmēra ātrums bija 785 km.

Gubičevs atstājis ASV ar poļu tvaikoni Batory un devies uz Padomju savienību. Kā zināms, spiegošanas prāvā viņam piesprieda 15 gadu cietumu, bet pēc tam sodu aizstāja ar izraidīšanu.

Divpadsmit komūnistus šinīs dienās apcietinājusi Ēģiptes policija. Daži no viņiem bija ēģiptiešu pagrīdes komūnistu partijas centrālkomitejas locekļi.

Generālstreiks pret karala atgriešanos Beļģijā

Brisele (B). — Piektdien četrās Beļģijas valoņu provincēs un galvaspilsētā Briselē sākas generālstreiks pret Leopolda III atgriešanos. Pusdienas laikā uz 2 stundām apstājās arī visa satiksme. Streikā piedalās ap 500 000 strādnieku gan valsts uzņēmumos, gan privātās firmās. Premjēra Eiskēna mēģinājumi sastādīt jaunu valdību beigušies bez panākumiem. Streiks visā zemē turpinās un stāvoklis ļoti saspīlēts, jo provincē vairākās vietās notikusi arī kaušanās un apšaudīšanās starp karaļa piekritējiem un pretiniekiem.

Bijušais ministru prezidents Spāks nosūtījis Leopoldam atklātu vēstuli, kurā aicina karali atteikties par labu kroņprincim Boduinam. „Tā ir vienīgā izeja", saka sociālistu vadonis. Par starpnieku starp beļģu valdības aprindām un karali uz Ženēvu nosūtīts kā uzticības persona 82 gadus vecais grāfs Kartons Deviards.